

การศึกษานวัตกรรมด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนานวัตกรรมด้านอาชีพของนักเรียน
โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ ในนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

พัชรภา วรแสง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

381.425

ว.5160

33

การศึกษาดูภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาดูภาวะด้านอาชีพของนักเรียน
โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ ในนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

บทคัดย่อ

ของ

พัชรภา วรแสง

22 เม.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2546

4 157085

นางสาวพัชรภา วรแสง. (2546). การศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. ปรินซ์นิพนธ์ กต.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสองประการ คือ หนึ่งเพื่อศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู และสองเพื่อเปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ และกลุ่มที่ให้คำปรึกษาแบบปกติ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาภาวะด้านอาชีพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 373 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักเรียนระดับชั้นปีที่ 5 ที่มีคะแนนภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 20 คน แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพและโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ $t - test$, $F - test$ และ $t - test$ แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีภาวะด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนมีภาวะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์
3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ มีภาวะด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

A Study of Career Maturity and Development of Career Maturity by Using Group
Career Conseling of John O. Crites with Mathayom Suksa V
of Nawamintrachinutis Howang School Nontaburi

AN ABSTRACT
BY
PACHARAPA WORASANG

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2003

Pacharapa Worasang. (2003). *A Study of Career Maturity and Development of Career Maturity by Using Group Career Conseling of John O. Crites with Mathayom Suksa V of Nawamintrachinutis Howang School Nontaburi*. Master Thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Nanata Sooraksa, Mr.Chawalit Ruayajin.

The purpose of this research was twofold ; (1) to determine the differences of career maturity of mathayom suksa V student by gender, parent's education level and child rearing practice pattern and (2) to compare the student's career maturity before and after participated in group career counseling of John O. Crites program. The population of the career maturity study were 373 mathayom suksa V of Nawamintrachinutis Howang School Nontaburi in the academic year 2001. The subject of this experiments wear 20 students whose scores on career maturity were lower than the percentile ranks of 25. They were randomly divided into two groups; each group was consisted of 10 students. The experimental group which was exposed to career counseling of John O. Crites, and the control group.

The results were as follow :

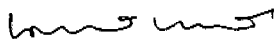
1. No significant difference of career maturity by student's gender, parent's education level and child rearing practice pattern.
2. The career maturity of students participated in counseling of John O. Crites program significantly increased at .05 level.
3. The career maturity of students participated in counseling of John O. Crites program was significantly higher than those student in control group.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน
โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ ในนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

ของ
นางสาวพัชรภา วรแสง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

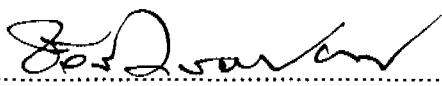

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 14 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2546

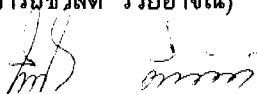
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

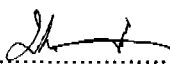
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุริรักษา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติมได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอนด้วยความเสียสละ ความห่วงใย และความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมากและขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี และโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุปถัมภ์) ตลอดจนคณาจารย์ของโรงเรียนทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ที่เป็นกำลังใจในการเรียนและการทำวิจัย

และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ทุ่มเทร่างกายและแรงใจ ให้โอกาสในการศึกษา และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง จนสามารถศึกษาและทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ

พัชรภา วรแสง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	10
ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	10
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	11
ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	12
วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	13
หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	13
กระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ.....	18
งานวิจัยต่างประเทศ.....	18
งานวิจัยในประเทศ.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	19
ความหมายของวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	19
การวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	22
ลักษณะของวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	23
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพ.....	34
งานวิจัยต่างประเทศ.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับเพศ.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับอาชีพ.....	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับอาชีพ.....	38

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 61
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	63
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	74
ภาคผนวก ข.....	108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แบบแผนการทดลอง.....	52
2. จำนวนร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู.....	55
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี.....	55
4. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ ความสามารถ ในการเลือกอาชีพ และวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครองรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู.....	56
5. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามเพศ.....	57
6. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	57
7. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู.....	58
8. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ก่อนการทดลอง จำแนกตาม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	58
9. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง.....	59
10. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ก่อนและหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษา แบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์.....	59
11. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ระหว่างกลุ่มที่เข้ารับการให้คำปรึกษา แบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ และกลุ่มควบคุมในช่วงหลังการทดลอง.....	60

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	9
2. แผนภูมิโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ.....	21
3. ภาพทงเหลี่ยมแสดงการแทนลักษณะของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม ของบุคคลและแสดงความคล้ายคลึงของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม.....	28
4. แบบจำลองซุ่มประตูดของซูเปอร์.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประกอบอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญของบุคคล และสังคมโดยรวม เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกรู้ว่าตนมีค่า ได้แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง และนำประโยชน์ให้กับสังคม (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 60) อาชีพเป็นตัวกำหนดสถานภาพทางสังคมรวมทั้งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ อันพึงมีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนถูกกำหนดโดยอาชีพ ดังที่ฮีลลี (Healy. 1985 : 5) กล่าวว่า อาชีพช่วยสะท้อนเอกลักษณ์ของบุคคล (Identity) อันเป็นเอกลักษณ์ลักษณะเฉพาะของตนออกมาทั้งในเรื่องความสามารถ ความสนใจและค่านิยม อาชีพจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อบุคคล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกายและสติปัญญา มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีแนวการจัดการศึกษาทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นความสำคัญในเรื่องความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (2542 : 17 - 18) โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติในการสร้างเยาวชนมีเจตคติที่ดี มีความพร้อมในการเตรียมอาชีพและการมีอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และทัศนคติในการเลือกอาชีพ ซึ่งหมายถึง การมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกอาชีพ การได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ทัศนคติต่อการทำงาน การมีอิสระในการเลือกอาชีพ ความพอใจในการเลือกอาชีพ และแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง ตลอดทั้งมุ่งให้เยาวชนมีความรู้ ความสามารถในการเลือกอาชีพซึ่งเป็นการประเมินตนเองโดยพิจารณาความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง รู้ข้อกำหนดหรือลักษณะของอาชีพมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ มีการวางแผนและรู้จักการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบุคคลจึงเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กอยู่ในช่วงเวลาของวัยรุ่นที่ต้องตัดสินใจเลือกวิชาเรียนที่ตรงหรือสอดคล้องกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน การเลือกประกอบอาชีพที่ตรงกับความสามารถ ความถนัด และสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานจึงเป็นประเด็นที่จะต้องนำมาประกอบการตัดสินใจ (จริยา จารุรักษ์. 2535 : 10) จะเห็นได้ว่าการเข้าใจถึงแนวทางในการเลือกอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนในวัยนี้

การที่บุคคลแสดงถึงทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพโดยพิจารณาการเข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อมและโลกกว้างทางอาชีพตลอดจนรู้จักการแก้ปัญหาทางอาชีพ อันจะนำไปสู่สภาวะการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งซูเปอร์ (Super 1975 : 186) เรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล การวางแผนและการเตรียมตัวทางอาชีพอย่างเหมาะสมนั้น เป็นสิ่งจำเป็นมากโดยเฉพาะในสภาพเศรษฐกิจและตลาดแรงงานเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่มีการวางแผน และเตรียมตัวอย่างเหมาะสมย่อมให้เกิดความสูญเสียอย่างยิ่งทั้งทางเศรษฐกิจ สุขภาพจิต และการปรับตัวของวัยรุ่น (ประสาธ อิศรปรีดา 2523 : 165)

ปัจจุบันนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละปีการศึกษาที่สอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ บางคนสอบหรือเลือกสาขาเรียนไม่ตรงกับความสามารถ ความถนัดของตนเอง เกิดปัญหาการเรียน จนถึงเรียนไม่สำเร็จ มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาเรียน สำเร็จการศึกษาไปอย่างด้อยคุณภาพ หรือบางคน รอเวลาสอบเข้าเรียนใหม่ ทำให้เสียเวลาไปอีก 1-2 ปี กว่าที่จะพบวิชาที่เหมาะสมกับตน ในส่วนของ นักเรียนที่สอบเข้าเรียนต่อไม่ได้ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการเลือกสาขาวิชาที่เรียนไม่เหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้ สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 1 - 2) กล่าวว่า สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากนักศึกษา สอบเข้าศึกษาต่อได้ ในคณะและสาขาวิชาที่ตนเองไม่มีความสนใจ ไม่มีความถนัด และเป็นวิชาชีพที่ไม่ตรงกับค่านิยมของตนเอง เป็นการเลือกเรียนตามเพื่อน ตามคำแนะนำของผู้ปกครองหรือครู ปัญหา ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบุคคลไม่ทราบถึงความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง ขาดข้อมูล ทางอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ขาดการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนไม่มีความสามารถในการเลือกอาชีพ ก่อให้เกิดปัญหาด้านการเรียน และเกิดปัญหาในการเข้าสู่อาชีพขึ้น ในภายหลัง ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพดังกล่าวนี้ จัดเป็นปัญหาด้านการขาดวุฒิภาวะทางอาชีพ

สวัสด์ เรืองฉาย (2535 : 83) ได้วิเคราะห์ปัญหาของการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา พบว่านักเรียนขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ และสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ นักเรียน ยังไม่ทราบว่าตนเองมีความถนัด ความสนใจ และบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับอาชีพใด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่เป็นสาเหตุนำไปสู่สภาพของการไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ทั้งสิ้น ในการตัดสินใจ เลือกอาชีพของบุคคลแต่ละบุคคลนั้น ซูเปอร์ (วัชร ทรัพย์มี . 2523 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Super 1960) กล่าวว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ยังไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจได้อย่างรอบคอบเพียงพอ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ และได้รับข้อมูลที่ ถูกต้องเพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงโลกของอาชีพ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ฝ่ายแนะแนวโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ได้พบปัญหาของนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ได้แก่ ไม่ทราบว่าตนมีความถนัดอะไร หรือมีความสนใจในเรื่องใด ไม่ทราบความสามารถของตนเอง และบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับอาชีพใด ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และไม่ทราบว่าตนเองควรจะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอะไร ไม่มีจุดมุ่งหมาย และการวางแผนสำหรับอนาคตของตนเอง นอกจากนี้ข้อมูลจากแบบสำรวจตนเอง ของฝ่ายแนะแนว ด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และการวางแผนด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 379 คน พบว่า มีนักเรียนยังไม่เข้าใจชัดเจนถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของตนเองและการวางแผนด้านอาชีพ ร้อยละ 50 และนักเรียนที่ไม่รู้ถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง และไม่มีการวางแผนด้านอาชีพ ร้อยละ 20 ส่วนนักเรียนที่รู้ถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของตนเองและมีการวางแผนด้านอาชีพ มีเพียงร้อยละ 30 จะเห็นได้ว่า มีนักเรียนส่วนมากยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองและการวางแผนด้านอาชีพ ตลอดจนการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ อันจะส่งผลต่อ การเลือกอาชีพของนักเรียนในอนาคต ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะ ด้านอาชีพ

วัยรุ่นเป็นวัยที่พยายามที่จะเข้าใจตนเองในเรื่องค่านิยม อัตมโนทัศน์ ความเชื่อ และเป้าหมายของชีวิต เป็นวัยที่ผ่านการตัดสินใจเลือกการศึกษามาสู่ระดับ เตรียมอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา อันเป็นวัยของการเตรียมตัว เพื่องานอาชีพ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2626 : 3 - 17) ฉะนั้นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่นักเรียนจะต้องเข้าใจตนเองว่ามีความถนัด ความสนใจ

และบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด รวมทั้งทราบข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพของตน ในวัยดังกล่าวนี้ นักเรียนจำนวนหนึ่งอาจจะประสบความขัดแย้ง วิตกกังวล และเกิดสภาพการปรับตัวที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง อันจะนำไปสู่สภาวะการตัดสินใจทางอาชีพไม่ได้ ซึ่งเรียกว่าการมีวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำ (Crites 1981 : 60-62) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมในการเลือกอาชีพซึ่ง ซูเปอร์ (Super 1975 : 186) เรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล คือการที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกอาชีพ มีข้อมูลทางอาชีพอย่างเพียงพอ มีความพึงพอใจในการเลือกเป้าหมาย ประเมินตนเอง ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพได้ เช่น สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ สามารถเข้าสู่อาชีพที่ตนปรารถนา โดยมีการเลือกอาชีพที่เป็นไปได้จริง มีความคงที่ในการเลือกอาชีพ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้รวมเรียกว่าวุฒิภาวะด้านอาชีพ

วุฒิภาวะด้านอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น และควรเริ่มให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลในการเพิ่มวุฒิภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เมื่อเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะอยู่ในช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นจะคงที่อยู่ได้นานกว่า และน่าจะได้รับการส่งเสริมให้มีการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพเพื่อจะได้มีเวลาสำหรับการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ ที่ได้ตัดสินใจเลือกอย่างเพียงพอก่อนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อีกทั้งการเพิ่มวุฒิภาวะด้านอาชีพต้องใช้เวลาและต้องการทดสอบ ประเมิน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเหล่านั้นด้วย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ช่วงอายุ 16-17 ปี ตามที่ อิริคสัน (Erikson) ได้กล่าวว่า บุคคลมีอายุระหว่าง 12 – 18 ปี จะอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีวุฒิภาวะในด้านความคิดเกี่ยวกับสำรวจตนเองถึงความต้องการ มีความเชื่อ ทัศนคติ และการมีเป้าหมายชีวิตเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาทางอาชีพของ กิ้นซ์เบิร์ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97-99 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1951) กล่าวว่า บุคคลในวัยนี้ จะพิจารณาเลือกอาชีพโดยพิจารณาตนเอง และพิจารณาอาชีพประกอบกัน ตามสภาพความเป็นจริง โดยคำนึงถึงขีดจำกัดต่าง ๆ เพื่อเตรียมการศึกษาต่อเพื่ออาชีพนั้น ๆ การเลือกอาชีพในระยะนี้จึงมิใช่การเพ้อฝัน แต่เป็นการผสมผสานรอมชอมกันระหว่างความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และค่านิยมของตนเอง กับโอกาสที่จะเป็นไปได้ในสถานการณ์จริง นอกจากนี้ ซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ . 2529 : 104 – 107; อ้างอิงมาจาก Super. 1957) ยังกล่าวอีกว่าบุคคลมีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี อยู่ในขั้นของการสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่นักเรียนจะต้องเข้าใจตนเองว่า มีความสามารถ ความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพ รวมทั้งทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพของตน มีความพร้อมที่จะพัฒนาวุฒิภาวะทางด้านอาชีพแต่ยังขาดการกระตุ้นหรือเรียนรู้วิธีการที่จะพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ ดังที่วัชร ทรัพย์มี (2522 : 188) กล่าวว่า แม้ว่าบุคคลจะมีเสรีภาพในการเลือกอาชีพ แต่ในความเป็นจริงของสังคมปัจจุบันการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นเรื่องยาก มีเยาวชนจำนวนมาก ต้องการความช่วยเหลือในการวางแผน การเลือกอาชีพ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมให้มีการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพเพื่อจะได้มีเวลาสำหรับการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพที่ได้ตัดสินใจเลือกอย่างเพียงพอก่อนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเป็นวิธีที่สามารถช่วยให้บุคคลได้สำรวจและเข้าใจตนเอง เข้าใจโลกของอาชีพ ตลอดจนสามารถผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกัน จนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพและตัดสินใจ เลือกอาชีพได้ ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 109) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลในกลุ่มได้มีโอกาสระบายความรู้สึก ระบายปัญหา

ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ แสดงความคิดเห็น ทราบปัญหาของผู้อื่น และทำให้แต่ละคนเข้าใจปัญหายอมรับปัญหาและกล้าที่จะเผชิญปัญหา การพิจารณาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ทำให้บุคคลได้สำรวจตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น การแสดงความรู้สึกและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแต่ละคนทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มเกิดความคิดและเห็นวิธีการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 76) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเป็นหัวใจสำคัญ คือ ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถตัดสินใจเข้าสู่อาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

สมิธ และ อีแวนส์ (Smith and Evans 1973 : 202 – 208) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพจะช่วยให้การตัดสินใจด้านอาชีพมีประสิทธิภาพดีกว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบรายบุคคล นอกจากนี้ 롭บินส์ และ ทักเคอร์ (Robbins and Tucker 1986 : 418-424) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิธีการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และการจัดให้ศึกษาทางอาชีพด้วยตนเองกับผู้ที่ไม่มีเป้าหมายไม่แน่นอน 3 ระดับ พบว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้ที่มีเป้าหมายไม่แน่นอน ได้สูงกว่าการจัดให้ศึกษาด้วยตนเอง ดังนั้น วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ จึงอาจเป็นวิธีการเพิ่มวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเชื่อว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพจะมีการตัดสินใจที่ดี ซึ่งหมายถึงการมีความสามารถทางอาชีพดี คือ มีวุฒิภาวะด้านอาชีพที่เกิดจากความเข้าใจในตนเอง การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องหลากหลาย รวมทั้งมีการปรับตัวที่ดี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องวุฒิภาวะด้านอาชีพของสตรีอง (ผกา บุญเรือง . 2520 : 17 ; อ้างอิงจาก Strong . 1943) พบว่าความแตกต่างในการเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับความสนใจของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความสนใจมีเพียงเล็กน้อย ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาจะมีส่วนต่อการตั้งความมุ่งหวังที่จะให้ลูก ๆ ของตนได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงเท่าใด ก็จะมีการตั้งความมุ่งหวังที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เรมอนด์ (Ramond, 1974) ได้ทำการศึกษา พบว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนมาจากพื้นฐานทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างน้อย 7 ปีของผู้ปกครองสมบูรณ์อย่างน้อย 7 ปี ในโรงเรียนมีความสามารถในการเลือกอาชีพและสามารถเรียนได้ระดับ B ขึ้นไป ส่วนรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูนั้น โรว์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2529 : 73 ; อ้างอิงมาจาก Roe, 1958) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะแรกของชีวิตและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับเด็กเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู และการได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานและความเข้มข้นของความต้องการของบุคคล และผลักดันให้บุคคลเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ

แม้ว่าขณะนี้ยังไม่มีงานวิจัยผลของการเกิดวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยตรงระหว่างตัวแปรที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา แต่จากการศึกษางานวิจัยที่รายงานมาแล้วข้างต้นนั้น เพศของนักเรียน , ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาพรวมทั้งหมดก่อนและหลังจากนั้นจะพัฒนวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนที่มีคะแนนวุฒิภาวะอาชีพค่อนข้างต่ำโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพของจอห์น โอ ไครท์ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มี

ทัศนคติ และความสามารถในการเลือกอาชีพ และนำการพัฒนาภาวะด้านอาชีพที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนา (Research and Development) ภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ (John O. Crites)
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงภาวะด้านอาชีพของนักเรียน และการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนระดับใน ม.5 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรผู้เกี่ยวข้องที่จะได้ทราบถึงภาวะด้านอาชีพของนักเรียน/ตลอดทั้งการที่จะนำรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ ไปใช้ในการพัฒนาภาวะด้านอาชีพแก่นักเรียนในระดับอื่นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะแรก เป็นการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 379 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 379 คน โดยนำมาจากประชากรทั้งหมด แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน

ระยะที่สอง เป็นการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากร

ประชากรในการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 / 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 95 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 95 คน และถามความสนใจในการเข้าร่วมโครงการ แล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน 20 คน จากนั้นสุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มเข้าร่วมการทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้

1. การศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน จำแนกตัวแปรดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นได้ดังนี้

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

1.1.3 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะด้านอาชีพ

2. การพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ

จอห์น โอ. ไครท์ (John O. Crites)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะด้านอาชีพ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะด้านอาชีพ (Career Maturity) หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงถึงเจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยพิจารณาถึงความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวรวมถึงโลกกว้างทางอาชีพ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพตลอดจนมีความสามารถในการเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ และความหมายดังต่อไปนี้

1.1 ทศนคติในการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes) หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.1.2 การมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน คือการที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและเห็นคุณค่าในการทำงาน

1.1.3 การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพคือ การที่นักเรียนมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น

1.1.4 ความพอใจในองค์ประกอบของการเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ ได้แก่ ความสามารถในการทำงาน บุคลิกและลักษณะของตนเอง

1.1.5 การมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ คือ การที่นักเรียนมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องและสามารถปรับเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง

1.2 ความสามารถในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้ประกอบด้วย

1.2.1 การประเมินตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองต้องการจะแก้ไข ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและค่านิยมในอาชีพของตน

1.2.2 การรู้ข้อมูลทางอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพ ลักษณะงานอาชีพโดยทั่วไป หรือแหล่งฝึกงานที่จะนำไปสู่อาชีพแขนงต่างๆ รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าในการทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

1.2.3 การเลือกเป้าหมายทางอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความเข้าใจในตนเองมาผสมผสานกัน เพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมของตน

1.2.4 การวางแผนเข้าสู่อาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับทักษะและวิธีการตัดสินใจ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลทางอาชีพได้อย่างถูกต้อง สัมพันธ์กันเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในอาชีพ

1.2.5 การแก้ปัญหาทางอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการจัดการกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น

วุฒิภาวะด้านอาชีพวัดได้จากแบบสำรวจวุฒิภาวะด้านอาชีพที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจวุฒิภาวะด้านอาชีพของจอห์น โอ ไครท์ (John O. Crites)

2. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การศึกษาสูงสุดที่มีตามารดาหรือผู้ให้ความอุปการะด้านการครองชีพและการเรียนแก่นักเรียนเป็นระยะเวลายาวนานและยังคงสภาพอยู่ถึงปัจจุบัน แยกเป็น 4 ระดับคือ

1. ระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญา ปริญญาตรี หรือสูงกว่าขึ้นไป)
2. ระดับมัธยมศึกษา (ม. 1 - ม. 6 หรือเทียบเท่า)
3. ระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป. 6 หรือเทียบเท่า)
4. ไม่ได้รับการศึกษา

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ให้แก่วเด็กในปกครองแบ่ง 3 ลักษณะคือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเย็นชา ไม่มีความเป็นมิตร พ่อแม่ขาดความสนใจ เอาใจใส่ และความรับผิดชอบในตัวเด็ก มักจะทอดทิ้งให้เด็กดิ้นรน ตามลำพัง

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัย อยู่ในการปกป้องคุ้มครองของพ่อแม่ทุกฝีก้าว จำกัดอิสระภาพพ่อแม่ในคาดหวัง และตั้งมาตรฐานในตัวเด็กไว้อย่างสูง

3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึงในการยอมรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับให้ความรักความอบอุ่น และการเอาใจใส่แก่เด็กตามสมควร

4. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ หมายถึง วิธีการช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะด้านอาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม จุดมุ่งหมายในชีวิต เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และอาชีพ เรียนโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ (John O. Crites)

โดยได้แบ่งกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็น 3 ขั้นตอนได้แก่

4.1. ขั้นเริ่มต้น เป็นการสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยว่าปัญหาของผู้มาขอปรึกษาคืออะไร ผู้มาขอปรึกษามีที่มาและสาเหตุของการตัดสินใจต่อปัญหานั้นอย่างไร ผู้มาขอปรึกษามีภาวะทางอาชีพทั้งด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพเป็นอย่างไร ผู้มาขอปรึกษามีประสบการณ์ในการเลือกอาชีพในด้านบวกหรือลบ เป็นการสำรวจปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการสัมภาษณ์ในขั้นแรกอีกประการหนึ่งคือ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้มาขอคำปรึกษา

4.2 ขั้นดำเนินการ เป็นช่วงที่นักจิตวิทยาการปรึกษา และผู้มาขอปรึกษาร่วมกันทำปัญหาให้กระจ่างชัด และทำให้ปัญหามีความเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น จากนั้นทำการสำรวจพฤติกรรมและทัศนคติของผู้มาขอปรึกษาที่มีต่อการตัดสินใจและปัญหาทางอาชีพ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้มาขอปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้มาขอปรึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้มาขอปรึกษาพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

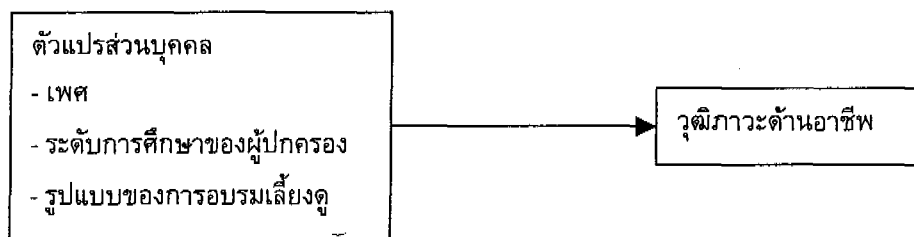
4.3 ขั้นยุติ เป็นขั้นที่สำหรับการใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด หลังจากผู้มาขอปรึกษาตระหนักต่อปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะสนับสนุนให้ผู้มาขอปรึกษาแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้ผู้มาขอปรึกษาได้สำรวจตนเอง และสำรวจข้อมูลทางอาชีพ ทำการกำหนดเป้าหมายและวางแผนเพื่อไปสู่เป้าหมาย

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานสำหรับการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพคือ

1. นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูต่างกันซึ่งมีวุฒิภาวะด้านอาชีพแตกต่างกัน

สมมติฐานสำหรับการพัฒนวุฒิภาวะด้านอาชีพคือ

2. นักเรียนมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ ตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะด้านอาชีพ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะด้านอาชีพ
 - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะด้านอาชีพ
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับเพศ
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

มีผู้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้หลายท่าน ได้แก่

ไครท์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528 : 82 ; อ้างอิงมาจาก Crites. 1981) ได้พยายามแยกความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพออกจากการแนะแนวและบริการให้คำปรึกษาด้านอื่นๆ โดยมีความเห็นว่า

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นการเกี่ยวข้องระหว่างบุคคล 2 คน โดยผ่านการมีสัมพันธภาพเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลทางจิตใจที่อาจเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวกับการใช้แบบทดสอบ
2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ระบบการให้ข้อมูลเท่านั้น ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะต้องมีส่วนร่วมกัน กระบวนการตัดสินใจอย่างมีความหมาย มิใช่เป็นเรื่องของการให้ และรับโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเท่านั้น
3. ไม่สามารถจะบอกได้ชัดเจนว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าการให้บริการชนิดอื่นๆ การที่จะกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นไม่สำคัญเท่าการให้คำปรึกษาทางด้านปัญหาส่วนตัวนั้น คงเป็นไปได้ แม้มีปัญหาทางด้านการปรับตัว และปัญหาทางอาชีพจะแตกต่างกันก็จริงอยู่แต่ถ้าพิจารณาให้รอบคอบแล้ว ไม่ว่าจะปัญหาชนิดใดล้วนมีความเกี่ยวข้องผูกพันซึ่งกันและกันทั้งสิ้น ดังนั้น ในความเห็นของ ไครท์ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงรวมไปถึงการให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวด้วยแต่การให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้ก้าวเข้าไปในส่วนที่การให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวก้าวไปไม่ถึงนั่นก็คือ การเข้าไปในเรื่องโลกของงานอาชีพที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งของมนุษย์

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2527 : 32, 2528 : 85) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีลักษณะคล้ายการให้บริการด้านส่วนตัวอื่นๆ แตกต่างกันแต่เพียงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะเน้นหนักการแนะแนวด้านอาชีพและการศึกษาจะไม่มุ่งเน้นประเด็นแก้ปัญหาด้านอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้รับคำปรึกษา

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารที่มีความหมายระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่อบอุ่นเป็นกันเองที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของตนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และสามารถรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง เข้าใจโลกของงาน และเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการ ความพอใจมาสู่ตนเองและสังคม

เฮอร์ และแครเมอร์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528 : 83 ; อ้างอิงมาจาก Herr and Carmer, 1984) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการสื่อสารทางคำพูดที่กระทำโดยคนสองคน ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มาใช้บริการ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้บริการโดยผ่านกระบวนการ การปะทะสัมพันธ์ที่มีความหมายตลอดเวลาผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ความสามารถของการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางพฤติกรรมศาสตร์ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น

ซูเปอร์ (Super, 1975 : 191-192) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนาการยอมรับ และผสมผสานส่วนที่เป็นบุคลิกลักษณะของตนเองกับบทบาทในโลกของงานอาชีพ และทดสอบภาพพจน์ของตนเองกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อนำมาซึ่งความพึงพอใจแก่ตนเองและสังคม

จากความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพอาจสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพหมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลซึ่งมาขอรับคำปรึกษาให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับงาน ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยมีผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีส่วนร่วมกันในการบวนการตัดสินใจอย่างมีความหมาย

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ไครท์ และซูเปอร์ (Crites and Super, 1968 : 1) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมี 2 ประการคือ ช่วยให้ผู้สามารถปรับตัวด้านอาชีพได้ดี และเอื้ออำนวยให้บุคคลได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ซึ่ง วัชร ทรัพย์มี(2523 : 89) ก็ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักถึงอิทธิพลของความต้องการและค่านิยมของตนที่มีต่อจุดมุ่งหมาย เช่น การพิจารณาขั้นตอนในการเลือกอาชีพอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2527 : 28-33) ได้กล่าวเพิ่มเติมโดยแยกแสดงให้เห็นชัดเจนว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพสามารถช่วยบุคคลในด้านอาชีพได้ดังนี้คือ

1. ช่วยให้ผู้รู้จักความสามารถ ความสนใจ จุดเด่นของตน ทำให้บุคคลมีความเข้าใจตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
2. ช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจให้แก่บุคคล นับตั้งแต่การตัดสินใจเลือกแผนการเรียน หรือวิชาเรียน เพื่อนำไปสู่การเลือกอาชีพที่ต้องการ การเข้าสู่อาชีพ จนกระทั่งการเปลี่ยนอาชีพ
3. ช่วยเพิ่มพูนวุฒิภาวะด้านอาชีพให้แก่บุคคล โดยช่วยให้บุคคลสามารถผ่านงานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพเฉพาะอย่าง (Tasks) ได้สำเร็จและมีวุฒิภาวะด้านอาชีพเหมาะสมกับช่วงวัยของบุคคลนั้นๆ
4. ช่วยเพิ่มและเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่ใช้ในการเลือกอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ช่วยเพิ่มพูนและปรับปรุงทักษะในการสมัครงาน
6. ช่วยเพิ่มพูนความพึงพอใจในงานอาชีพ

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 92) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ คือ ช่วยให้ผู้คลปรับตัวเข้ากับงานได้ดี และเอื้ออำนวยให้ผู้คลไว้ใช้ศักยภาพของงาน และเข้าใจ กระบวนการเลือกอาชีพเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ฟังพอใจและเหมาะสมกับตนเอง

วัชร ทรัพย์มี (2522 : 89) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนี้ มีจุดมุ่งหมาย ที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงความต้องการและค่านิยมของตนเพื่อพิจารณาว่าความต้องการ และค่านิยม การเลือกอาชีพของผู้รับคำปรึกษาเป็นอย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาว่ามีขั้นตอนการกระทำ อย่างไม่รู้ที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เพื่อที่จะได้คาดคะเนได้ใกล้เคียงว่าการวางแผนนั้นจะนำไปสู่เป้าหมายได้ มากน้อยเพียงไร

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 35) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะช่วยให้เด็กมีปัญหาได้เอาชนะปัญหาและเกิดความกระจ่างแจ้ง (Insight) ในการตัดสินใจบางอย่างที่ประสบอยู่

จึงพอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ได้แก่ การช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง ด้านความสามารถ ค่านิยมในอาชีพ ช่วยพัฒนาทักษะในการวางแผนการตัดสินใจทางอาชีพ อย่างเหมาะสมได้ด้วยตนเอง

ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

คณินิจ เนติประวัติ (2535 : 19) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จำนวน 6-10 คน ได้ปรึกษาร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยมีนักจิตวิทยาการปรึกษา (counselor) เป็นผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มมีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น การยอมรับ ความไว้วางใจต่อกัน และให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และช่วยเหลือเกื้อกูลกันรวมทั้งให้สมาชิกกลุ่มทำการทดสอบด้านการศึกษาและอาชีพตลอดจน การให้ข้อเสนอแนะต่างๆซึ่งจะช่วยให้สมาชิกสามารถตัดสินใจทางอาชีพที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 109) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพว่าเป็นกระบวนการกลุ่มและบุคคลของคนหลายคนที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในด้านอาชีพ ทำให้ บุคคลในกลุ่มได้มีโอกาสระบายความรู้สึก ระบายปัญหา แสดงความคิดเห็น ทราบปัญหาของผู้อื่น จึงทำให้แต่ละคนเข้าใจปัญหา ยอมรับปัญหา และกล้าที่จะเผชิญปัญหา การพิจารณาปัญหา และความสามารถแห่งปัญหา ทำให้บุคคลได้สำรวจตัวเอง ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 110) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะวางแผนโครงการประกอบอาชีพ หรือต้องการจะแก้ปัญหาด้านอาชีพมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง เพื่อให้ได้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการวางแผนโครงการในอนาคต

จากความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการ ที่บุคคลที่มีความต้องการที่จะแก้ปัญหาด้านอาชีพตรงกันมาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษา ร่วมให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาได้สำรวจตนเอง พิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 111) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ ประกอบด้วยจุดประสงค์ 4 ประการคือ

1. เพื่อโครงการด้านอาชีพเป็นกลุ่ม หรือเพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้เข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น ทั้งความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม ความต้องการ
3. เพื่อให้มีการพัฒนาด้านอาชีพที่สมวัย
4. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้แสวงหาจุดมุ่งหมายในชีวิต ได้สำรวจตนเอง ได้รับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตน เพื่อให้ความคิดเห็นในการวางแผนโครงการด้านอาชีพกว้างขวางขึ้น

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 110) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพไว้ดังนี้

1. เพื่อการสำรวจตนเอง เพื่อให้เกิดเข้าใจทั้งความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม และความต้องการ
2. เพื่อเพิ่มวุฒิภาวะด้านอาชีพ
3. เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. เพื่อการวางแผนดำเนินการเพื่อการประกอบอาชีพตามจุดมุ่งหมาย
5. เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ หรือการเข้าสู่อาชีพ

หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

แฮนเซน และเครเมอร์ (สำเนา ขจรศิลป์, 2529 : 109 ; อ้างอิงมาจาก Hansen and Cramer, 1971) ให้ทัศนะของกลุ่มที่มีประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษาอาชีพควรมีลักษณะอย่างน้อย 6 ประการคือ

1. สมาชิกกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน คือ ทุกคนต้องรับฟังความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น
2. สมาชิกของกลุ่มต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย
3. กลุ่มจะต้องกำหนดแนวทางและข้อจำกัดสำหรับกิจกรรมของกลุ่ม
4. กลุ่มจะต้องกำหนดหน้าที่และบทบาทของกลุ่ม และของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม
5. สมาชิกของกลุ่มต้องช่วยกันสร้างความรู้สึกระหว่างกันและกัน
6. กลุ่มจะต้องทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่สมาชิกของกลุ่มแต่ละคน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 105) กล่าวว่า หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ จะเน้นในเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา บรรยากาศของความอบอุ่น ภายอมรับ และเข้าใจกันและกันของสมาชิกกลุ่ม ในการเสริมสร้างให้เกิดความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงและตัดสินใจเลือกอาชีพโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อจะได้พิจารณาตนเอง ข้อมูลบางอาชีพและโลกของงานอาชีพซึ่งเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยผู้รับคำปรึกษาให้รู้จักตนเอง ไม่เป็นผู้ตัดสินใจให้ ซึ่งจะนำทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมาใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม

สร้างความสัมพันธ์ที่ตรงระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา บริการให้ตรงกับปัญหาและคำนึงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล โครงสร้างค่านิยม และสภาพแวดล้อมสังคม ไครท์ (ศุภชัย อธิธิปาตานนท์, 2540 : 49 – 58 ; อ้างอิงมาจาก Crites. 1981 : 169-183) ได้เสนอรูปแบบและวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเพิ่มเติมโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบ (Model)

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพตามแนวคิดของไครท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติ โดยรวบรวมแนวคิดจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านศึกษาด้านอาชีพที่สำคัญทั้ง 5 ทฤษฎี มาศึกษาร่วมกับข้อมูลจากกรณีศึกษาในการปฏิบัติการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ องค์ประกอบของรูปแบบ คือ การวินิจฉัย ประบวนการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ เป็นการผสมผสานประสบการณ์และทฤษฎีข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การวินิจฉัย

การวินิจฉัย หมายถึง การพิจารณาปัญหาของผู้มาขอปรึกษา เป็นขั้นตอนแรกของการศึกษาด้านอาชีพ ไครท์ เสนอแนวทางการวินิจฉัย 3 ลักษณะ คือ

1.1.1 การวินิจฉัยประเภทของปัญหา(Differential diagnosis) หมายถึง การพิจารณาปัญหาทางอาชีพจากการจัดประเภทตามการตัดสินใจของผู้มาขอปรึกษา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ผู้มาขอปรึกษาที่ตัดสินใจไม่ได้ (indecision) เช่นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ยังเลือกไม่ได้ว่าจะเรียนต่อคณะอะไรในมหาวิทยาลัยหรือนักศึกษาที่กำลังจะเรียนจบชั้นมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่รู้ว่าจะประกอบอาชีพอะไร เป็นต้น

2) ผู้มาขอปรึกษาที่เลือกอาชีพไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (Unrealism) เช่น นักเรียนที่มีความสามารถต่ำทางภาษาอังกฤษแต่ต้องการจะเรียนคณะอักษรศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ หรือนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เพิ่งเรียนจบคณะบริหารธุรกิจแต่มีความต้องการทำงานในตำแหน่งผู้จัดการทั่วไปในบริษัทที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

1.1.2 การวินิจฉัยที่มาและสาเหตุของปัญหา (Dynamic diagnosis) หมายถึง การพิจารณาถึงที่มาและสาเหตุของการเกิดปัญหา เป็นการทำความเข้าใจในปัญหาและความรู้สึกของผู้มาขอปรึกษาที่มีต่อปัญหานั้น เช่น ผู้มาขอปรึกษาที่มีความกังวลต่อการเลือกอาชีพ นักจิตวิทยาการปรึกษาจึงเสนอให้ผู้มาขอปรึกษาสำรวจสาเหตุและที่มาของความรู้สึกวิตกกังวลนั้น เพื่อให้ผู้มาขอปรึกษาเข้าใจปัญหาและความรู้สึกของตนเองชัดเจนมากขึ้น

1.1.3 การวินิจฉัยการตัดสินใจ (Decisional diagnosis) หมายถึง การพิจารณาปัญหาที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจของผู้มาขอปรึกษา การวินิจฉัยลักษณะนี้สามารถใช้แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผลการทำแบบสำรวจยังชี้ให้เห็นว่าควรให้ความช่วยเหลือผู้มาขอปรึกษาในด้านใดบ้าง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่างๆในแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ

การวินิจฉัยทั้ง 3 ลักษณะประกอบกันนี้ทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษาทราบว่า ปัญหาของผู้มาขอปรึกษาคืออะไร มีที่มาและสาเหตุของปัญหาเป็นอย่างไร และจะมีแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างไร การวินิจฉัยเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เพราะช่วยให้นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาพร้อมกับผู้มาขอปรึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.2 กระบวนการ

การสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นวิธีการหลักในกระบวนการการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1.2.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้มาขอปรึกษา

1.2.2 เพื่อการแปลผลแบบสอบถาม

1.2.3 เพื่อให้ผู้มาขอปรึกษาได้รับข้อมูลทางอาชีพ

ใครก็ได้แบ่งกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ 3 ชั้น คือ ชั้นเริ่มต้น ชั้นดำเนินการ และชั้นยุติ

1) ชั้นเริ่มต้น เป็นการสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยว่าปัญหาของผู้มาขอปรึกษาคืออะไร ผู้มาขอปรึกษามีที่มาและสาเหตุของการตัดสินใจต่อปัญหานั้นอย่างไร ผู้มาขอปรึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพทั้งด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพเป็นอย่างไร ผู้มาขอปรึกษามีประสบการณ์ในการเลือกอาชีพในด้านบวกหรือลบ เป็นการสำรวจปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการสัมภาษณ์ในขั้นแรกอีกประการหนึ่งคือ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้มาขอปรึกษา อย่างไรก็ตามสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนี้อาจทำให้ผู้มาขอปรึกษาบางคนหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในการเลือกอาชีพ โดยมอบความรับผิดชอบให้นักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจแทน จึงเป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่จะดำเนินการให้ผู้มาขอปรึกษาได้สำรวจตนเองและสำรวจอาชีพให้มากที่สุด จากนั้นจึงส่งเสริมให้ผู้มาขอปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพและรับผิดชอบต่อทางเลือกนั้นด้วยตนเอง

2) ชั้นดำเนินการ เป็นช่วงที่นักจิตวิทยาการปรึกษา และผู้มาขอปรึกษาร่วมกันทำปัญหาให้กระจ่างชัด และทำให้ปัญหาเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น จากนั้นทำการสำรวจพฤติกรรม และทัศนคติของผู้มาขอปรึกษาที่มีต่อการตัดสินใจและปัญหาทางอาชีพ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ขอปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้มาขอปรึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้มาขอปรึกษาพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ใครที่กล่าวว่าผู้มาขอปรึกษาจำนวนมากที่ไม่เคยมีผู้ให้ความสนใจในปัญหาของเขาในกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผู้มาขอปรึกษาจะได้รับการใส่ใจ และความเข้าใจจากนักจิตวิทยาการปรึกษา และอาจจะเป็นครั้งแรกที่ผู้มาขอปรึกษาจะได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการแก้ปัญหาชีวิตในชั้นดำเนินการของกระบวนการการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้มาขอปรึกษา และความรับผิดชอบของผู้มาขอปรึกษาต่อการแก้ปัญหา

3) ชั้นยุติ เป็นการใช่วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด หลังจากให้ผู้มาขอปรึกษาตระหนักต่อปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะสนับสนุนให้ผู้มาขอปรึกษาแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ให้ผู้มาขอปรึกษาได้สำรวจตนเองและสำรวจข้อมูลทางอาชีพ ทำการกำหนดเป้าหมายและวางแผนเพื่อไปสู่เป้าหมาย ให้ผู้มาขอปรึกษาเรียนรู้การตัดสินใจและจัดการกับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจากกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับนี้นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้มาขอปรึกษานำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการแก้ปัญหาทางอาชีพไปใช้กับปัญหาอื่นๆในชีวิต เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาครอบครัว เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวผู้มาขอปรึกษาในการแก้ปัญหา และความรับผิดชอบต่อปัญหา

สรุปขั้นตอนของกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) มีด้วยกันทั้งหมด 3 ชั้นคือ การพิจารณาปัญหาและที่มาของปัญหา การกำหนดขอบเขตของปัญหา และการดำเนินการแก้ปัญหา ซึ่งในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มีองค์ประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญ

ตามที่ซูเปอร์ (Super. 1975) เสนอไว้อยู่ 2 มิติ คือ การสื่อสารและสัมพันธภาพ การสื่อสารระหว่าง นักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้มาขอปรึกษาเป็นการสื่อเนื้อหาสาระเพื่อการประเมินปัญหา การหาสาเหตุ และผลกระทบของปัญหา รวมทั้งความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา ในส่วนของสัมพันธภาพเป็นมิติที่ นักจิตวิทยาการปรึกษาสื่อถึง การยอมรับ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และความจริงใจ เพื่อสนับสนุนให้ผู้มาขอปรึกษาได้เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง ดังนั้นการสื่อสารและสัมพันธภาพ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการการปรึกษาด้านอาชีพ

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มี 3 ประเด็น คือ

1.3.1 การเอื้ออำนวยให้ผู้มาขอปรึกษาได้รับการแก้ปัญหาทางอาชีพ

1.3.2 ผู้มาขอปรึกษาได้เรียนรู้ทักษะการตัดสินใจ

1.3.3 ผู้มาขอปรึกษาสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

ผลของการแก้ปัญหาการเรียนรู้การตัดสินใจและการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพนี้ส่งผลต่อชีวิต ในด้านอื่น ๆ กล่าวคือ ทำให้พัฒนาการของบุคคลดำเนินไปอย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการทำงานหรือทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic psychology) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมให้บุคคลได้มีพัฒนาการและความงอกงาม (Growth) ไปสู่การเป็น บุคคลผู้ทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ (full functioning individual) ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา และการทำงาน เช่นเดียวกับที่ซูเปอร์ (Super, quoted in Crites, 1981 : 182-183) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีจุดมุ่งหมายในการลดความเครียด และเพิ่มความกระฉับกระชวยต่อความรู้สึก ของผู้มาขอปรึกษาช่วยให้เกิดการหยั่งรู้ (Insight) คำตอบในการแก้ปัญหาของตนเองพัฒนาความสามารถ ในการปรับตัวทั้งทางอาชีพ และด้านอื่น ๆ ของชีวิต เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งมีความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิธีการ

ไครท์ (Crites.1981 : 183-192) กล่าวว่า วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในอดีตที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นลักษณะแบบนำทางและเป็นการสอน บทบาทของนักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ อยู่ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ และมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่ผู้มาขอปรึกษาจนกระทั่งในปี ค.ศ. 1940 คาร์ล อาร์. รอเจอร์ส (Carl R. Rogers) ได้เสนอทฤษฎีผู้มาขอปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client-Centered Theory) การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงมีการเปลี่ยนแปลงเทคนิควิธีการ โดยการนำวิธีการแบบไม่นำทาง มาใช้ ต่อมาเมื่อเกิดแนวคิดทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จึงนำวิธีการทางพฤติกรรมนิยมมาใช้ ไครท์ได้นำวิธีการแบบนำทางและไม่นำทางมาสังเคราะห์ กับแนวคิดพฤติกรรมนิยมในการดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ซึ่งวิธีการดังกล่าวมี 3 วิธีคือ เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ การแปลผลแบบทดสอบ และการใช้ข้อมูล ทางอาชีพมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษา

การสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ตามแนวคิดของไครท์ ดำเนินตาม กระบวนการทั้ง 3 ขั้น คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ ในขั้นเริ่มต้นคือ การสำรวจปัญหา เป็นวิธีแบบไม่นำทาง เทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในช่วงนี้ที่การทวนซ้ำ (Restatement) กับการสะท้อนเนื้อหาและความรู้สึก (reflection of both content and feeling) เป็นการเอื้ออำนวย ให้ผู้มาขอปรึกษาได้เล่าปัญหาทางอาชีพของตนได้อย่างเต็มที่

ในขั้นตอนการการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มุ่งที่การทำให้ปัญหาของผู้มาขอปรึกษากระจ่างชัดขึ้น และขั้นสุดท้าย คือ การแก้ปัญหา เป็นการสนับสนุนให้ผู้มาขอปรึกษาได้เรียนรู้พฤติกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายหรือการแก้ปัญหาให้ลุล่วงไป อย่างไรก็ตามการสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องนำมาใช้โดยตลอดกระบวนการเสมอ คือ การสื่อสารและสัมพันธภาพ

2.2 การแปลผลแบบทดสอบ

การแปลแบบทดสอบมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มาขอปรึกษาได้รู้จักตนเอง และใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ วิธีการแปลผลเป็นการให้ผู้มาขอปรึกษาได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกแลกเปลี่ยนกับนักจิตวิทยาการปรึกษาด้วย

2.3 การใช้ข้อมูลทางอาชีพ

ข้อมูลทางอาชีพ คือ ข้อมูลที่ทำให้ผู้มาขอปรึกษาได้รู้จักตนเอง เช่น ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และบุคลิกภาพของผู้มาขอปรึกษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ตลาดแรงงาน ลักษณะงาน รายได้ เป็นต้น การใช้ข้อมูลทางอาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในการหาข้อมูล นักจิตวิทยาการปรึกษานับสนับสนุนให้ผู้มาขอปรึกษาได้เป็นผู้ค้นหา และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบ รวมทั้งเป็นการให้ผู้มาขอปรึกษาได้เรียนรู้ทักษะในการค้นหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

ไครท์ (Crites. 1981 : 217-223) ได้เสนอแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ (Crites is comprehensive of group career counseling) โดยมีทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพเป็นทฤษฎีพื้นฐาน และมีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพแบ่งเป็น แนวคิดและวิธีการ

1. แนวคิด

หลักการพื้นฐานของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพของไครท์พิจารณาถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การเลือกประเภทอาชีพ และกระบวนการการเลือกอาชีพ ดังนี้

1.1 การเลือกประเภทอาชีพ (Career choice content) หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเลือกประเภทอาชีพ เช่น เลือกอาชีพนักธุรกิจ นักบัญชี นักข่าว เป็นต้น เกิดจากคำถามที่ว่า “คุณต้องการประกอบอาชีพอะไรหลังจากเรียนจบแล้ว”

1.2 กระบวนการเลือกอาชีพ (Career choice process) หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการจนกระทั่งสามารถเลือกประเภทอาชีพได้ ซึ่งกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมี 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผนเข้าสู่อาชีพ และความสนใจในการจัดการกับปัญหาทางอาชีพที่อาจจะเกิดขึ้น การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพให้ความสำคัญกับกระบวนการการเลือกอาชีพมากกว่าการเลือกประเภทอาชีพ

แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่สำคัญอีกประการ คือ หน้าที่ของนักจิตวิทยาการศึกษา ในการสร้างบรรยากาศของการเอื้ออำนวยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และนักจิตวิทยาการศึกษา กับสมาชิก เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกต่อกัน

2. วิธีการ

จากแนวคิดการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มที่เน้นกระบวนการการเลือกอาชีพมากกว่าการเลือกประเภทอาชีพ และเน้นที่การมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม จึงทำให้สมาชิกแต่ละคนได้เรียนรู้การสร้างตัวเลือกและการตัดสินใจเลือกอาชีพรวมทั้งการได้สำรวจตนเองว่ามีจุดเด่นหรือจุดด้อยอะไร ดำเนินการกลุ่มมีลักษณะเช่นเดียวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพตามแนวคิดของไคร์ท์ที่กล่าวมาข้างต้น คือ การสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ การแปลผลแบบทดสอบ และการใช้ข้อมูลทางอาชีพ ส่วนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพนำมาใช้เพื่อช่วยให้สมาชิกตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

มอนเตเมอโร (Montemuro. 1980 : 4414-A) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และการให้ข้อเสนอแนะต่อความสามารถในการเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับข้อเสนอแนะทางอาชีพ กลุ่มทดลองที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม การทดลองใช้เวลา 10 ครั้ง ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มที่ 1 มีคะแนนความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คูเปอร์ และแวนมาเทอร์ (Cooper and Van Matre. 1986) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาย 15 คน และหญิง 9 คน ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ การจัดกลุ่มจัดตามระดับความไม่แน่ใจในการเลือกอาชีพ ซึ่งวัดโดยแบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career decision scale : CDS) และแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ (Strong Campbell interest inventory :SCII) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเป็นช่วงทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล การออกแบบการทดลองเป็นแบบวัดก่อนและหลังการทดลอง ผลการศึกษาแสดงว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพและรายบุคคล ทำให้ระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทาเวรา (Taveira. 1987 : 1726) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประเทศโปรตุเกสเพื่อเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน โดยใช้เวลาการเข้ากลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 10 สัปดาห์ ผลการศึกษาแสดงว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพสามารถเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

ชูลี คเชนทร์เดชา (2534 : 60) เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพกับโปรแกรมข้อสนเทศทางอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษา ภายหลังการทดลอง พบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทนา กาไหล่ทอง (2537 : 52) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชินูปถัมภ์ อำเภอ ทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ปรากฏดังนี้ นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิติ วิทยาการ (2536) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ไทรงาม อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ โดยใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แก้วกานต์ ภูมิศรี (2537) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิทยาคม จังหวัดหนองคาย กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนความพร้อมทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา ณ ลำพูน (2538) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแนวคิดวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาริรัตน์ จังหวัดแพร่ กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 15 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมและสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพสามารถพัฒนาคุณภาพะด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ ในการพัฒนาคุณภาพะด้านอาชีพของนักเรียนต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพด้านอาชีพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพด้านอาชีพ

ความหมายของบุคลิกภาพด้านอาชีพ

ทอลเบอร์ท (Tolbert. 1974 : 76) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพด้านอาชีพว่า บุคลิกภาพด้านอาชีพเหมือนกับบุคลิกภาพด้านอื่นๆ เป็นการจัดระเบียบของพฤติกรรมและทัศนคติเพื่อที่บุคคลจะได้ประสบความสำเร็จในการค้นพบความต้องการของตน และบุคลิกภาพด้านอาชีพเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ และความเต็มใจในการที่จะรับผิดชอบต่อการเลือกของตน

ซูเปอร์ (Super. 1975 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพด้านอาชีพว่า “เป็นสิ่งที่ใช้แทนระดับของการพัฒนาที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นอยู่ในระดับของกระบวนการที่ต่อเนื่องกันในขั้นพัฒนาการด้านอาชีพ จากจุดเริ่มต้นหาหรือสำรวจไปจนถึงขั้นเสื่อมถอย โดยบุคลิกภาพด้านอาชีพ

ของบุคคลแต่ละระดับอายุจะแตกต่างกัน" เช่นเดียวกับที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 67-68) กล่าวว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพ หมายถึง ความเข้าใจต่างๆเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลกลุ่มอายุต่างๆ แต่ไครท์ (Crites. 1978 : 4) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะด้านอาชีพ ว่าหมายถึง เจตคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

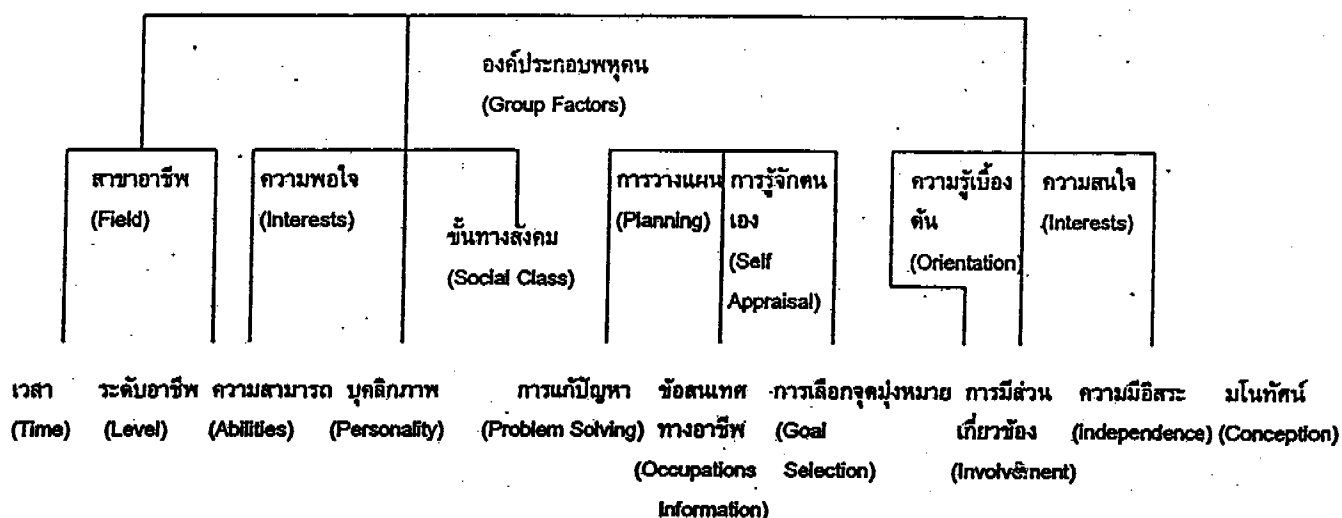
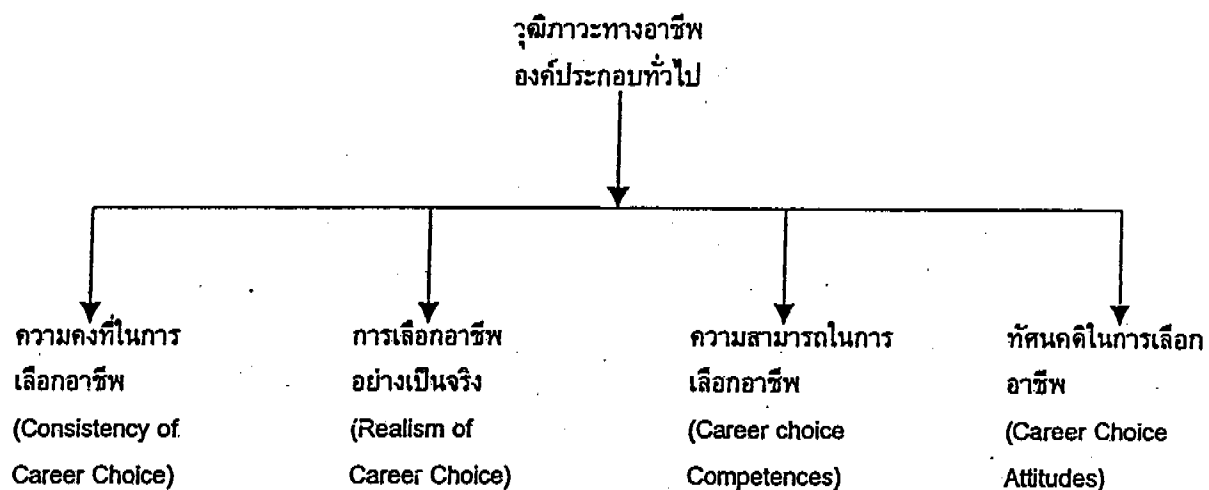
อาจสรุปได้ว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพ หมายถึง สภาพที่บุคคลมีความพร้อมทั้งทางด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งวุฒิภาวะทางด้านอาชีพนี้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระดับพัฒนาการด้านอาชีพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระยะที่บุคคลเริ่มสำรวจตนเอง เกี่ยวกับอาชีพ จนกระทั่งถึงระยะที่บุคคลมีประสิทธิภาพในการทำงานลดลง (Crites.1978 : 4, Super. 1957 : 186)

บุคคลที่มีวุฒิภาวะด้านอาชีพมีลักษณะดังนี้

1. มีการจัดระเบียบในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. สามารถเปิดรับข้อมูลใหม่เกี่ยวกับตนเองและอาชีพได้
3. รับรู้ข้อมูลตามที่เป็นจริงมากกว่าที่จะคิดตีความเอาเอง
4. รู้จักตนเองและโลกของงาน
5. มีอิสระในการเลือกอาชีพ โดยไม่ยอมให้คำนิยมในวัยเด็กมา มีอิทธิพลเหนือกว่า

ไครท์ ได้เสนอการวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะด้านอาชีพในวัยรุ่นในลักษณะของแผนภูมิ ดังนี้

ระดับพัฒนาทางอาชีพ (Degree of Career Development)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ(The Construct of Vocational Maturity)

การวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะด้านอาชีพ

องค์ประกอบทั่วไป 4 ประการในแผนภูมิแสดงวุฒิภาวะด้านอาชีพของวัยรุ่น อธิบายดังนี้

1. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (Consistency of career choice) หมายถึง การที่บุคคลมีความคงที่ในการเลือกอาชีพ ทั้งในแง่ เวลา สาขาอาชีพ และระดับอาชีพ

2. การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้จริง (Realism of career choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพได้ โดยตระหนักรู้ในตนเอง สภาพแวดล้อม และโอกาสในการเข้าสู่อาชีพได้จริง เป็นความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และระดับขั้นทางสังคม

3. ทักษะต่อการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes) หมายถึง การที่บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

3.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in the choice process)

3.2 การมีทัศนคติที่ต่อการทำงาน (Orientation toward work)

3.3 การมีอิสระในการตัดสินใจ (Independence in decision making)

3.4 การมีความพึงพอใจในการเลือกอาชีพ (Preference for career choice)

3.5 การมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ (Conception of the choice process)

4. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career choice competencies) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยตระหนักต่อองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.1 การประเมินตนเอง (Self - appraisal) คือ การที่บุคคลรู้ถึงความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตน

4.2 ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational information) คือ การที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และรู้จักลักษณะของอาชีพ

4.3 การเลือกเป้าหมาย (Goal selection) คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4.4 การวางแผน (Planning) คือ การที่บุคคลตระหนักต่ออนาคตทางอาชีพ ในภายหน้าของคนที่สามารถวางแผนเข้าสู่อาชีพที่เลือกแล้ว

4.5 การแก้ปัญหา (Problem solving) คือ การที่บุคคลทราบว่าควรทำอย่างไรเมื่อประสบปัญหาต่างๆในขั้นตอนต่างๆในการเลือกอาชีพ

องค์ประกอบวุฒิภาวะด้านอาชีพที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ตามข้อเสนอของไครท์มีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ทักษะในการเลือกอาชีพ

1.2 ความสามารถในการเลือกอาชีพ

2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดจากการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ

2.2 การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง

ไครท์ กล่าวว่า การประเมินวุฒิภาวะด้านอาชีพ ของบุคคลนั้นจะวัดองค์ประกอบ ส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ทัศนคติในการเลือกอาชีพ (Career choice attitudes) ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in career decision making) คือ การที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง
2. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (independence in career decision making) คือ การที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น
3. แนวโน้มในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Orientation to career decision) คือ การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ รวมทั้งเข้าใจในกระบวนการก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การประนีประนอมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (compromise in decision making) คือ การที่บุคคลสามารถปรับเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น
5. การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Decisiveness in career decision making) คือ การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับโลกของงานและอาชีพมาประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career choice competencies) ประกอบด้วย

1. การประเมินตนเอง (Self appraisal) หมายถึง การรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ ความสามารถ ความถนัด จุดเด่น รวมทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นอย่างไร
2. การรู้ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational information) หมายถึง การมีความรู้ และมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะงาน รายได้ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการ ของตลาดแรงงาน อนาคตในอาชีพ เป็นต้น
3. การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ (Goal selection) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ นำข้อมูลจากการรู้จักตนเอง และข้อมูลทางอาชีพมาตั้งเป้าหมายอาชีพ
4. การวางแผนเข้าสู่อาชีพ (planning) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำเป้าหมาย ที่กำหนดไว้มาทำการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
5. การแก้ปัญหาทางอาชีพ (Problem solving) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ นำความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการจัดการปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพ

ซูเปอร์ (Super. 1960 ; อ้างอิงมาจาก สุดา อ่อนช้อน. 2524 : 13 - 14) ได้แบ่งลักษณะของวุฒิภาวะด้านอาชีพของบุคคลเป็น 2 ลักษณะ คือ

วุฒิภาวะด้านอาชีพ 1 (Vocational Maturity I หรือ VM.I) หมายถึง ระยะของชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลเป็นอยู่จริงในช่วงนั้น ซึ่งจะดูได้จากงานพัฒนาการ ซึ่งบุคคลผู้นั้นกำลังปฏิบัติ นำมา สัมพันธ์ กับสิ่งที่เขาคาดหวังไว้ว่าเขาจะทำ

วุฒิภาวะด้านอาชีพ 2 (Vocational Maturity II หรือ VM.II) หมายถึง พฤติกรรม ทางอาชีพ ในลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว กล่าวคือ เกิดขึ้นจริงๆ (โดยไม่คำนึงถึงช่วงชีวิตที่คาดหวังไว้) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นจากงานพัฒนาการในช่วงชีวิตขณะนั้นเปรียบเทียบกับงานพัฒนาการ ของคนอื่นในงานชิ้นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพแบบที่ 1 จะชี้เฉพาะไปที่ขั้นตอนของชีวิต คือ ช่วงอายุของบุคคล แต่วุฒิภาวะทางอาชีพแบบที่ 2 จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเผชิญปัญหาของบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละระดับอายุจากการวิจัยของ อีทรี (Bartlett. 1971 : 218 ; citing Heath. 1965) เสนอว่า บุคคลที่มีภาวะด้านอาชีพจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. มีการจัดระเบียบในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. สามารถเปิดรับข้อมูลใหม่ๆเกี่ยวกับตนเองและอาชีพได้
3. รับรู้ข้อมูลตามที่เป็นจริงมากกว่าที่จะคิดตีความเอาเอง
4. รู้จักตนเอง และโลกของงาน
5. มีอิสระในการเลือกอาชีพ โดยไม่ยอมให้ค่านิยมในวัยเด็กมาที่อิทธิพลเหนือกว่า

สำหรับบุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะด้านอาชีพนั้น อีทรี กล่าวว่า จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้ คือ

1. เป็นบุคคลที่ขาดจุดมุ่งหมายที่ดีสำหรับอนาคตของตนเอง
2. เป็นบุคคลที่ติดกับค่านิยม ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

มิติของวุฒิภาวะด้านอาชีพของบุคคล

สุตา อ่อนช้อย (2524 : 16 – 25 ; อ้างอิงมาจาก Crites.1965) ได้กล่าวถึงมิติของวุฒิภาวะด้านอาชีพของวัยรุ่นว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือ

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเลือกอาชีพ และการใช้แบ่งทรัพยากรในการแก้ปัญหา (Orientation to vocational choice)
2. ความมั่นคงในการเลือกอาชีพระยะยาว (Consistency of vocational choice)
3. การแสวงหาข้อมูลและการวางแผนเลือกอาชีพ (Information and planning)
4. การมีความถนัดและความพึงพอใจในอาชีพ (Crystallization of traits)
5. การรู้ของเขตของการเลือกอาชีพ ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตน (Wisdom of vocational choice)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

เพื่อให้เข้าใจคำว่า “วุฒิภาวะด้านอาชีพ” มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอนำทฤษฎีการเลือกอาชีพ และพัฒนาการด้านอาชีพมาอธิบายประกอบดังนี้

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ไคร์ท์ (Crites) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 91 - 94 ; อ้างอิงมาจาก Crites. 1971)

ไคร์ท์ ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่าเมื่อเกิดการเลือกอาชีพนั้นจะต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น 3 ประการ คือ

1. มีอาชีพให้เลือก บุคคลจะต้องมีอาชีพให้เลือก 2 อาชีพ หรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้
2. มีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ บุคคลจะต้องมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่าทุกคนควรทำงาน
3. มีอิสระในการเลือก บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัด ในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพ มีดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ มิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญแต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน
2. การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่างๆ เช่น
 - ก. ตัวแปรสิ่งเร้า ได้แก่ วัฒนธรรม ระดับชั้นทางสังคม เชื้อชาติ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ครอบครัว โรงเรียน
 - ข. ตัวแปรตอบสนอง ได้แก่ ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ความสนใจ บุคลิกภาพ
3. การเลือกอาชีพ บุคคลจะนิยมเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ

พัฒนาการของการเลือกอาชีพ

ไครท์ ได้กล่าวถึง พัฒนาการของการเลือกอาชีพดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการแบ่งเป็นขั้นย่อยๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด เพราะอย่างน้อยพบว่ามี ความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในช่วงอายุ 14-16 ปี ซึ่งในช่วงอายุนี้นี้ เด็กจะตัดสินใจไม่ได้ และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในการเลือกอาชีพได้
2. ภายหลังอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือก ความชอบ ความปรารถนา หรือความมุ่งหวัง และความสนใจมีการเปลี่ยนแปลง
3. มีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ยังกำหนดขอบเขตได้ไม่ตื้นลึก บางครั้งเป็นไปได้ว่าช่วงเพื่อฝันเริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพ และการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง จะปรากฏขึ้นในช่วงอายุ 18-21 ปี ในช่วงหรือระยะความเป็นจริง ซึ่งเป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบิร์ก กินส์เบิร์ก อะเซลแร และเฮอร์มา (Eli Ginzberg, S.W. Ginsburg, S. Axelrad, and J.L. Herma) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg and others. 1951) ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเรื่องอาชีพ และสรุปเป็นทฤษฎีไว้หลายประการดังนี้

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่ออายุน้อยที่สุด ประมาณ 6-7 ปี และการตัดสินใจเลือกอาชีพ จะมีมากขึ้นเมื่ออายุ 10 ปี หรือมากกว่า
2. การตัดสินใจเลือกอาชีพแต่ละครั้งในวัยรุนจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น ตั้งแต่ระยะแรกๆ ของชีวิตเป็นต้นมา และมีอิทธิพลต่อไปในอนาคตด้วย การตัดสินใจเลือกอาชีพในระยะวัยรุนนั้นโดยทั่วไปเมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักจะไม่เปลี่ยนแปลงอีก
3. การตัดสินใจเลือกอาชีพ ต้องการความสมดุลขององค์ประกอบส่วนบุคคลกับโอกาส และขีดจำกัดของความเป็นจริง นอกจากนี้ไครท์ได้กล่าวว่า กินซ์เบิร์กและคณะได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการ การเลือกอาชีพมิใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่เป็นกาตัดสินใจหลายครั้งในช่วงเวลาหลายปี และแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเลือกอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับที่เกิดก่อนและหลัง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ (D.E. Super) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 104-107 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1975) กล่าวว่า กระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับ การที่อาชีพที่เขาเลือกนั้น ทำให้เขาสามารถแสดงบทบาททางความต้องการของเขาได้ ทั้งในโลก ส่วนตัวของบุคคลนั้นและในโลกของความเป็นจริงได้

นอกจากนี้ ซูเปอร์ กล่าวว่าไว้ว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และ ในกระบวนการเลือกอาชีพนี้บุคคลจะเลือกอาชีพ โดยห่างไกลจากความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น และยังสรุปได้ว่า “บุคคลจะมีความนึกคิด และจะตระหนักเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพมากหรือน้อยจะขึ้นกับลำดับขั้นพัฒนาการทางอาชีพ ของบุคคลนั้น”

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอพพอค (Robert Hoppock is Composite Theory)
(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 87-88 ; อ้างอิงมาจาก Hoppock's. 1967)

ฮอพพอค (1967) ได้เน้นถึงความสำคัญของความต้องการของบุคคลและความสำคัญของ ข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพ และในการพัฒนาอาชีพ

หลักการที่สำคัญในการวางแผนและเลือกอาชีพมีดังนี้

ประการแรก บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นอาชีพ ที่บุคคลเลือกจะสนองความต้องการของบุคคลนั้น

ประการที่สอง อาชีพที่บุคคลเลือกมักจะเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่าจะสนองความต้องการ ที่สำคัญส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด

ประการที่สาม บุคคลอาจจะรับรู้ความต้องการของตนอย่างชัดเจน ถูกต้อง หรืออาจจะรับรู้ อย่างเลือนรางว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ดึงดูดความสนใจ แต่ไม่ว่าบุคคลจะรับรู้ความต้องการของตน ได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใดความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ประการที่สี่ พัฒนาการทางอาชีพ เริ่มต้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่าอาชีพ ช่วยสนองความต้องการของตนได้

ประการที่ห้า พัฒนาการทางอาชีพจะดำเนินก้าวไปและอาชีพที่เลือกจะดีขึ้นถ้าบุคคลสามารถ คาดคะเนอาชีพที่จะเลือกกว่าจะสนองความต้องการของตนได้ดีเพียงใด และความสามารถ ในการคาดคะเนนั้นจะขึ้นกับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะคิดได้ อย่างกระฉับกระช่าย

ประการที่หก ข้อมูลหรือข้อสนเทศเกี่ยวกับตัวบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคล ได้ตระหนักถึงความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพที่เขาจะเลือกนั้น จะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงไร

ประการที่เจ็ด ข้อสนเทศทางอาชีพจะมีผลต่อการเลือกอาชีพโดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพ ต่างๆ ที่อาจจะสนองความต้องการของตนและช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพใด จะสนองความต้องการของตนได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ

ประการที่แปด ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ จะขึ้นกับงานที่บุคคลได้ทำนั้นสนอง ความต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับของความพึงพอใจจะพิจารณาได้จาก อัตราส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนองและความต้องการที่คาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนอง

ประการที่เก้า ความพึงพอใจเป็นผลจากงานซึ่งสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบัน หรือเป็นผลงานซึ่งมีทำที่ว่าจะสนองความต้องการของบุคคลนั้นในอนาคต

ประการที่สิบ การเลือกอาชีพของบุคคล หรืออาชีพที่บุคคลจะเลือกจะเปลี่ยนได้เสมอ ถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่า

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland.1985) (คณิงนิจ เนติประวัติ. 2535 : 15-17 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1966)

ฮอลแลนด์ เสนอว่า การเลือกอาชีพของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง บุคลิกภาพของบุคคลกับลักษณะของสิ่งแวดล้อมในงานอาชีพโดยมีแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. บุคลิกภาพของบุคคลโดยทั่วไป

1.1 บุคลิกภาพลักษณะเน้นรูปธรรม (Realistic) บุคคลประเภทนี้จะมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ มีความเป็นชาย มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่ชอบสังคม ก้าวร้าว มีทักษะทางด้านการประสานสัมพันธ์กับทางร่างกายแต่ขาดทักษะทางด้านการพูดและมนุษยสัมพันธ์ พอใจกับกิจกรรมที่จับต้องได้ มีทักษะกีฬา แต่ขาดทักษะด้านความคิด ชอบปัญหาที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนก้าวร้าวและห้าวหาญอย่างเพศชาย รวมทั้งมีค่านิยมทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่ตนเองยึดมั่นถือมั่นอย่างเหนียวแน่น

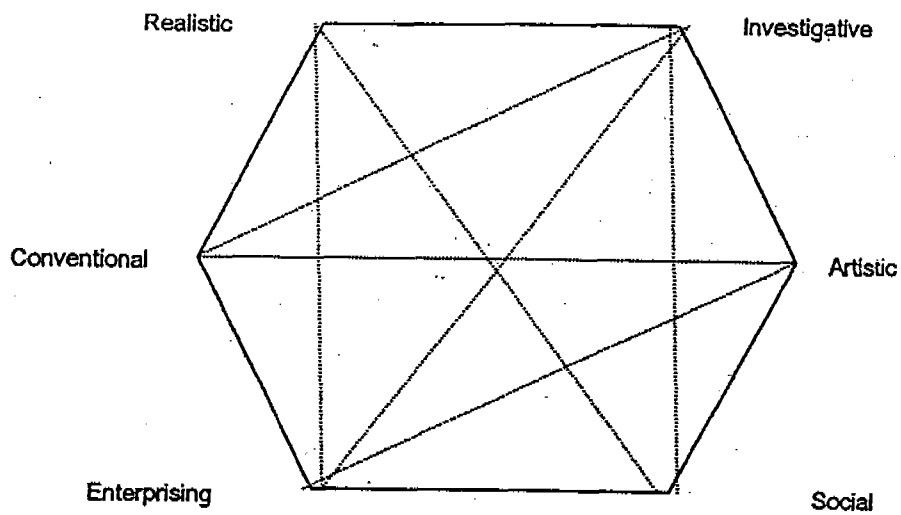
1.2 บุคลิกภาพลักษณะใฝ่รู้ (Intellectual หรือ Investigative) บุคคลประเภทนี้จะมีลักษณะชอบทำงาน ชอบคิด ไม่ชอบสังคม ชอบคิดอย่างละเอียดเกี่ยวกับปัญหามากกว่าที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา สนใจกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตวิเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผลและเป็นนามธรรม ชอบงานที่ท้าทาย มีทัศนคติและค่านิยมที่ไม่ยึดมั่นถือมั่น

1.3 บุคลิกภาพเชิงสังคม (Social) บุคคลประเภทนี้มีลักษณะชอบสังคม มีความรับผิดชอบมีความเป็นหญิง เข้าใจมนุษย์ ยึดมั่นในศาสนา ต้องการความสนใจ มีทักษะทางการพูด และการเข้าสมาคม หลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้สมองกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังกาย และกิจกรรมที่มีระเบียบยุ่งยากมาก ชอบแก้ปัญหาด้วยความรู้สึก และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.4 บุคลิกภาพลักษณะเจ้าระเบียบ (Conventional) บุคคลในประเภทนี้จะมีลักษณะชอบกิจกรรมที่เป็นการพูดอย่างมีแบบแผน และเกี่ยวข้องกับตัวเลข ชอบทำตามระเบียบ หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่คลุมเครือและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะทางด้านร่างกายสามารถทำงานที่จัดเป็นกิจลักษณะได้เป็นอย่างดี ชอบมีอำนาจ วัตถุนิยม และชอบมีตำแหน่ง

1.5 บุคลิกภาพลักษณะกล้าเสี่ยง (Enterprising) บุคคลประเภทนี้จะมีทักษะในการพูดเพื่อการขาย การมีอำนาจเหนือผู้อื่น และการเป็นผู้นำ รับรู้ว่าตนเองเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นชายเต็มตัว หลีกเลี่ยงการพูดเรียบร้อยตามแบบแผน ชอบพูดโผงผาง และการทำงานในสถานการณ์ที่ต้องการความพยายามทางสติปัญญาเป็นระยะเวลายาวนาน ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์แตกต่างจากกลุ่ม ลักษณะเจ้าระเบียบตรงที่ว่าเขาชอบงานสังคมและสถานการณ์ที่คลุมเครือ ไม่ต้องมีระเบียบแบบแผน และสนใจอย่างยิ่งยวดที่จะมีอำนาจสถานะ และความเป็นผู้นำ มีลักษณะก้าวร้าวทางวาจา

1.6 บุคลิกภาพลักษณะสุนทรีย์ (Artistic) บุคคลในประเภทนี้จะมีลักษณะไม่ชอบเข้าสังคม หลีกเลี่ยงปัญหาที่ยาก หรือที่ต้องการทักษะทางด้านร่างกาย มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มลักษณะใฝ่รู้ ตรงที่เก็บตัวและไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น แตกต่างกันตรงที่ว่าเขามีความต้องการแสดงออกซึ่งเป็นเอกลักษณ์ในตัวของเขา มีพลังในตนเองต่ำ ไม่ค่อยอดทน มีความเป็นหญิงสูง และมีความทุกข์อยู่บ่อยๆ เพราะความเจ้าอารมณ์ ชอบเกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วยการแสดงออกซึ่งตนเองจากงานศิลปะ

ภาพประกอบ 3 ภาพหกเหลี่ยมแสดงการแทนลักษณะของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล และแสดงความคล้ายคลึงของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม

_____	กลุ่มซึ่งอยู่ใกล้ขีด	มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด
.....	กลุ่มซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกัน	มีความคล้ายคลึงกันน้อยที่สุด
-----	กลุ่มซึ่งมีกลุ่มอื่นกั้นกลาง	มีบางอย่างที่ไม่คล้ายคลึงกัน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลอันได้แก่สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมลงมาถึงสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ส่วนมีผลกระทบต่อความใฝ่ฝันในอาชีพ โอกาสที่จะได้เข้ามาประกอบอาชีพ การเตรียมตัวที่จะเข้าประกอบอาชีพ และพัฒนาการทางอาชีพโดยส่วนร่วม เช่น เด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่เป็นนายทหาร อยู่ในสภาพแวดล้อมของวัฒนธรรมทหาร ย่อมมีความปรารถนาที่จะเป็นนายทหารอย่างบิดาบ้าง และมีโอกาสที่จะได้เข้าเรียนในโรงเรียนทหารได้มากกว่าลูกชาวบ้านทั่วไป นอกจากนี้ก็ยังได้รับการสนับสนุนทุกๆด้าน เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โรงเรียนทหารอย่างที่เขาต้องการ เป็นต้น

3. บุคคลย่อมต้องการสภาพแวดล้อมของงานที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถส่วนตัวและเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงออกซึ่งทัศนคติและค่านิยมในการมีบทบาท และแก้ปัญหาในงานอาชีพได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับคน

4. พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น อันจะทำให้ทราบถึงผลที่จะติดตามมาด้วย ซึ่งได้แก่ การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนอาชีพ ความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะตน พฤติกรรมทางการศึกษาและพฤติกรรมทางสังคมของบุคคล

พัฒนาการด้านอาชีพของกินสเบอร์ (คีนิงนิจ เนติประวัติ. 2535 : 9-10 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1974)

แบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเพ้อฝัน (The fantasy period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุก่อนสิบปี ภายใต้นี้จะคิดฝันเองว่าโตขึ้นจะประกอบอาชีพอะไรโดยได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่างๆ เด็กจะยังไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปได้และความสามารถของตน

2. ระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยไม่ได้ตกลงใจแน่นอน (The tentative period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุ 11-16 ปี เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น จากความสามารถ ความถนัด ค่านิยม ความสนใจของตน โดยไม่ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน หรือคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนั้น

3. ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (The realistic period) เป็นระยะที่มีอายุระหว่าง 17-20 ปี ซึ่งบุคคลจะมีการพัฒนาตนเองและอาชีพประกอบกัน และยังพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงด้วย

พัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 104-107 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1957)

ซูเปอร์ได้เสนอแนวคิดพัฒนาการด้านอาชีพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิตที่สามารถแบ่งขั้นตอนการพัฒนาการในแต่ละช่วงได้ดังนี้

1. ระยะเจริญงอกงาม (Growth stage) อยู่ในช่วงแรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 10 ปี เป็นขั้นแห่งการเจริญเติบโตทางร่างกายและจิตใจ เป็นระยะที่บุคคลพัฒนาองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ในด้านทัศนคติและพฤติกรรม โดยการเลียนแบบบุคคลในครอบครัว และโรงเรียน บุคคลเริ่มมีจินตนาการ ความสนใจ ความสามารถ เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมรอบๆตัว หรือสนใจทดลองปฏิบัติเพื่อสะสมเป็นประสบการณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้และความคิดในตัวเองของอาชีพที่ทำให้บุคคลนำไปประกอบการพิจารณาและตัดสินใจเลือกอาชีพ ระยะการเจริญงอกงาม แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1.1 ระยะที่บุคคลยังไม่มีควมสนใจในอาชีพ (prevocational substage) ระยะนี้ อยู่ในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 3 ปี บุคคลมีพัฒนาการทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว

1.2 ระยะจินตนาการทางด้านอาชีพ (Fantasy substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 4-10 ปี บุคคลเริ่มมีจินตนาการทางอาชีพตามความเพ้อฝัน ทำอะไรตามความต้องการของตนเองเป็นหลัก ระยะนี้การเล่นบทบาทสมมติ (Role playing) ตามจินตนาการ

1.3 ระยะพิจารณาความสนใจในอาชีพ (Interest substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี เด็กเริ่มมีความสนใจในอาชีพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความชอบและไม่ชอบ ซึ่งความชอบจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย และเลือกทำกิจกรรมที่พอใจ

1.4 ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity substage) ช่วงอายุ 13-14 ปี เป็นระยะที่บุคคลให้ความสำคัญกับความสามารถของตนซึ่งเป็นพื้นฐานในการพิจารณาพื้นฐานของคน ระยะนี้ บุคคลมีความต้องการฝึกงานเพื่อทดสอบความสามารถของตน

2. ระยะการสำรวจ (Exploration stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 15-24 ปี ระยะนี้บุคคลเริ่มสำรวจตนเองและอาชีพ มีการแสวงหาข้อมูลจากกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน การทำงานพิเศษ นอกเหนือจากเวลาเรียน งานอดิเรก และการได้เล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับอาชีพ และมีการนำประสบการณ์เหล่านี้มาประเมินตนเอง ระยะนี้บุคคลจะตระหนักต่อความสำคัญของอาชีพว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ระยะสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

2.1 ระยะพิจารณาเลือกอาชีพ (Tentative substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15-17 ปี บุคคลมีการพิจารณาและลองเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และโอกาสในการได้งาน การเลือกอาชีพในระยะนี้เกิดจากความพยายาม จินตนาการเกี่ยวกับอาชีพของตนเองที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ปัจจัยเรื่องของการศึกษาที่ได้รับ สาขาวิชาเรียน และการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำงานล้วนมีส่วนนำมาพิจารณาเลือกอาชีพ

2.2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการทางอาชีพ (Transition substage) อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง เช่น พิจารณาดูตนเองกับลักษณะงาน การศึกษาที่ได้รับ เป็นช่วงที่บุคคลมีประสบการณ์ในการฝึกงานหรืออยู่ระหว่างการศึกษาดูตามสาขาวิชาชีพ ระยะนี้บุคคลพยายามเสริมสร้างและพัฒนาอัตมโนทัศน์ของตนเพื่อค้นหาความพึงพอใจให้ตนเอง

2.3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial substage) อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้ว แต่ถ้าอาชีพนั้นยังไม่เหมาะสมอาจมีการเปลี่ยนแปลงเลือกอาชีพใหม่ ช่วงนี้บุคคลมีการประเมินความสามารถ ความถนัด และความเหมาะสมระหว่างตนเองกับอาชีพ

3. ระยะการวางรากฐาน (Establishment stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-40 ปี เป็นระยะที่บุคคลเริ่มเข้าสู่อาชีพหลังจากการสำรวจ มีการทดลองเข้าทำงานเป็นลักษณะลองผิดลองถูก บุคคลพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วพบกับความพึงพอใจ บุคคลจะทุ่มเทตนเองให้กับการทำงาน เพื่อแสวงหาความพึงพอใจต่อไป เป็นช่วงที่บุคคลได้รับประสบการณ์และเพิ่มความชำนาญในการทำงานในกรณีที่เข้าสู่อาชีพแล้วเกิดไม่พึงพอใจและเป็นอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ บุคคลอาจมีการเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้ ระยะการวางรากฐาน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

3.1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial substage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 25-30 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว ถ้าอาชีพที่เลือกยังไม่เป็นที่พอใจอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในบางกรณีอาจไม่มีการเปลี่ยนแปลงในระยะนี้ และพัฒนาการทำงานให้มีความมั่นคงขึ้น

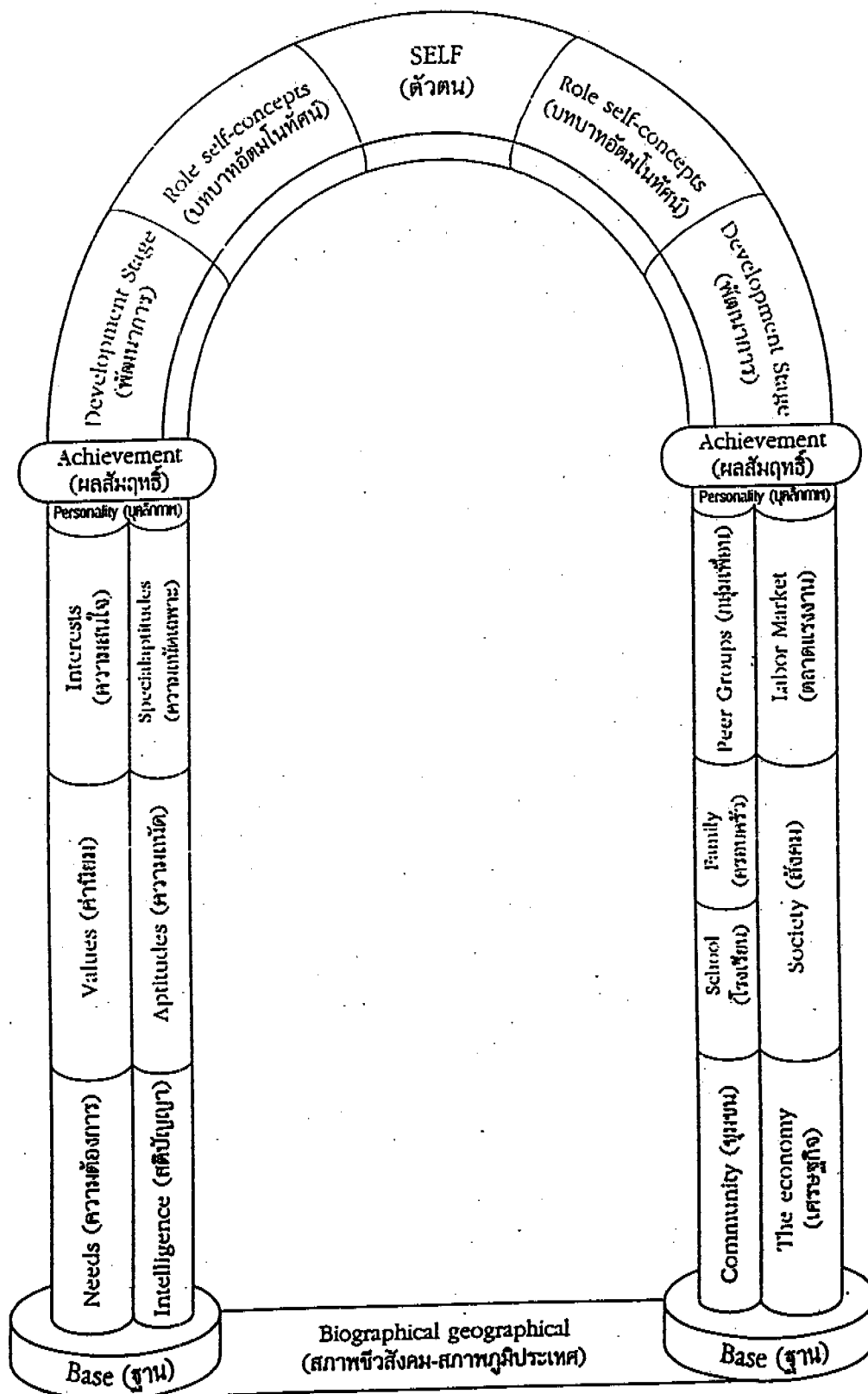
3.2 ระยะอาชีพถาวร (Stabilization substage) อยู่ในช่วงอายุ 31-44 ปี เป็นระยะที่บุคคลปักหลักทำงานมีแบบแผนอาชีพที่ชัดเจน และพัฒนาการทำงานให้มีความมั่นคงขึ้น

4. ระยะการสร้างความมั่นคง (Maintenance stage) อยู่ในช่วงอายุ 45-60 ปี เป็นระยะแห่งการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงและก้าวหน้า มีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของงาน และพยายามหลีกเลี่ยงความไม่พึงพอใจในการทำงาน

5. ระยะเสื่อมถอย (Decline stage) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ระยะนี้บุคคลลดประสิทธิภาพในการทำงานเนื่องจากสภาพทางร่างกายและจิตใจอยู่ในช่วงก่อนเกษียณ เป็นระยะสุดท้ายของชีวิตทำงาน บุคคลทำงานเพียงรักษาดำรงตำแหน่งไว้มากกว่าการทุ่มเทสร้างสรรค์งานขึ้นมาใหม่ เปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ลงมือปฏิบัติมาเป็นผู้ดูอยู่รอบนอก เป็นช่วงที่บุคคลเตรียมตัวเกษียณและยุติการทำงาน เริ่มมองหางานอดิเรก กิจกรรมที่สนใจมาแทนงานประจำ ระยะเสื่อมถอยแบ่งได้เป็น 2 ระยะคือ

5.1 ระยะลดประสิทธิภาพในการทำงาน (Deceleration) อยู่ในช่วงอายุ 65 - 70 ปี บุคคลลดประสิทธิภาพในการทำงานลง

5.2 ช่วงบุคคลเลิกประกอบอาชีพ (Retirement) อยู่ในช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป ระยะนี้บุคคลเลิกประกอบอาชีพที่เป็นงานประจำ แต่ใช้ชีวิตบั้นปลายไปกับการพักผ่อนและงานอดิเรก

ภาพประกอบที่ 4. แบบจำลองชั้นประตูดของซูเปอร์(นันทนา สุริรักษา. 2544 ; อ้างอิงมาจาก Sunker, 1994)

งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพ (Career developmental tasks) ซูเปอร์และคณะ ได้นำแนวความคิดของ “งานตามขั้นพัฒนาการของฮาร์วิกเฮิร์สท์” มาอธิบายกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพ โดยเสนอเป็นงานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพดังนี้

1. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยก่อนวัยเรียน
 - ก. สามารถช่วยตนเองได้มากขึ้น
 - ข. ถือตามแบบบิวดามารดาที่เป็นเพศเดียวกับตน
2. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยเด็ก (ระดับประถมศึกษา)
 - ก. สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น
 - ข. สามารถรับผิดชอบในการกระทำของตน
 - ค. สามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของตน
3. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยรุ่น (ในระดับมัธยมศึกษา)
 - ก. สามารถพัฒนาความสามารถ และความสามารถพิเศษของตน
 - ข. รู้จักเลือกโปรแกรมการเรียนรู้ เลือกวิชาเรียนหรือกิจกรรม
 - ค. มีความสนใจที่จะลองประกอบอาชีพ
 - ง. สามารถเลือกเรียนวิชาสามัญเพื่อศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพนั้นๆ หรือเลือกเรียนวิชาเพื่อประกอบอาชีพเบื้องต้น
4. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
 - ก. เลือกเรียนระดับอุดมศึกษาหรือประกอบอาชีพ
 - ข. มีความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง สามารถเลือกงานที่เหมาะสม
 - ค. สามารถพัฒนาทักษะในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ
5. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง
 - ก. ประกอบอาชีพอย่างถาวร
 - ข. สร้างความมั่นคงในอาชีพ
 - ค. สร้างความก้าวหน้าและสร้างหลักฐานที่มั่นคงในอาชีพในอนาคต
6. งานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของวัยสูงอายุ
 - ก. ลดการทำงานหรือประกอบอาชีพลง
 - ข. หากิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับความสามารถ ทักษะของตนทำแทนอาชีพเดิม
 - ค. บางคนสามารถยังชีพและช่วยตนเองได้ เท่าที่จะทำได้

ทฤษฎีพัฒนาการอาชีพของ ทีเดอแมนและโอฮารา (D.V. Tiedeman and R.P.

O'Hara) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 114-116 ; อ้างอิงมาจาก Tiedeman and O'Hara. 1963)

ทีเดอแมนและโอฮารา กล่าวว่า พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการของการคิด ที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับงาน และการได้มีโอกาสลงปฏิบัติงานจริง ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อกันและกัน และนอกจากนี้ความคิดยังมีผลโดยตรงกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

สำหรับพัฒนาการทางอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพตามความคิดของทีเดอแมนและโอฮารา มี 2 ขั้นคือ

1. ขั้นตอนเตรียมการเลือกอาชีพ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อยๆ คือ

1.1 ขั้นสำรวจ (Exploration substage) ในขั้นนี้บุคคลจะสำรวจตนเองและประเมินตนเองในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนา หรือมุ่งหวังในอาชีพ ฯลฯ พร้อมทั้งจะสำรวจลักษณะของอาชีพ วิชาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ข้อดี ข้อบกพร่องของอาชีพ การทำงานเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ ตลอดจนความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 ขั้นฝึกความคิด (Crystallization substage) ในขั้นนี้บุคคลจะฝึกความคิดภายหลังการประเมินตนเอง และวิเคราะห์เกี่ยวกับอาชีพในขั้นสำรวจแล้วเพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไป

1.3 ขั้นลองเลือกอาชีพ (Choice substage) ในขั้นนี้ บุคคลจะพยายามลองเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาภายหลังการประมวลความคิดและฝึกความคิดเพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือเลือกเรียนเกี่ยวกับสาขาวิชานั้น

1.4 ขั้นพิจารณารายละเอียด เพื่อความกระจ่างชัดเจนในการตัดสินใจ(Clarification substage) ในขั้นนี้บุคคลจะแยกแยะรายละเอียดต่างๆ และวิเคราะห์ทางเลือกให้ชัดเจน และเฉพาะเจาะจงเพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาชีพที่แน่นอน

2. ขั้นตอนประกอบอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพนั้น แบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ 3 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นนำตนเองเข้าสู่อาชีพหรือการศึกษา (Induction substage) ในขั้นนี้บุคคลจะเข้าทำงานพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว สำหรับบางคนนั้นจะเข้าศึกษาตามสาขาวิชาชีพที่ตนได้ตกลงใจเลือก

2.2 ขั้นปฏิรูปหรือขั้นเปลี่ยนแปลงปรับปรุง (Reformation or Transition) ในขั้นนี้ บุคคลบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพหรือในการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่เลือกแล้วนั้น เขาอาจจะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจอาชีพหรือการศึกษาที่เกี่ยวกับสาขาวิชาชีพใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเขาต่อไป

2.3 ขั้นผดุงรักษาเพื่อความมั่นคงในอาชีพ หรือขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance or integration substage) ในขั้นนี้บุคคลจะมุ่งปฏิบัติงานในอาชีพที่ได้เลือกแล้วให้เจริญก้าวหน้าและเพื่อความมั่นคงในอาชีพต่อไป หรือบางคนที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาชีพที่เขาเลือกแล้วก็จะพยายามศึกษาเพื่อจะได้ประกอบอาชีพนั้นๆ ต่อไป ภายหลังที่สำเร็จการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะด้านอาชีพ

งานวิจัยต่างประเทศ

ไดรัซ โซ (Dinuzzo, 1997 : 6529-A) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อวุฒิภาวะด้านอาชีพและพัฒนาการส่วนบุคคลของนักศึกษาหญิงอายุ 25 ปีขึ้นไป จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 65 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลุ่มปฏิบัติการวางแผนอาชีพและชีวิตสามารถเพิ่มระดับวุฒิภาวะด้านอาชีพและพัฒนาการส่วนบุคคลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของไครท์ กลุ่มทดลองใช้เวลาในการควบคุมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ มีหัวข้อในการเข้ากลุ่มคือ การประเมินตนเอง ข้อมูลทางอาชีพ จำนวนการตัดสินใจและการพัฒนาทักษะในการทำงาน กิจกรรมเหล่านี้มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเชื่อมั่นตนเอง และการรับรู้ความต้องการพัฒนาทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเมื่อรับการทดสอบก่อนและหลัง ผลการวิจัยแสดงว่านักศึกษาหญิงกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะด้านอาชีพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจเตอร์ (Jeter. 1997 : 6537-A) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนแต่ละขั้นขององค์ประกอบที่เกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การตัดสินใจทางอาชีพ การวางแผนทางอาชีพ และการจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับอาชีพกับการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทางอาชีพเช่นเดียวกับกลุ่มแรก ต่อดูผลภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ 10 (ม. 4) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจจุดภาวะทางอาชีพ ด้านความสามารถทางอาชีพของไครท์ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้นขบวนการมีคะแนนจุดภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้นการจัดกิจกรรม และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่พบความแตกต่างของคะแนนจุดภาวะทางอาชีพของกลุ่มที่สอนแบบการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพควรใช้วิธีเน้นวิธีการ

คาร์เตอร์ (Carter. 1979 : 1273-A) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมให้การศึกษาเกี่ยวกับอาชีพที่มีต่อจุดภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ 10 (ม. 4) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 50 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 33 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการให้การศึกษาทางอาชีพเป็นเวลา 9 ชั่วโมง และได้รับบริการให้คำปรึกษาในช่วงปิดภาคเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมใดๆเลย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจจุดภาวะทางอาชีพของไครท์ ซึ่งประกอบด้วยมาตรวัดทัศนคติและแบบวัดความสามารถทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีจุดภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โฮเวิร์ด เกลน อาดัมส์ (Howard Glen Adams. 1979 : 5210-A) ได้ศึกษาแบบโครงสร้างที่จะช่วยเพิ่มจุดภาวะทางอาชีพ สำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจในอาชีพ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยที่กลุ่มทดลองมีการพบกันสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 6 สัปดาห์ เพื่อสัมมนาค้นคว้าหาทางวางแผนอาชีพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจจุดภาวะทางอาชีพของไครท์ จากการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงจุดภาวะทางอาชีพมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ

ไฮก์ (Haig. 1981 : 3882-A) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ต่อดูผลภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 12 จำนวน 159 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 85 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 74 คน โดยกลุ่มทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ ในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผลการศึกษาแสดงว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีคะแนนจุดภาวะทางอาชีพด้านทัศนคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่ปรากฏว่าคะแนนจุดภาวะทางอาชีพด้านความสามารถทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ อ่อนชัย (2524) ได้ศึกษาผลการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มต่อดูผลภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละเท่าๆกัน และเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง กลุ่มทดลองเข้าโครงการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยจัดขึ้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง กิจกรรมที่จัดอยู่ในลักษณะการบรรยาย การอภิปราย การทดสอบ ความถนัด ความสนใจ

และบุคลิกภาพ และการให้การปรึกษาเป็นกลุ่มในสัปดาห์สุดท้าย ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจจุฬภาวะทางอาชีพมาตรวัดทัศนคติของไครท์ ผลการศึกษาแสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มมีจุฬภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรุณี ชาญด้วยกิจ (2528) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อจุฬภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยสัปดาห์ละ 50 นาที รวม 15 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสำรวจจุฬภาวะทางอาชีพมาตรวัดทัศนคติของไครท์ ผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวแบบกลุ่มย่อยมีจุฬภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (2532 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพด้วยตนเองที่มีต่อจุฬภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมีคะแนนจุฬภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเอง และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุพิน พูลผล (2534) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาการทางอาชีพต่อจุฬภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาการทางอาชีพสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 40 นาที รวม 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจจุฬภาวะทางอาชีพ มาตรวัดทัศนคติและแบบวัดความสามารถทางอาชีพของไครท์ ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาการทางอาชีพมีคะแนนจุฬภาวะทางอาชีพในมาตรวัดทัศนคติและความสามารถทางอาชีพทุกด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คณิงนิจ เนติประวัติ (2535) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห้ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่อจุฬภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห้ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมมีคะแนนจุฬภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นกว่าครั้งก่อนการทดลองและสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือด้วยวิธีใดๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกษนีย์ สีมหาศาล (2531 : 80-83) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบรายบุคคล ที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาด้านอาชีพแบบรายบุคคล มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น

จากการศึกษาผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาเห็นได้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบการให้คำปรึกษาด้านอาชีพของจอห์น โอ ไครท์ เพื่อพัฒนาจุฬภาวะด้านอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมาให้ความช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางอาชีพได้พัฒนาจุฬภาวะด้านอาชีพก่อนเข้าศึกษาต่อหรือการทำงานต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับเพศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายของ "เพศ" ว่า หมายถึง ลักษณะที่รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ส่วน Webster (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. 2526 : 11-12 ; อ้างอิงมาจาก Webster's dictionary. 1976 : 2081) กล่าวว่าเพศ หมายถึง

1. การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
2. ลักษณะโครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดา โดยการแยกและการรวมกันทางโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชาย หรือหญิง
3. ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคลโดยเฉพาะระหว่างชายหรือหญิง เกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดา มารดา ในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา และเด็กจะมีการเรียนรู้การแสดงบทบาทตามเพศ ตามวัฒนธรรม ของสังคม เช่น เพศหญิง จะต้องมีการแสดงออกเหมือนแม่ มีความสุภาพ เก็บตัว ควบคุมกริยา ได้ดีกว่าเพศชาย

งานวิจัยต่างประเทศ

แซนเนย์ (อรวรรณ ประคองเวช. 2521 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Channay. 1969) ได้ศึกษา พบว่า ความต้องการด้านอาชีพของนักเรียนหญิงแตกต่างจากนักเรียนชาย ทั้งนี้เพราะ แนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นใหญ่แตกต่างกัน และมีจุดเด่นในด้านความสำเร็จแตกต่างกันออกไป

เจมส์ คล๊าก (อรวรรณ ประคองเวช. 2521 : 11 ; อ้างอิงมาจาก James clack. 1970) ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพของเด็กวัยรุ่น อิทธิพลและผลประโยชน์ของอาชีพ ต่างๆ นั้นพบว่า วัยรุ่นทั้งหลายยังอาศัยความต้องการเป็นอิทธิพลเบื้องต้นในการเลือกอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษา ไม่ได้คำนึงถึงเพศ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนิสิตมหาวิทยาลัยปีที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในการจัดลำดับอิทธิพลในการเลือกอาชีพ ความมั่นใจ ในการเลือกอาชีพ ทั้งเพศชาย และหญิง ซึ่งต่างออกในการจัดลำดับอาชีพตามความคิดคำนึง คล้ายๆกัน แต่ก็ไม่เหมือนกันในด้านความมั่นใจในการเลือกอาชีพ ผู้หญิงทั้งมีความหวังต่ออาชีพ ที่สูงส่ง และมีเกียรติ แต่สังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีพื้นฐานเบื้องต้นเท่าเทียมกัน อนึ่ง ความมุ่งหวัง ระหว่างในเมืองกับชนบทของหญิงในการเลือกอาชีพมีความคล้ายคลึงกันมาก แม้ว่าก่อนหน้านี้ กฎเกณฑ์ทางชนบทธรรมเนียมประเพณี มีส่วนทำให้ผู้หญิงมีความกระตือรือร้นที่จะประกอบอาชีพ ที่มีเกียรติก็ตาม

งานวิจัยในประเทศ

ยุพรรณี (อรวรรณ ประคองเวช. 2521 : 11 ; อ้างอิงมาจาก ยุพรรณี สุขสมิติ. 2510) ได้ศึกษาค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โดยใช้แบบมาตราประเมินค่า พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกอาชีพทางด้านการทำงานกับวัตถุ เวลาว่าง และอาชีพที่ ประเทศชาติต้องการมีความสัมพันธ์ระดับอาชีพของบิดามารดา กับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียน และระหว่างค่านิยมทางอาชีพของบิดามารดาและค่านิยมทางอาชีพของนักเรียน

เจลิมชัย อุบลพงศ์ (2511) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถในการเรียนต่อของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชัยนาท พบว่า นักเรียนชายส่วนมากเลือกเรียนได้ไม่ตรงกับ ความจริง นักเรียนหญิงเลือกได้ตรงกับความเป็นจริงมีจำนวนมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ

ธิดารัตน์ บุญนุช (เปรียง จันดา, 2519 : 8 ; อ้างอิงมาจาก ธิดารัตน์ บุญนุช, 2512) ได้ทำการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความแตกต่างกันในการเลือกอาชีพ โดยอาชีพ ที่นักเรียนชายสนใจมากที่สุด ได้แก่ เทคนิควิทยา เช่น วิศวกร ช่างต่าง ๆ รองลงมาคือ รับราชการ ส่วนอาชีพที่นักเรียนหญิงไม่สนใจเลย คือ อาชีพเกี่ยวกับเทคนิควิทยา แต่นักเรียนหญิงจะให้ความสนใจในอาชีพที่เกี่ยวกับการให้บริการมากที่สุด เช่น นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล และพนักงานบริการต่างๆ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับอาชีพ

งานวิจัยต่างประเทศ

เบลคเบอร์น (เพ็ญศรี จินดาคักดี, 2535 : 94 ; อ้างอิงมาจาก Blackburn, 1975) พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพชั้นสูงหรือรับราชการ นักเรียนมักจะเลือกอาชีพชั้นสูง หรือรับราชการมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพในระดับต่ำหรืออาชีพที่ทำงานหนัก

งานวิจัยในประเทศ

ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523) พบว่า การศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับ ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่ออาชีพของบุตร กล่าวคือ กลุ่มบิดาที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่าขึ้นไป ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรหญิง และบุตรชายมีอาชีพวิชา และอาชีพ ที่เกี่ยวข้องสูงกว่าความมุ่งหวังของกลุ่มบิดาที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ของบิดามารดาจะมีส่วนต่อการตั้งความมุ่งหวังที่จะให้ลูกๆของตนได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ โดยเฉพาะบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงเท่าใดก็จะมี การตั้งความหวังที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงเท่านั้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูกับอาชีพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับอาชีพ

นักจิตวิทยา นักการศึกษาและนักสังคมวิทยา เห็นพ้องต้องกันว่าสถาบันครอบครัว มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากและมีอยู่ตลอดไป ซึ่งมีทั้งผลดี และผลเสีย ทารกเรียนรู้ว่าเมื่อตนร้องไห้ จะมีแม่หรือบุคคลอื่นนำอาหารมาให้ มีคนคอยปกป้อง สิ่งที่มาบกกวนและทำอันตรายแก่ตน ถ้าทารกเกิดมาในครอบครัวที่ไม่มีใครให้ความสนใจ ปลอ่ยปลละเลย เด็กจะเกิดความไม่มั่นคงในตนเอง จะมีความไม่ไว้วางใจคนอื่นตามมาด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กต่อไป ครอบครัวจะมีบทบาทมากต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ของเด็ก การสร้างลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของเด็กแต่ละคน เกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ หรือ การแสดงพฤติกรรมออกมาแล้วคนอื่นในครอบครัวยอมรับ พอใจ ลักษณะเช่นนี้เด็กจะเรียนรู้ และแสดงออกเสมอเพราะว่าการที่คนอื่นยอมรับนั้นเป็นการได้รับรางวัลอย่างหนึ่งของเด็ก จนในที่สุด ลักษณะเช่นนี้กลายเป็นลักษณะของตนเองไป นอกจากนี้ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมในสังคม ศาสนา และระบบสังคม เป็นสิ่งที่เด็กได้รับการถ่ายทอดโดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น

โรว์ ได้แบ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดทางอารมณ์ แบบหลีกเลี่ยงเด็ก และแบบให้การยอมรับ ดังรายละเอียดดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดทางอารมณ์ (Emotion concentration of the child) ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดในแง่การปกป้องคุ้มครองมากเกินไป (Over protecting) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยให้การปกป้องคุ้มครองระวังเด็กทุกฝีก้าว ไม่ปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้จำกัดอิสระภาพ และควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งทำให้เด็กต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และชอบทำตามแบบฉบับที่มีอยู่

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดในแง่การเรียกร้องจากเด็กมากเกินไป (Over demanding) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความคาดหวังและตั้งมาตรฐานในตัวเด็กไว้อย่างสูง มักชอบจัดการกับชีวิตของเด็ก เพื่อให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ให้สมบูรณ์แบบ เด็กจะได้รับความรักเมื่อทำตามที่พ่อแม่ต้องการ และคาดหวัง ซึ่งมีผลทำให้เด็กเกิดความเครียดสูง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอาจแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือเก็บตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบหลีกเลี่ยงเด็ก (Avoidance of the child) แบ่งออกเป็น

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธเด็ก (Rejecting) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ปฏิบัติอย่างเย็นชา ไม่มีความเป็นมิตร มักจะลงโทษ ว่ากล่าว หรือเยาะเย้ยเด็ก เนื่องจากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็ก เด็กอาจจะถูกปล่อยให้ตามลำพัง ไม่ให้เด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิต ทำให้เด็กไม่ได้รับการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีผลทำให้เด็กเกิดความน้อยใจ มองโลกในแง่ร้าย และอาจแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว หรือเก็บกด

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งละเลย (Neglecting) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ขาดความสนใจใส่ และความรับผิดชอบในตัวเด็ก มักทอดทิ้งให้เด็กดิ้นรนตามลำพัง ไม่ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ทำให้เด็กไม่เคยไม่ได้รับการตอบสนองทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีผลทำให้เด็กเกิดความน้อยใจ มองโลกในแง่ร้าย และอาจแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว หรือเก็บกด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบการยอมรับ (Acceptance of the child) แบ่งออกเป็น

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามสบาย (Casual) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับ ให้ความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่แก่เด็กตามสมควร ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาที่พ่อแม่จะมีให้เด็ก เพราะพ่อแม่เองเป็นผู้ที่ไม่มีกฎเกณฑ์ ชอบทำตามสบาย จึงเลี้ยงดูแบบง่ายและสบายๆ ซึ่งมีผลทำให้เด็กขาดระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ในชีวิต

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักต่อเด็ก (Loving) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรัก และความอบอุ่น และความเอาใจใส่แก่เด็ก สนับสนุนให้เด็กมีความรับผิดชอบ ใช้เหตุผลในการสั่งสอน ในการยกย่องชมเชย สร้างความเชื่อมั่น ให้กำลังใจ สนับสนุนให้เป็นตัวเอง และเป็นที่ปรึกษาแก่เด็ก ซึ่งมีผลทำให้เด็กมีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี มีสุขภาพจิตดี ชอบเข้าสังคม และชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น

งานวิจัยต่างประเทศ

เอ็ดแมน (ผกา บุญเรือง. 2520 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Edman. 1957) ได้ศึกษาวิธีการเลือกอาชีพของเด็กชายวัยรุ่นที่เรียนซ้ำ พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนซ้ำส่วนมากรู้จักตนเองว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น พวกนี้จึงพยายามเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถแก่ทุกคน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า อิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพของเด็กพวกนี้ได้แก่ ประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับอาชีพที่ได้รับจากที่บ้านและชุมชน มิใช่ประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพทางโรงเรียน

งานวิจัยในประเทศ

दनัย गममाने (พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์. 2523 : 25 ; อ้างอิงมาจาก ดนัย गममाने) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความรู้สึกผิดชอบความอยากรู้อยากเห็น และการจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แตกต่างจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่แบบมากเกินไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิธีดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะแรก เป็นการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 379 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 379 คน โดยนำมาจากประชากรทั้งหมด แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน

ระยะที่สอง เป็นการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากร

ประชากรในการศึกษาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 / 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 95 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 95 คน และถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการแล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน 20 คน จากนั้นสุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มเข้าร่วมการทดลองและกลุ่มควบคุม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 3 แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - 3.1 แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ
 - 3.2 แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ
- ตอนที่ 4 โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ และ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง O ดังต่อไปนี้

1. เพศ

- ☐ ชาย
- ☐ หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุดของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนในปัจจุบัน

- ☐ ระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญา ปริญญาตรี หรือ สูงกว่าขึ้นไป)
- ☐ ระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6 หรือเทียบเท่า)
- ☐ ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6 หรือเทียบเท่า)
- ☐ ไม่ได้รับการศึกษา

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ เกสร จีจุ่มปัน มาใช้ ลักษณะของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด มีคำถามทั้งสิ้น 60 คำถามซึ่งเรียงลำดับเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อ 1-20 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- ตอนที่ 2 ข้อ 21-40 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- ตอนที่ 3 ข้อ 41-60 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แต่ละข้อมีคำตอบอยู่ท้ายข้อความ เป็นคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 คำตอบ

วิธีในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

- 1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
- 2. นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ เกสร จีจุมปัน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสีกันพัฒนานันท์อุปถัมภ์ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน
- 3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนี้ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (α - Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125 - 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงเลยมาซึ่งพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ

วิธีที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อท่าน	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ฉันร่วมรับประทานอาหารกับพ่อแม่					
2. พ่อแม่ดุคำเขียนตีฉัน					
3. ฉันจะไปเที่ยวไหนพ่อแม่ก็ไม่ว่า					
4. เวลาฉันทำดีพ่อแม่ไม่ค่อยชมเชย					
5. กลับจากโรงเรียนต้องถึงบ้านตรงเวลา					

เกณฑ์การให้คะแนน

เป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด การตรวจให้คะแนนจึงต้องพิจารณาจากคำตอบของผู้ตอบที่ขีดเครื่องหมายลงในช่องต่างๆ คือ

ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
คะแนน	5	4	3	2	1

ข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม

รวมคะแนนของแต่ละตอน (20 คำถาม) ของนักเรียนแต่ละคนแล้วก็นักเรียนคนใดได้คะแนนตอนใดมากที่สุด ให้ถือว่านักเรียนคนนั้นได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น แต่มีข้อแม้ว่าคะแนนที่ได้จะต้องมากกว่าคะแนนอันดับรองลงมอย่างน้อย 5 คะแนน การถือเกณฑ์ความแตกต่าง 5 คะแนนนี้ เพื่อให้การแบ่งกลุ่มวิธีการแบบอบรมเลี้ยงดูมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยกลุ่มวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แบ่งนั้นผู้วิจัยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

3. แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ

แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพของจอห์น โอ ไครท์ (John O. Crites. 1989) ซึ่งแบบสำรวจแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

3.1 แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพของจอห์น โอ ไครท์ (John O. Crites. 1989) ซึ่งจะเป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึกต่อการเลือกอาชีพ รวมทั้งการก้าวเข้าสู่โลกของการทำงาน

ลักษณะของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ เป็นแบบวัดที่มีมาตราค่าตอบ 2 ค่า คือ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย และแบบชุดวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ โดยมีองค์ประกอบของทัศนคติในการเลือกอาชีพ 5 ส่วนคือ

- 3.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
- 3.1.2 การได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชีพ
- 3.1.3 การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
- 3.1.4 มีแนวโน้มในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
- 3.1.5 การประนีประนอมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการสร้างแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยได้นำมาจาก ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์(2529) ซึ่งได้แปลและปรับปรุงมาจากแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ ของไครท์ (Crites. 1989) โดยมีขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ นิตยสาร เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะด้านอาชีพเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2. ศึกษาข้อคำถามแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ และปรับข้อคำถามที่มีมาตราค่าตอบ 2 ค่า คือ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย

3. นำแบบสำรวจที่ ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์(2529) แปลและนิตยสารไปให้คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และรูปแบบ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. นำแบบสำรวจที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสำรวจไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสีกันวัฒนานันท์อุปถัมภ์ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation Coefficient) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงไว้เพื่อใช้หาความเชื่อมั่นต่อไป ซึ่งข้อคำถามที่ใช้อยู่ในเกณฑ์ทั้งหมด

7. หาความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (α -Coefficient)(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125 - 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

8. พิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความเกี่ยวกับการเลือกงานและอาชีพ ให้นักเรียนอ่านข้อความต่างๆ เหล่านี้ ถ้านักเรียนเห็นด้วย กับข้อความแต่ละข้อให้ทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องเห็นด้วย แต่ถ้านักเรียนไม่เห็นด้วย ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องไม่เห็นด้วย และโปรดตอบ ทุกๆข้อ กรุณาอย่าเขียนเครื่องหมายใดลงในแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	นักเรียนคิดว่าทุกๆ คนต้องทำงานแน่นอนไม่ช้าก็เร็วแต่นักเรียนยังไม่คิดถึงเรื่องนี้		
2	การทำงานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายและไม่สนุกเลย		
3	บิดามารดาของนักเรียนจะเป็นผู้ที่รู้ว่า ควรจะให้นักเรียนเลือกประกอบอาชีพอะไร		
4	ความสนใจในอาชีพ ไม่เป็นสิ่งสำคัญเท่ากับว่า นักเรียนสามารถที่จะประกอบอาชีพนั้นได้หรือไม่		
5	เมื่อนักเรียนตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง นักเรียนไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงไปเลือกอาชีพอื่นๆ ได้อีก		

เกณฑ์การให้คะแนน

- การตรวจให้คะแนนและคิดรวมในการตรวจ ดังนี้
- ให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบตรงกับเฉลย
- ให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบไม่ตรงกับเฉลย

แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 พิสัยของค่าตัวแปรนี้อยู่ระหว่าง 0 กับ 50 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นดัชนีที่บอกระดับวุฒิภาวะด้านอาชีพ ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพของผู้ตอบแต่ละคน โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีวุฒิภาวะด้านอาชีพ ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3.2 แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ

แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาจาก ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529) ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสำรวจวุฒิภาวะด้านอาชีพของ จอห์น โอ ไคร์ท์ (John O. Crites. 1989) ซึ่งแบบวัดนี้จะเกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องอาชีพและการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

ลักษณะของแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ

แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพเป็นแบบวัดประเภทเลือกตอบ 5 ตัวเลือกจากข้อคำถาม 100 ข้อ เป็นองค์ประกอบของวุฒิภาวะด้านอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ 5 ด้านคือ

- ด้านที่ 1 การรู้จักตนเอง จำนวน 20 ข้อ คือ 1-20
- ด้านที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ จำนวน 20 ข้อ คือ 21 -40
- ด้านที่ 3 การกำหนดเป้าหมาย (การเลือกอาชีพ) จำนวน 20 ข้อ คือ 41-60
- ด้านที่ 4 การวางแผนของอาชีพ (การมองไปข้างหน้า) จำนวน 20 ข้อ คือ ข้อ 61-80
- ด้านที่ 5 การแก้ปัญหาของอาชีพ (เขาคควรทำอะไร) จำนวน 20 ข้อ คือ 81-100

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ

แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพเป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยได้นำมาจาก ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529) ซึ่งได้แปลและปรับปรุงมาจากแบบสำรวจคุณภาพระดับอาชีพ ของไครท์ (Crites. 1989) โดยมีขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ นวัตกรรมเฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเลือกอาชีพเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2. ศึกษาข้อคำถามแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ และปรับข้อคำถามที่มีมาตรการคำตอบ 2 คำ คือ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย

3. นำแบบสำรวจที่ ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529) แปลและนิยามศัพท์ไปให้คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องด้านเนื้อหา วัดคุณสมบัติ วิธีดำเนินการและรูปแบบ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. นำแบบสำรวจที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสำรวจไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสัณฐานวัฒนาอันที่อุปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation Coefficient) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงไว้เพื่อใช้หาความเชื่อมั่นต่อไป ซึ่งข้อคำถามที่ใช้อยู่ในเกณฑ์ทั้งหมด

7. หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (α -Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125 - 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

8. พิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อคำถามจำนวน 100 ข้อ จากนั้นให้เรียนกากบาท X ตัวอักษร ก,ข,ค,ง หรือ จ ที่คิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 : การทำความรู้จักตนเอง

ข้อ 0 ประวух ประดิษฐ์งานไม้มากมายที่บ้าน เขาเรียนช่างไม้ที่โรงเรียน เขาสร้างตู้วางของสวยงามราวกับช่างไม้อาชีพไว้มากมาย และได้รับรางวัลการประกวด เขากำลังตัดสินใจว่าเขามีความชำนาญพอที่จะประกอบอาชีพช่างไม้ ทำตู้วางของต่อไปได้หรือไม่

ท่านคิดอย่างไร

- ก. งานที่เขาประดิษฐ์ชี้ให้เห็นได้ว่า เขาฝีมือ ทักษะ และมีความสนใจสูงพอที่จะทำงานประกอบตู้วางของต่อไป
- ข. ถ้าเพื่อนเห็นว่า เขามีทักษะในงานไม้ บางทีเขาอาจจะทำและประดิษฐ์ตู้วางของต่อไป
- ค. เขาควรวางแผนให้รอบคอบ เพราะเขาอาจจะมีความชำนาญไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพ
- ง. เขาก็มีทักษะในการประดิษฐ์ตู้วางของ และเขาควรจะทำแบบตู้วางของพร้อมกันไปด้วย
- จ. ไม่ทราบ

ข้อ 00 ศิริพรเรียนเปียโนมาหลายปีแล้ว เหตุผลในการเรียนส่วนใหญ่เป็นเพราะมารดาของเธอปรารถนาเช่นนั้น เธอร่วมแสดงกับคณะดนตรีหลายครั้ง และการแสดงของเธอก็ได้รับความนิยมชมชอบจากครูและเพื่อนๆ มารดาของเธอต้องการให้เธอไปเรียนเปียโนอย่างจริงจัง แต่เธอเกลียดการฝึกหัดนานๆ และต้องคร่ำเคร่งอยู่แต่กับเปียโน

ท่านคิดเช่นไร

- ก. เป็นการยากที่จะกล่าวว่า ศิริพรมีพรสวรรค์ในด้านเปียโน
- ข. เธอมีพรสวรรค์ทางด้านดนตรีแต่เธอไม่สนใจ
- ค. เธอมีพรสวรรค์อย่างแน่แท้ ไม่สำคัญว่าเธอจะชอบเล่นเปียโนหรือไม่
- ง. มารดา ครู และเพื่อนของเธอ ตัดสินความสามารถของเธอได้ดีเท่าตัวของเธอเอง
- จ. ไม่ทราบ

ตอนที่ 2 : การรู้สึกเกี่ยวกับอาชีพ

ข้อ 0 จรัล ย้อนกลับไปคิดถึงเรื่องที่ผ่านมาแล้วหลายปี เขาได้ทุ่มเทเงินจำนวนมาก ในการเข้าเรียนในโรงเรียนนักแสดง เขาคิดถึงตอนที่เขาเข้าไปเรียนครั้งแรกในโรงเรียนนักแสดง ในตอนนั้นเขารู้สึกว่าตัวเองเกือเขิน งุ่มง่าม แต่ขณะนี้เขากำลังรอเวลาทดสอบหน้ากล้องในรายการโทรทัศน์รายการหนึ่ง (บทบาทของเขาสำหรับรายการโทรทัศน์นี้ไม่สำคัญเท่าใดนัก แต่ก็มีส่วนผลักดันที่จะให้เขาแสดงบทบาทอื่นๆ ต่อไปเขาจึงพยายามอย่างมากที่จะผ่านการทดสอบในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม เขาทราบดีว่าการจะเป็นนักแสดงได้นั้นต้องแข่งขันกัน และเป็นสิ่งที่ยากเย็นแสนเข็ญที่จะประสบความสำเร็จ

อาชีพของเขา คืออาชีพอะไร

- ก. นักออกแบบโฆษณาสินค้า
- ข. นักเดินร่า
- ค. นักกายภาพบำบัด
- ง. นักโฆษณา
- จ. ไม่ทราบ

ข้อ 00 ช่างยนต์ดูแลแท่นพิมพ์ขนาดยักษ์ที่กำลังตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ด้วยความเร็วสูงสุด ทันใดนั้นเขากดปุ่มหยุดพิมพ์ เพื่อเปลี่ยนม้วนกระดาษที่ป้อนเข้าเครื่อง เพราะม้วนกระดาษที่ป้อนเข้าเครื่องนั้นมีรอยฉีกขาด เขาตรวจสอบถึงน้ำหมึกที่พร่องไปให้เต็ม ต่อจากนั้นเขาก็กดปุ่มเดินเครื่องอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งพิมพ์ส่วนแรกของหนังสือพิมพ์เสร็จ

อาชีพของเขาคืออะไร

- ก. ช่างเทคนิคในห้องทดสอบ
- ข. ผู้ตรวจสอบเครื่องจักรในสำนักงาน
- ค. ช่างพิมพ์
- ง. ผู้ประดิษฐ์เครื่องมือและแม่พิมพ์
- จ. ไม่ทราบ

ตอนที่ 3 : การกำหนดเป้าหมาย (การเลือกอาชีพ)

ข้อ 0 ในระหว่างปิดเรียนภาคฤดูร้อน สนั่นทำงานเป็นลูกมือช่างก่อสร้าง และเขายังใช้โรงไม้ของพ่อของเขาทำตู้หนังสือ โต๊ะเขียนหนังสือ และเครื่องเรือนบางอย่าง เขาเคยได้รับรางวัลจากการประดิษฐ์ตู้วางของและตั้งความหวังไว้ว่า เขาคงจะหางานทำตามความสามารถของเขาได้ ภายหลังที่เขาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

อาชีพที่เหมาะสมกับเขามากที่สุดคืออะไร ?

- ก. ช่างก่อสร้าง
- ข. ช่างไม้
- ค. วิศวกร
- ง. ช่างตกแต่งภายใน
- จ. ไม่ทราบ

ข้อ 00 วิชัยอยู่ในทีมโต้วาที 2 ปี และเคยไปช่วยงานเป็นพี่เลี้ยงให้เด็กๆ ในสถานะสังเคราะห์เด็กกำพร้า เขาชอบทำงานร่วมกับคนอื่น และได้เป็นประธานนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาที่เขาได้คะแนนสูงสุดถึง วิชาสังคมศึกษา เขาได้เกรดในระดับสูงทุกวิชา และวางแผนจะเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

อาชีพที่เหมาะสมกับมากที่สุดคืออะไร

- ก. นักเขียนโฆษณา
- ข. ผู้วางแผนผลิตสินค้า
- ค. ตำรวจ
- ง. นักสังคมสงเคราะห์
- จ. ไม่ทราบ

ตอนที่ 4 : การวางแผนอาชีพ (การมองไปข้างหน้า)

ข้อ 0 อติษฐ์ ต้องการเป็นเลขานุการ ขั้นตอน 3 ขั้นที่เธอทำได้ก่อนทำงานคือ

1. เรียนวิชาพณิชยศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยม
2. เข้าเรียนในวิทยาลัยธุรกิจ
3. สอบสัมภาษณ์สมัครงาน ในธุรกิจบางอย่าง

ขั้นตอนที่เรียงลำดับ ถูกต้องก่อนหลัง คือข้อใด

- ก. 1 2 3
- ข. 1 3 2
- ค. 2 1 3
- ง. 3 1 2
- จ. ไม่ทราบ

ข้อ 00 สรศักดิ์ เลือกอาชีพช่างไม้ ขั้นตอน 3 ขั้นที่เขาทำได้คือ

- 1. ฝึกหัดงานช่างไม้
- 2. เรียนวิชาช่างไม้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3. รับงานช่างไม้ทำ

ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนความก่อนหลังได้ถูกต้อง

- ก. 1 2 3
- ข. 2 1 3
- ค. 1 3 2
- ง. 3 2 1
- จ. ไม่ทราบ

ตอนที่ 5 : การแก้ปัญหาทางอาชีพ (เขาควรทำอะไร)

ข้อ 0 คิริ ต้องการเป็นสมุหบัญชี เช่นเดียวกับพี่ชายของเธอ แต่คะแนนของเธอไม่ดีพอที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยได้

เธอควรทำอะไร

- ก. ทำงานในสาขาวิชาที่ระดับต่ำกว่า แต่เกี่ยวข้องกัน เช่น การทำบัญชีเป็นต้น
- ข. ค่อยกับพี่ชายเกี่ยวกับอาชีพที่ควรทำ
- ค. วางแผนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เธออาจเข้าเรียนได้แม้ว่าเกรดจะต่ำ
- ง. ขยันมากขึ้น เพื่อระดับคะแนนจะได้ดีขึ้น
- จ. ไม่ทราบ

ข้อ 00 วีรวัฒน์ ต้องการประสบผลสำเร็จในชีวิตและพึงพอใจในงานอาชีพที่ทำแต่เขายังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้

เขาควรทำอะไร

- ก. ค่อยกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์แนะแนว
- ข. ทดลองอาชีพต่างๆ
- ค. คิดล่วงหน้าเกี่ยวกับอาชีพที่เคยทำ
- ง. เลื่อนการตัดสินใจจนกว่าจะมีบางอย่างเกิดขึ้น
- จ. ไม่ทราบ

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนและคิดคะแนนรวมในการตรวจ ดังนี้

ให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบตรงกับเฉลย

ให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบไม่ตรงกับเฉลย

แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 100 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 พิสัยของค่าตัวแปรนี้อยู่ระหว่าง 0 กับ 100 คะแนน คะแนนที่ได้เป็นดัชนีที่บอกระดับวุฒิภาวะด้านอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพของผู้ตอบแต่ละคน โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีวุฒิภาวะด้านอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้ปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ ตามแบบของ จอห์น โอ. ไครท์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา และแนวทางในการให้ปรึกษา
2. สร้างโปรแกรมให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. ทำโปรแกรมให้คำปรึกษาที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง ใช้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีใจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลอง
5. โปรแกรมที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 14 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

ตัวอย่างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
กิจกรรม	คู่มือ
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการเข้ากลุ่มและกำหนดการต่างๆ ในการเข้ากลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่าและปากกา 2. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการ

1. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างกัน คือ กิจกรรม “ คู่ไคร่อย่อย ” โดยมีวิธีการดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนแนะนำตัวเอง
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนับ 1-6 จนครบทั้ง 12 คน แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกัน จับคู่กัน จากนั้นผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าและปากกาให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
 - 1.3 ผู้วิจัยกำหนดเวลา 5 นาที ให้นักเรียนพูดคุย ชักถามข้อมูลส่วนตัวของตัวเอง และจดลงในกระดาษในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.3.1 ชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน เกิดวันที่เท่าไร
 - 1.3.2 วิชาที่ชอบเรียน วิชาที่ไม่ชอบเรียน
 - 1.3.3 ชอบทำอะไรในเวลาว่าง
 - 1.3.4 อนาคตอยากเป็นอะไร
 - 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามวิธีเล่นจนเข้าใจ จากนั้นเริ่มทำกิจกรรม
 - 1.5 ให้นักเรียนรวบรวมกระดาษจดข้อมูลมารวมกัน จากนั้นผู้วิจัยหยิบขึ้นมา 1 แผ่นอ่านให้จบและถามว่าเป็นของใคร ทำเช่นนั้นจนครบทุกคน
2. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยกันดีแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพระดับด้านอาชีพ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะของบุคคลที่มีคุณภาพระดับด้านอาชีพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
4. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาและสถานที่ในการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง ตามตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ตัวอย่างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพระดับด้านอาชีพ ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจความสนใจ
กิจกรรม	ความสนใจของฉัน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบความสนใจในอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง

อุปกรณ์

แบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส (SDS:Self Directed Search) ของ
ฮอลแลนด์ (Holland)

วิธีดำเนินการ

- 1. ขั้นเริ่มต้น
 - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส ของฮอลแลนด์
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส ของฮอลแลนด์ ให้แก่นักเรียน
- 2. ขั้นดำเนินการ
 - 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส ของฮอลแลนด์ก่อนเข้ากลุ่ม
 - 2.2 ผู้วิจัยนำคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพ ของฮอลแลนด์มาแจ้งให้นักเรียนทราบ
 - 2.3 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพ ที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง
- 3. ขั้นยุติ
 - ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุป
ของนักเรียน

การดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบทดลอง (True experiment design) เป็นแบบที่มีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแบบสุ่ม และมีการสอบครั้งแรก กับสอบครั้งหลัง (Randomized control group pretest posttest design)

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂
RC	T ₁	~X	T ₂

- RE = กลุ่มทดลองแบบสุ่ม
- RC = กลุ่มควบคุมแบบสุ่ม
- T₁ = การสอบก่อนการทดลอง
- T₂ = การสอบหลังการทดลอง
- X = การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบจอห์น โอ ไครท์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 379 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย (Pretest) เพื่อเก็บข้อมูลในด้านต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ได้ 373 ฉบับ

3. ขั้นตอนการทดลอง หลังจากผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดทำแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพแล้ว ผู้วิจัยทำการคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และทำการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย เพื่อให้เข้ารับการฝึกตามโปรแกรมที่กำหนดไว้

4. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมที่วางไว้ทั้งหมด 14 ครั้งๆ ละ 50 นาที

5. หลังการทดลอง ภายหลังจากทดลองครั้งสุดท้าย ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)

6. นำคะแนนที่ได้ทั้ง 2 ครั้ง ของทั้งสองกลุ่ม จากแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามความต้องการแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน และนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

1.1 สถิติหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item Total Correlation Coefficient)

1.2 สถิติหาค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α -Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (ตามตัวแปรเพศ) โดยใช้ t - test

2.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม (ตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองและรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2.6 ทดสอบความแตกต่าง ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test dependent sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
ΣD	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของผลต่างกำลังสองของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้การทดสอบ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)
4. เปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไครท์ โดยใช้การทดสอบ t - test (dependent)

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. จำนวนร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	169	45.3
หญิง	204	54.7
รวม	373	100.0
2. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ไม่ได้รับการศึกษา	10	2.7
ระดับประถมศึกษา	36	9.7
ระดับมัธยมศึกษา	180	48.3
ระดับอุดมศึกษา	147	39.4
รวม	373	100.0
3. ประเภทการอบรมเลี้ยงดู		
แบบปล่อยปละละเลย	26	7.0
แบบเข้มงวดกวดขัน	36	9.7
แบบประชาธิปไตย	311	83.4
รวม	373	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากที่สุดจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ในด้านการอบรมเลี้ยงดูนั้น กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุดจำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 และกลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีน้อยที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 – 5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

วุฒิภาวะด้านอาชีพรายด้าน	จำนวน	$\bar{X}$	SD
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	373	30.13	3.00
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	373	77.00	6.70
วุฒิภาวะด้านอาชีพ	373	107.13	9.07

จากตาราง 3 แสดงว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 107.13 และเมื่อพิจารณาวุฒิภาวะด้านอาชีพเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ ความสามารถในการเลือกอาชีพ และวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ข้อมูลส่วนตัว	ทัศนคติ		ความสามารถ		วุฒิภาวะด้านอาชีพ	
	ในการเลือกอาชีพ		ในการเลือกอาชีพ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
เพศ						
1. ชาย	30.01	2.69	77.15	2.69	107.16	7.62
2. หญิง	30.22	3.23	76.88	3.23	107.10	10.14
รวม	30.13	3.00	77.00	3.00	107.13	9.07
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง						
1. ไม่ได้รับการศึกษา	31.60	2.17	79.80	7.84	111.40	9.36
2. ระดับประถมศึกษา	29.72	3.19	75.86	7.78	105.58	10.25
3. ระดับมัธยมศึกษา	30.16	2.87	76.97	6.46	107.12	8.63
4. ระดับอุดมศึกษา	30.09	3.15	77.13	6.65	107.22	9.28
รวม	30.13	3.00	77.00	6.70	107.13	9.07
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู						
1. แบบปล่อยปละละเลย	29.92	2.15	76.92	5.40	106.85	7.11
2. แบบเข้มงวดกวดขัน	30.28	3.33	76.31	6.94	106.58	9.60
3. แบบประชาธิปไตย	30.13	3.03	77.09	6.79	107.21	9.18
รวม	30.13	3.00	77.00	6.70	107.13	9.07

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีวุฒิภาวะด้านอาชีพใกล้เคียงกัน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษามีวุฒิภาวะด้านอาชีพใกล้เคียงกัน และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีวุฒิภาวะด้านอาชีพต่ำสุด นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีวุฒิภาวะด้านอาชีพใกล้เคียงกัน ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงสุด

3. ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 5 - 7

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามเพศ

บุคลิกภาพด้านอาชีพ	เพศชาย(169)		เพศหญิง(204)		t	p-value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	30.01	2.69	30.22	3.23	.67	.50
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	77.15	5.72	76.88	7.43	.39	.70
บุคลิกภาพด้านอาชีพ	107.16	7.62	107.09	10.14	.07	.95

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี เพศชาย และเพศหญิงมีบุคลิกภาพด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้าน

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

บุคลิกภาพด้านอาชีพ	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	27.96	3	9.32	1.04	.38
	ภายในกลุ่ม	3315.12	369	8.94		
	รวม	3343.08	372			
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	127.75	3	42.58	.95	.42
	ภายในกลุ่ม	16592.25	369	44.97		
	รวม	16720.00	372			
บุคลิกภาพด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	269.58	3	89.86	1.09	.35
	ภายในกลุ่ม	30355.50	369	82.26		
	รวม	30625.08	372			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกันมีบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวม และรายด้านได้แก่ ทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

วุฒิภาวะด้านอาชีพ	แหล่ง	SS	df	MS	F	p-value
	ความแปรปรวน					
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.90	2	.95	.11	.90
	ภายในกลุ่ม	3341.18	370	9.03		
	รวม	3343.08	372			
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	19.86	2	9.93	.22	.80
	ภายในกลุ่ม	16700.14	370	45.14		
	รวม	16720.00	372			
วุฒิภาวะด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	14.95	2	7.48	.09	.91
	ภายในกลุ่ม	30610.13	370	82.73		
	รวม	30625.08	372			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวม และรายด้านได้แก่ ทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 8 - 11

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ก่อนการทดลอง จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วุฒิภาวะด้านอาชีพ	กลุ่มควบคุม(10)		กลุ่มทดลอง(10)		t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	20.30	1.77	21.60	2.59	1.31	.21
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	58.60	5.72	59.40	6.29	.30	.77
วุฒิภาวะด้านอาชีพ	78.90	5.55	81.00	8.25	.67	.51

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้าน ก่อนการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

การทดลอง		n	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t	p-value
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	ก่อน	10	19.40	9	81	1.78	.11
	หลัง	10	20.30				
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	ก่อน	10	57.30	13	169	1.36	.21
	หลัง	10	58.60				
บุคลิกภาพด้านอาชีพ	ก่อน	10	76.70	-22	484	2.05	.07
	หลัง	10	78.90				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มควบคุม มีบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวม และรายด้านได้แก่ ทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์

การทดลอง		n	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t	p-value
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	ก่อน	10	21.60	38	166	7.76**	.00
	หลัง	10	25.40				
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	ก่อน	10	59.40	76	846	4.40**	.00
	หลัง	10	67.00				
บุคลิกภาพด้านอาชีพ	ก่อน	10	81.00	114	1592	6.33**	.00
	หลัง	10	92.40				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ มีบุคลิกภาพด้านอาชีพโดยรวม และรายด้านได้แก่ ทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนักเรียนจะมีคะแนนบุคลิกภาพหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ ทั้งคะแนนโดยรวม และรายด้านทุกด้านสูงกว่าก่อนเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ระหว่างกลุ่มที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ และกลุ่มควบคุม ในช่วงหลังการทดลอง

การทดลอง	กลุ่ม	N	$\bar{X}$	SD	D	t	p-value
ทัศนคติในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	10	25.40	3.31	6.00	5.02**	.00
	กลุ่มควบคุม	10	19.40	1.84			
ความสามารถในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	10	67.00	8.14	9.70	3.36**	.00
	กลุ่มควบคุม	10	57.30	4.16			
วุฒิภาวะด้านอาชีพ	กลุ่มทดลอง	10	92.40	10.49	15.70	4.28**	.00
	กลุ่มควบคุม	10	76.70	4.95			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไคร์ท์ มีคะแนนวุฒิภาวะด้านอาชีพคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีคะแนนด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนา (Research and Development) วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาและพัฒนา วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู
2. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ (John O. Crites)

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีวุฒิภาวะด้านอาชีพแตกต่างกัน
2. นักเรียนมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ (John O. Crites)

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะแรก เป็นการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 379 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 379 คน โดยนำมาจากประชากรทั้งหมด แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน

ระยะที่สอง เป็นการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนโดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 / 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนวุฒิภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 95 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี ที่มีคะแนนวุฒิภาวะด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 95 คน และถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการ

แล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน 20 คน จากนั้นสุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มเข้าร่วมการทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 3 แบบสำรวจภาวะด้านอาชีพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - 3.1 แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ
 - 3.2 แบบวัดความสามารถในการเลือกอาชีพ
- ตอนที่ 4 โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 379 คน ทำแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถาม เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 373 ฉบับ
2. จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายข้อที่ 1
3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซนไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 95 คน และหลังจากนั้นคัดเลือกนักเรียนโดยตามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการทดลอง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 10 คนและกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน
4. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ กับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมที่วางไว้ทั้งหมด 14 ครั้งๆละ 50 นาที
5. หลังการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง(Posttest) จากนั้นผู้วิจัย นำคะแนน Pretest – Posttest ที่ได้จากการตอบแบบสำรวจภาวะด้านอาชีพมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนา (Research and Development) ภาวะด้านอาชีพของนักเรียน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ภาวะด้านอาชีพของนักเรียน โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบภาวะด้านอาชีพของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยการทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

4. เปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t – test dependent) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามียังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีวุฒิภาวะด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ในการจำแนกตามเพศนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในช่วงวัยที่ให้ความสนใจในเรื่องของการศึกษาและการเลือกอาชีพเป็นพิเศษ โดยในส่วนของทางเลือกอาชีพนั้น นักเรียนทั้งเพศชายและหญิงจะให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ ความมั่นคงในการเลือกอาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ การวางแผนการเลือกอาชีพ และการรู้ขอบเขตของการเลือกอาชีพนั้น (สุตา อ่อนช้อย. 2524) หรืออาจจะอธิบายได้ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland. 1985) ที่เสนอว่า การเลือกอาชีพของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับลักษณะของสิ่งแวดล้อมในงานอาชีพ โดยมีแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1) บุคลิกภาพของบุคคลโดยทั่วไป ที่เน้นรูปธรรม, ลักษณะใฝ่รู้ (Intellectual หรือ Investigative), บุคลิกภาพเชิงสังคม (Social), บุคลิกภาพลักษณะเจ้าระเบียบ (Conventional), บุคลิกภาพลักษณะกล้าเสี่ยง (Enterprising) และบุคลิกภาพลักษณะสุนทรีย์ (Artistic) 2) สิ่งแวดล้อมของบุคคล 3) สภาพแวดล้อมของงาน 4) พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจะเห็นได้ว่าในทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์นั้น จะเน้นวุฒิภาวะด้านอาชีพว่ามีความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถมีได้ในเพศชายและหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจมส์ คลาก (อรรถรณ ประครองเวช. 2521 : 11 ; อ้างอิงมาจาก James clack. 1970) ที่พบว่าวัยรุ่นทั้งหลายยังอาศัยความต้องการเป็นอิทธิพลเบื้องต้นในการเลือกอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยไม่ได้คำนึงถึงเพศ แต่จะไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของแซนเนย์ (อรรถรณ ประครองเวช. 2521 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Channay. 1969) ที่พบว่า ความต้องการด้านอาชีพของนักเรียนหญิงแตกต่างจากนักเรียนชาย

ส่วนในด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน มีวุฒิภาวะด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทั้งจากเพื่อน โรงเรียน สื่อ ฯลฯ ที่ใช้เป็นสิ่งสำคัญในการประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือส่งผลต่อวุฒิภาวะด้านอาชีพมากกว่าครอบครัว ดังนั้นการที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาที่สูง ต่ำ หรือแตกต่างกันอย่างไร ก็ไม่มีผลต่อวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน และในการเลือกอาชีพหรือการมีวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนนั้นจะขึ้นกับความต้องการของ

บุคคลนั้นๆเป็นสำคัญ ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอปพอค(Hoppock's) ที่เสนอถึง หลักการที่สำคัญ ในการวางแผนและเลือกอาชีพสลับประการ ซึ่งในทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอปพอค (Hoppock's) นั้นจะเน้นถึงว่าการที่บุคคลจะเลือกอาชีพนั้นก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นความต้องการของตนเองก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และข้อมูลหรือข้อสนเทศเกี่ยวกับ ตัวบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนี้บุคคลยังเลือกอาชีพตามความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ เพราะความพึงพอใจนับเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคคลอย่างหนึ่ง ซึ่งจากทฤษฎี การเลือกอาชีพของ ฮอปพอค (Hoppock's)จะเห็นได้ว่าการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นขึ้นกับตัวบุคคล นั้นๆเองเป็นสำคัญ สิ่งแวดล้อมอาจจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพบ้าง แต่ในช่วงวัยรุ่นนั้นเพื่อนจะมี อิทธิพลต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆมากกว่าครอบครัว ดังนั้นพ่อแม่อาจจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ของเด็กบ้างแต่ก็นับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับสิ่งแวดล้อมในด้านอื่นๆ เช่น เพื่อน สื่อ ค่านิยม เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Blackburn. 1975 ; ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร. 2523 และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2520) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา ของผู้ปกครองและการเลือกอาชีพของนักเรียน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา จะมีส่ว ต่อการตั้งความมุ่งหวังที่จะให้ลูกๆของตนได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ และบิดามารดาที่ยังมี ระดับการศึกษาสูงเท่าใดนักเรียนมักจะเลือกอาชีพที่อยู่ในระดับสูงตามไปด้วย

และในด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้น ที่พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีวุฒิภาวะด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่เป็นนักเรียนที่เรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี ซึ่งมีที่อยู่อาศัยหรือภูมิลำเนา ใกล้เคียงกันซึ่งน่าจะมีลักษณะครอบครัวที่คล้ายๆกัน จึงเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ถึงแม้จะมีรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันแต่ในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันนั้นมีพื้นฐานในส่วน ของการเลือกอาชีพหรือวุฒิภาวะด้านอาชีพไม่ต่างกัน หรืออาจจะอธิบายโดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการ ด้านอาชีพของกินสเบอร์ (คีนิงนิจ เนติประวัติ. 2535 : 9-10 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1974) ที่ได้แบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเพ้อฝัน(The fantasy period) 2) ระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยไม่ได้ตกลงใจแน่นอน (The tentative period) และ 3) ระยะพิจารณา ตามสภาพความเป็นจริง (The realistic period) ซึ่งในระยะที่ 3 นี้จะเป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 17-20 ปี ซึ่งบุคคลจะมีการพัฒนาตนเองและอาชีพตามสภาพความเป็นจริงด้วย และในส่วนทฤษฎี พัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 104-107 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1975) ที่ได้แนวคิดพัฒนาการด้านอาชีพ โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการพัฒนาการในแต่ละช่วงได้แก่ 1) ระยะเจริญ งอกงาม (Growth stage) 2) ระยะการสำรวจ (Exploration stage) 3) ระยะ การวางรากฐาน (Establishment stage) 4) ระยะการสร้างความมั่นคง (Maintenance stage) 5) ระยะ เสื่อมถอย (Decline stage) ซึ่งซูเปอร์จะให้ความสำคัญกับระยะที่ 2 และ 3 เป็นพิเศษ ซึ่งในระยะที่ 2 และ 3 นี้จะเป็นส่วนที่สำคัญในการที่จะทำให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมต่อไป ดังนั้นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีในวัยเด็กนั้นจึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียน อย่างชัดเจนตามทฤษฎีทั้งสองดังกล่าว

2. จากการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ. ไคร์ท์ เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียน พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ นี้สามารถทำให้วุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง กับสมมติฐานในข้อที่ 2 ซึ่งแสดงว่า วุฒิภาวะด้านอาชีพของบุคคลสามารถเพิ่มพูนได้

โดยการที่นักเรียนมีวุฒิภาวะด้านอาชีพสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ. ไคร์ท์ เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพนั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้บุคคลปรับตัวด้านอาชีพได้ดี และทำให้บุคคลสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ (ไคร์ท์ และซูเปอร์. 1968) ซึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่กำลังปรับตัวและต้องการแสดงออกถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ จึงทำให้โปรแกรมในการพัฒนาได้ผลอย่างดี และกระบวนการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สมาชิกสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ต่อเพื่อนสมาชิก แสดงให้เห็นถึงการยอมรับและเข้าใจซึ่งกันและกันอันอาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มมีความคุ้นเคยกัน สมาชิกมีโอกาสเป็นทั้งผู้และผู้รับข้อมูลจากเพื่อนสมาชิก จึงทำให้บรรยากาศของกลุ่มมีการป้องกันตัวน้อยลง อีกทั้งการที่สมาชิกอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน กลุ่มวิชาเดียวกัน จึงสามารถรับรู้ความต้องการระหว่างสมาชิกด้วยกันได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น ดังที่เฮนสัน (Henson. 1981 : 5) นิวแมน และนิวแมน (Newman and Newman. 1979 : 28) และทอมสัน (Thomson. 1985 : 8) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยรุ่นมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเข้าใจความต้องการของเด็กวัยเดียวกันสามารถทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและยอมรับซึ่งกันและกัน จึงทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง และของกลุ่มตลอดทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนยังทำให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองมากขึ้น และยังสอดคล้องกับหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ซึ่งโอล์เฮเซน (Ohlsen. 1964 : 148) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มทำให้วัยรุ่นได้รับประโยชน์เพราะการยอมรับและการช่วยเหลือทำเพื่อจะทำให้สมาชิกเข้าใจตนเองและทำให้เขาไว้วางใจคนอื่น เมื่อเขาได้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง และคนอื่นอย่างที่เขาเชื่อ จะทำให้เขาเข้าใจและยอมรับตนเองมากขึ้น ซึ่งทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ การให้ความเข้าใจซึ่งกันและกันทำให้เกิดความพึงพอใจและส่งเสริมความมั่นใจในแนวทางประกอบอาชีพของตน ดังนั้นกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มจึงเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้สมาชิกมีวุฒิภาวะทางด้านอาชีพสูงขึ้น

โดยมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงการพัฒนาอาชีพโดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีผลการศึกษาสอดคล้องกัน ได้แก่ งานวิจัยของมอนเตเมอโร (Montemuro. 1981 : 4414-A) ที่พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษามีคะแนนความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่าคะแนนของกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้งานวิจัยของคูเปอร์ และแวนมาตร์ (Cooper and Van Matre. 1986) ที่พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพและรายบุคคลทำให้ระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทาเวรา (Taveira. 1987 : 1726) พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพสามารถเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานวิจัยในประเทศที่มีผลการศึกษาสอดคล้องกันนั้นได้แก่งานวิจัยของ จันทนา กาโหลทอง (2537 : 52) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับปิติ วิทยาการ (2536) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ไทรงาม อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ โดยใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

รวม 12 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของแก้วกานต์ ภูมิศรี (2536) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิทยาคม จังหวัดหนองคาย กลุ่มทดลองได้รับการศึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนความพร้อมทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ณ ลำพูน (2538) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพตามแนวคิดวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ กลุ่มทดลองได้รับการศึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 15 ครั้ง ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมและสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ. ไครท์ สามารถทำให้คุณภาพของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ในโรงเรียน ที่ให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่เด็ก ในการนำผลการศึกษานี้ไปใช้เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพด้านอาชีพเหมาะสมมากขึ้น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้ที่จะนำวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ. ไครท์ ไปใช้พัฒนาคุณภาพด้านอาชีพ ควรจะศึกษาหลักการ ขั้นตอน วิธีดำเนินการ อย่างละเอียด เพื่อให้การใช้วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ผู้ที่ดำเนินการให้คำปรึกษาควรมีประสบการณ์ หรือความชำนาญในการฝึกสอน เพื่อให้รูปแบบของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ. ไครท์ มีความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

1.3 แบบสอบถามมีจำนวนมากเกินไป และแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แปลมาจากภาษาต่างประเทศซึ่งอาจจะยังใช้สับสนในการแปลไม่เหมาะสมนัก ผู้ที่สนใจจึงควรปรับปรุงและขัดเกลาสำนวนให้เหมาะสมกับเด็กหรือนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น

1.4 ควรสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในการแนะแนวอาชีพ เพราะเด็กให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆ และการได้ทำกิจกรรมแนะแนวอาชีพสามารถส่งผลดีต่อการพัฒนาการทางอาชีพ และสามารถเพิ่มพูนคุณภาพทางอาชีพได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรในด้านอื่นๆที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านอาชีพของนักเรียนเช่น บุคลิกภาพ ลำดับการเกิด เป็นต้น รวมทั้งควรได้มีการศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพด้านอาชีพของนักเรียน เพื่อเป็นพิจารณาแนวทางในการใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิธีการอื่นๆ ในการพัฒนาคุณภาพด้านอาชีพ เช่น การให้คำปรึกษาแบบเป็นรายบุคคล การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อศึกษาว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพด้านอาชีพได้มากน้อยเพียงใด

2.3 ควรมีการศึกษาดูผลของการคงอยู่ของวุฒิภาวะด้านอาชีพหลังจากได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ. ไคร์ท์ ไปใช้พัฒนาคุณภาพด้านอาชีพแล้ว

2.4 ควรทดลองให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยใช้วิธีการตามทฤษฎีอื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษาทางอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการด้านอาชีพ เป็นต้น

3. ข้อจำกัดของงานวิจัย

3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวนมากเกินไป อาจทำให้เด็กรู้สึกเบื่อและไม่สนใจในการตอบคำถามมากเท่าที่ควร

3.2 ในการวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการทดลองน้อยเกินไป

3.3 กิจกรรมบางอย่างใช้เวลานาน ทำให้ระยะเวลาในการทดลองไม่คงที่ ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ผลอย่างเต็มที่ และอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ฒ ลำพูน.(2538). ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษณีย์ สีมหาศาล. (2531). ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว. (2537). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2521). คำบรรยายข้อสนเทศทางอาชีพ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา
- คณิงนิจ เนติประวัต. (2535). ผลของการศึกษาทางจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา
- จรรยา จารุรักษ์. (2535). สารนิเทศอาชีพ, วารสารวิทยาบิการ. 14 : 2 ; พฤศจิกายน.
- จันทนา กาไหลทอง. (2537). ผลของการศึกษาทางจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ชูลี เกษนทร์เดชา. (2534). เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพกับโปรแกรมข้อสนเทศทางอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยศึกษา จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2526). อาชีพศึกษากับปัญหาการว่างงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2527). เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การจัดบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ. : ม.ป.ป.
- _____. (2528). พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2529). "เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ ตอนที่ 1" วารสารแนะแนว. กรุงเทพฯ : 107 : 29 - 38 ตุลาคม - พฤศจิกายน.
- _____. (2530). "เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ ตอนที่ 2" วารสารแนะแนว. กรุงเทพฯ : 108 : 41-49 ธันวาคม - มกราคม.

- ปทุมมาศ พูนเกษม. (2529). ผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เป็รื่อง จันดา. (2519). การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผกา บุญเรือง. (2520). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพและการควบคุมภายใน-ภายนอก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา แยมสำราญ. (2535). ผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางสะพาน อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์.(2523). การศึกษาพัฒนาการของสังกัดการรวมประเภทของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และมีถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน. ปรินิพนธ์. กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์.(2535). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์. กศ. ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ยุพิน พูลผล. (2534). ผลของโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาการทางอาชีพต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ วุฒิประเสริฐ. (2526). ความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ประชากรศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.
- วัชร ทรัพย์มี. (2523). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2520). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาจิตวิทยา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____. (2522). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิสุทธิ โรจน์พจนรัตน์. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ. (2532). การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มกับโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเองต่ออรรถกวีภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดรธานี.
- สวัสดิ์ เรืองฉาย. (2535). "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ" วารสารแนะแนว. 14 : 2 ; พฤศจิกายน.
- สุดา อ่อนช้อย. (2524). ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่ออรรถกวีภาวะทางอาชีพ. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อุดรธานี.
- โสรัจ โพธิ์แก้ว. (2525). เอกสารประกอบการสอนวิชา 417610 ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษาเชิง จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและสังคมแห่งชาติ. (2540-2544) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ แปด พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2520) รายงานวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2529). การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- _____. (2537). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรรณพ ประครองเวช. (2521). การสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.
- อรุณี ชาญด้วยกิจ. (2528). ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มต่ออรรถกวีภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ สาม . ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดรธานี.
- Adam, Howart Glen. (1980). "A Structured Approach to Facilitate Career Maturity for Vocational Undecided Coilete Student." *Dissertation Abstracts International*. 40 (March) : 5021-A.
- Bartlett, Willis E. (1971). "Vocational Maturity its past present and future development," *Journal of Vocational Behavior*. 217-229.
- Carter, J.R. (1979). "The Effect of Career Education Activities on the Vocational Maturity of Tenth – Grade Students." *Dissertation Abstracts International*. 40 (September) : 1273-A.
- Cites, John O. and D.E. Super. (1968). *Appraising Vocational Fitness*. Delhi : University Book Stall.

- Crites, John O. (1969). **Vocational Psychology**. New York : McGraw - Hill.
- Crites, J.,O. (1973). **Theory & Research Handbook**. California : CTB / Mc Graw – Hill.
- Crites, John O., (1976). "Measurement of Vocational Maturity in Adolescence," **Psychological Monographs General and Applied**, The American Psychological Association Inc., 79(2):1-36.
- Crites, John O. (1981). "Career Counseling : A Comprehensive Approach," in **Career Development in the 1980 S**. p.67-87 Illinois : Thomas Books.
- Dinuazzo, Theresa Maria. "Effects to Group Career Counseling Model an Vocational Maturity and Personal Growth of Female Undergraduates over age 25." **Dissertation Abstracts International**. 38 (November) : 6529-A.
- Haig, D. Douglas. (1981). "A Study of Group Career Counseling Program on the Vocational Maturity of Senior Secondary School Students." **Dissertation Abstracts International**. 41(March) : 3882-A.
- Healy, Charles C. and Mounton, Don L.(1985). "Congruence and Vocational Identity : Outcomes of Career Counseling with Persuasive Power" **Journal of Counseling Psychological**. 32(3) : 441-445.
- Jeter, Kaye Eugenia Manson. (1977). "Impact of the Process Method and the Activities Method of Teaching Career Development on the Career Maturity of Tenth Grade." **Dissertation Abstracts International**. 38(November) : 6537-A.
- Montermurro, Larry P.(1980). "Two Approaches to the Development of Career Maturity in Eeconomically Disadvantage Adolessents," in **Dissertation Abstracts International**. 40 : 4414 – A. Febuary.
- Smith, R.D. and Evans, J.R. (1973). "Comparison of Experimental Group Guidance and Individual Counseling as Facilitations of Group Development." **Journal of Counseling Psychology**. 20 : 202-208.
- Super, D.E. (1975). **The Psychology of Career**. New York : Harper & Brothers.
- Taveira, Maria do C. "Group Career Counseling for Secondary School Status," **Psychological Abstracts**. 74 : 17261 : June.
- Tolbert, E.I. (1974). **Counseling for Career Development**. Boston : Houghton Mifflin Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ
แบบทดสอบเรื่องค่านิยมของข้าพเจ้า
แบบทดสอบเรื่อง The Self-Directed Search

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
(สำหรับกลุ่มทดลอง)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการเข้ากลุ่มและกำหนดการต่างๆ ในการเข้ากลุ่ม เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรม “คู่ไคร่อย่” 3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 4. ผู้วิจัยแจกและชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลองการประเมินผล 1.สังเกตจากการแสดงบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย 2.สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียน	กระดาน ปากกา ตาราง กำหนดการ เข้าร่วมประชุม
2	การสำรวจความสนใจ	1.เพื่อให้ นักเรียนทราบความสนใจในอาชีพของตนเอง 2.เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจความสนใจอาชีพ เอสดีเอสของฮอลแลนด์ 1.2ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความสนใจอาชีพ เอสดีเอสของฮอลแลนด์แก่นักเรียน 2.ขั้นดำเนินการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจความสนใจอาชีพ เอสดีเอสของฮอลแลนด์ก่อนเข้ากลุ่ม 2.2ผู้วิจัยนำคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพของฮอลแลนด์มาแจ้งให้นักเรียนทราบ และร่วมกันแปลผลของนักเรียนแต่ละคน	แบบสำรวจความสนใจอาชีพ เอสดีเอส

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			2.3ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	
3	การสำรวจ ค่านิยม	1.เพื่อให้นักเรียนทราบค่านิยมในการทำงานของตนเอง 2.เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาอาชีพที่สอดคล้องกับค่านิยมในการทำงานของตนเอง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน 1.2ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน 2.ขั้นดำเนินการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจค่านิยมในการทำงานก่อนเข้ากลุ่ม 2.2ผู้วิจัยนำคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจค่านิยมในการทำงานมาแจ้งให้นักเรียนทราบ 2.3ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับค่านิยมในการทำงานของตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	แบบสำรวจ ค่านิยม ในการทำงาน
4	การสำรวจ ค่านิยม	1.เพื่อให้นักเรียนทราบ ความสนใจและค่านิยม ในการทำงานของตนเอง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้ผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
		2.เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและค่านิยมของตนเอง	1.2ผู้วิจัยแจกผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน แก่นักเรียน 2.ขั้นตอนการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการทำแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงานมาพิจารณา 2.2ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	ผลของแบบสำรวจความสนใจอาชีพ เอสดีเอส ผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน
5-6	การสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง	1.เพื่อให้ นักเรียนทราบบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง 2.เพื่อให้ นักเรียนได้พิจารณาอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ 1.2ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจบุคลิกภาพแก่นักเรียน 2.ขั้นตอนการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ 2.2ผู้วิจัยนำคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจบุคลิกภาพมาแจ้งให้นักเรียนทราบ 2.3ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตน 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การถาม การอภิปราย และการสรุป ของนักเรียน	แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
7-8	การสำรวจ ภาพรวมและ จุดมุ่งหมายใน ชีวิตของตนเอง	1. เพื่อให้นักเรียนทราบนำผล การสำรวจความสนใจในอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน และ บุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่น ของตนเอง มาผสมผสาน เป็นภาพรวมของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณา รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับ ภาพรวมของตนเองและ สามารถนำนักเรียนไปสู่ จุดมุ่งหมายในชีวิตของ นักเรียนได้ 3. เพื่อให้ นักเรียน ได้ ตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนเอง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอน ของการทำกิจกรรม 1.2ผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลที่ได้จาก การทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ แบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน และ แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์ กับอาชีพ มาเขียนลงในกระดาษ 2.ขั้นดำเนินการ 2.1ให้นักเรียนอภิปรายแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้อง กับภาพรวมของตนเอง 2.2ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบคำถาม "จุดมุ่งหมายในชีวิตฉัน"และเขียนลงใน กระดาษ 2.3ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้อง กับภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของ ตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็น หลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุป ของนักเรียน	กระดาษA4 ปากกา
9-10	การรู้จักอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูล ทางอาชีพที่สอดคล้องกับ ภาพรวมและจุดมุ่งหมายใน ชีวิตของตนเอง 2.เพื่อนำข้อมูลทางอาชีพ มาพิจารณาเลือกอาชีพที่ เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียน	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ก่อนการเข้ากลุ่มผู้วิจัยมอบหมาย ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์บุคคลที่ ประกอบอาชีพที่นักเรียนเลือก ซึ่งเป็น ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในอาชีพนั้น ณ สถานที่ทำงาน ตามหัวข้อต่อไปนี้ 1.1.1มาทำงานนี้ได้อย่างไร 1.1.2อะไรที่คุณ ชอบ มาก ที่ สุด ในการทำงานนี้ 1.1.3อะไรที่คุณ ไม่ชอบมากที่สุด ในการทำงานนี้	กระดาษA4 ปากกา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			1.1.4คุณ มีอะไรจะแนะนำสำหรับผู้ที่สนใจจะเข้ามาทำงานนี้ นอกจากคำถามเหล่านี้นักเรียนอาจถามเรื่องอื่น ๆ ที่ตนเองต้องการรู้ได้ 1.2ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของกิจกรรม 1.3ให้นักเรียนสังเกตบรรยากาศในการทำงานและลักษณะงานในสถานที่ทำงานนั้น 1.4ให้นักเรียนหาข้อมูลทางอาชีพจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวการรับสมัครงานจากหนังสือพิมพ์ วัสดุเกี่ยวกับอาชีพหรือสถานประกอบการนั้น เป็นต้น 2.ขั้นดำเนินการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนนำข้อมูลทั้งที่นักเรียนได้มารายงานให้เพื่อนในกลุ่มฟัง 2.2ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายอาชีพของตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผลสังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุป ของนักเรียน	
11	กา ร ตั้ง เป้า ห มาย ทางอาชีพ	1.เพื่อให้ นักเรียน ได้นำ ภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง รวมทั้งข้อมูลทางอาชีพ มาพิจารณา ตั้งเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาเลือกอาชีพอย่างเฉพาะเจาะจง	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 1.2ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาแก่นักเรียน 2.ขั้นดำเนินการ 2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองและข้อมูลทางอาชีพเพื่อนำมาพิจารณาตั้งเป้าหมายทางอาชีพของตนเองโดยให้เขียนลงในกระดาษ	กระดาษA4 ปากกา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมาย 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	
12	การวางแผนเข้าสู่อาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนได้วางแผนทางอาชีพระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางอาชีพที่ได้กำหนดไว้ 2. เพื่อให้นักเรียนมีแผนทางอาชีพที่เฉพาะเจาะจง เป็นขั้นตอนชัดเจนและนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 1.2 ผู้วิจัยซักชวนให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการวางแผน 2.ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้พิจารณาและเขียนแผนทางอาชีพในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยการรวบรวม และประมวลข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ และเป้าหมายทางอาชีพ มากำหนดเป็นกิจกรรมและช่วงเวลาอย่างเป็นขั้นตอน และนำมาเขียนลงในกระดาษที่จัดเตรียมไว้ให้ 2.2 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของแผนการทางอาชีพของตนเอง 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	กระดาษA4 ปากกา
13	การแก้ปัญหาทางอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคทางอาชีพที่เกิดขึ้น	1.ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 2.ขั้นดำเนินการ	กระดาษA4 ปากกา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
		2.เพื่อให้นักเรียนได้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้	2.1ผู้วิจัยให้นักเรียนได้บอกเล่าถึงปัญหาและอุปสรรคทางการเลือกอาชีพที่ประสบอยู่ 2.2ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อปัญหาทางการเลือกอาชีพของสมาชิกแต่ละคน 2.3ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 3.ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมการประเมินผล สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน	
14	ปัจฉิมนิเทศ	1.เพื่อเป็นการยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนเข้าใจถึงการพัฒนา วุฒิภาวะของนักเรียนในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ 2.เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการทดลองและบอกประโยชน์ที่ได้จากการทดลอง	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะด้านอาชีพแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่ม 2.ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น 3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดการทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

**โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 1**

หัวข้อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
กิจกรรม	คูใครเอ่ย
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการเข้ากลุ่มและกำหนดการต่างๆในการเข้ากลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่าและปากกา 2. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม
วิธีดำเนินการ	1. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างกัน คือ กิจกรรม “คูใครเอ่ย” โดยมีวิธีการดังนี้ 1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนแนะนำตัวเอง 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนับ 1-6 จนครบทั้ง 12 คน แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกัน จับคู่กัน จากนั้นผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าและปากกาให้นักเรียนคนละ 1 ชุด 1.3 ผู้วิจัยกำหนดเวลา 5 นาที ให้นักเรียนพูดคุย ซักถามข้อมูลส่วนตัวคู่ของตัวเอง และจดลงในกระดาษในหัวข้อต่อไปนี้ 1.3.1 ชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน เกิดวันที่เท่าไร 1.3.2 วิชาที่ชอบเรียน วิชาที่ไม่ชอบเรียน 1.3.3 ชอบทำอะไรในเวลาว่าง 1.3.4 อนาคตอยากเป็นอะไร 1.3.5 ความสำคัญของอาชีพต่อตนเอง 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามวิธีเล่นจนเข้าใจ จากนั้นเริ่มทำกิจกรรม 1.5 ให้นักเรียนรวบรวมกระดาษจดข้อมูลมารวมกัน จากนั้นผู้วิจัยหยิบขึ้นมา 1 แผ่นอ่านให้จบและถามว่าเป็นของใคร ทำเช่นนั้นจนครบทุกคน 2. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยกันดีแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะของบุคคลที่มี
วุฒิภาวะด้านอาชีพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
4. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาและสถานที่ในการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึง
วันสิ้นสุดการทดลอง ตามตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจความสนใจ
กิจกรรม	ความสนใจของฉัน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบความสนใจในอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง
อุปกรณ์	แบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส (SDS:Self Directed Search) ของ ฮอลแลนด์ (Holland)
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจ ความสนใจอาชีพเอสดีเอสของฮอลแลนด์ 1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอสของฮอลแลนด์ แก่นักเรียน 2. ขั้นตอนการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส ของฮอลแลนด์ ก่อนเข้ากลุ่ม 2.2 ผู้วิจัยนำคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพของ ฮอลแลนด์มาแจ้งให้นักเรียนทราบ 2.3 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุป ของนักเรียน

หมายเหตุ กิจกรรมนี้อาจต้องใช้เวลาประมาณ 1.30 นาที

**โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 3**

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจค่านิยม
กิจกรรม	ค่านิยมของฉัน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบค่านิยมในการทำงานของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาอาชีพที่สอดคล้องกับค่านิยมในการทำงานของตนเอง
อุปกรณ์	แบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน 1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน แก่นักเรียน 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน ก่อนเข้ากลุ่ม 2.2 ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการคิดคะแนนและการแปลผลแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน และให้นักเรียนทำการตรวจสอบวิเคราะห์ผลของตนเอง 2.3 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับค่านิยมในการทำงาน ของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

**โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 4**

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจค่านิยม
กิจกรรม	อภิปรายความสนใจและค่านิยมในการทำงานของตนเอง
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบความสนใจและค่านิยมในการทำงานของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและค่านิยมของตนเอง
อุปกรณ์	1. ผลของแบบสำรวจความสนใจอาชีพเอสดีเอส (SDS:Self Directed Search) ของฮอลแลนด์ (Holland) 2. ผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้ผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน 1.2 ผู้วิจัยแจกผลแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงานแก่นักเรียน 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการทำแบบสำรวจความสนใจอาชีพและผลของแบบสำรวจค่านิยมในการทำงานมาพิจารณา 2.2 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 5-6

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง
กิจกรรม	บุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของฉัน
เวลา	100 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง
อุปกรณ์	แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ 1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจบุคลิกภาพแก่นักเรียน 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ 2.2 ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการคิดคะแนน 2.3 ผู้วิจัยทำการแปลผลแบบสำรวจบุคลิกภาพให้นักเรียนวิเคราะห์ 2.4 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 7-8

หัวข้อเรื่อง	การสำรวจภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง
กิจกรรม	ภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของฉันทัน
เวลา	100 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบนำผลการสำรวจความสนใจในอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน และบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นของตนเอง มาผสมผสานเป็นภาพรวมของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณารู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับภาพรวมของตนเอง และสามารถนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้ตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนเอง
อุปกรณ์	1. กระดาษ A4 2. ปากกา
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ แบบสำรวจค่านิยมในการทำงาน และแบบสำรวจบุคลิกภาพ มาเขียนลงในกระดาษ 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับภาพรวมของตนเอง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบคำถาม “จุดมุ่งหมายในชีวิตฉันทัน”และเขียนลงในกระดาษ 2.3 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 9-10

หัวข้อเรื่อง	การรู้จักอาชีพ
กิจกรรม	รวบรวมข้อมูลอาชีพ
เวลา	100 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลทางอาชีพที่สอดคล้องกับภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง 2. เพื่อนำข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียน
อุปกรณ์	1. กระดาษ A4 2. ปากกา
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของกิจกรรม 1.2 ก่อนการเข้ากลุ่มผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนไปสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพที่นักเรียนเลือก ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในอาชีพนั้น ณ สถานที่ทำงาน ตามหัวข้อต่อไปนี้ 1.2.1 มาทำงานนี้ได้อย่างไร, ทำมาที่อาชีพแล้ว 1.2.2 อะไรที่คุณชอบมากที่สุดในการทำงานนี้ 1.2.3 อะไรที่คุณไม่ชอบมากที่สุดในการทำงานนี้ 1.2.4 คุณมีอะไรจะแนะนำสำหรับผู้สนใจจะเข้ามาทำงานนี้ นอกจากคำถามเหล่านี้นักเรียนอาจถามเรื่องอื่น ๆ ที่ตนเองต้องการรู้ได้ 1.3 ให้นักเรียนสังเกตบรรยากาศในการทำงานและลักษณะงานในสถานที่ทำงานนั้น 1.4 ให้นักเรียนหาข้อมูลทางอาชีพจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวการรับสมัครงานจากหนังสือพิมพ์ วิดีโอเกี่ยวกับอาชีพหรือสถานประกอบการนั้น เป็นต้น 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำข้อมูลทั้งที่นักเรียนได้มารายงานให้เพื่อนในกลุ่มฟัง 2.2 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายอาชีพของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง	การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ
กิจกรรม	เป้าหมายทางอาชีพของฉัน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนได้นำภาพรวมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง รวมทั้งข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาตั้งเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาเลือกอาชีพอย่างเฉพาะเจาะจง
อุปกรณ์	1. กระดาษ A4 2. ปากกา
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาแก่นักเรียน 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของความสนใจ / ค่านิยม / บุคลิกภาพ และจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองและข้อมูลทางอาชีพซึ่งมีหลากหลายตามที่ได้ศึกษากันมาเพื่อนำมาพิจารณาตั้งเป้าหมายทางอาชีพของตนเองโดยให้เขียนลงในกระดาษ 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 12

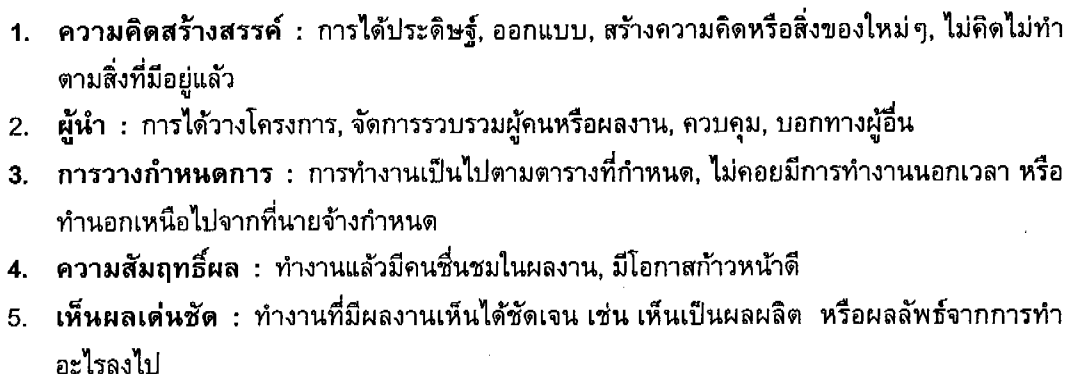
หัวข้อเรื่อง	การวางแผนเข้าสู่อาชีพ
กิจกรรม	แผนการเข้าสู่อาชีพของฉัน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนได้วางแผนทางอาชีพระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางอาชีพที่ได้กำหนดไว้ 2. เพื่อให้นักเรียนมีแผนทางอาชีพที่เฉพาะเจาะจง เป็นขั้นตอนชัดเจนและนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ
อุปกรณ์	1. กระดาษ A4 2. ปากกา
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทำกิจกรรม 1.2 ผู้วิจัยชักชวนให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการวางแผน 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้พิจารณาและเขียนแผนทางอาชีพในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยการรวบรวม และประมวลข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ และเป้าหมายทางอาชีพ มากำหนดเป็นกิจกรรมและช่วงเวลาอย่างเป็นขั้นตอน และนำมาเขียนลงในกระดาษที่จัดเตรียมไว้ให้ 2.2 ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของแผนการทางอาชีพของตนเอง 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 13

หัวข้อเรื่อง	การแก้ปัญหาทางอาชีพ
กิจกรรม	เปิดอิสระในการอภิปรายกลุ่มในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่อาชีพ
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคทางอาชีพที่เกิดขึ้น 2. เพื่อให้นักเรียนได้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้
อุปกรณ์	
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนของกิจกรรม 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้บอกเล่าถึงปัญหาและอุปสรรคทางการเลือกอาชีพที่ประสบอยู่ 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อปัญหาทางการเลือกอาชีพของสมาชิกแต่ละคน 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 3. ขั้นยุติ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ
ครั้งที่ 14

หัวข้อเรื่อง	ปัจจัยนิเทศ
กิจกรรม	สิ่งที่ได้
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเป็นการยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนเข้าใจถึงการพัฒนาภาวะของนักเรียนในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการทดลองและบอกประโยชน์ที่ได้จากการทดลอง
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีภาวะด้านอาชีพแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่ม 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น 3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดการทดลอง
การประเมินผล	1. สังเกตความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

6. สภาพการทำงาน : สภาพแวดล้อมสำคัญมากกว่างานจริงๆ เช่น การได้ออกมาอยู่กลางแจ้ง หรือการได้อยู่ห้องแอร์ สำคัญมากกว่าการปฏิบัติจริงๆ
7. ความมั่นคง : มั่นคงในงานที่ทำ ไม่ถูกไล่ออกง่ายๆ อย่างไม่เสียก็ทำๆไปจนเกษียณได้ โดยไม่ถูกให้ออก
8. ความพึงพอใจในผู้ร่วมงาน : การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนที่เราทำงานด้วย รู้สึกมีมิตรภาพ แน่นแฟ้น และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
9. การแสดงออกทางสุนทรีย์ : ทำงานกับสิ่งผลิตที่สวยงาม หรือทำให้เกิดความสุนทรีย์แก่ผู้อื่น เช่น อาจเป็นผลงานทางศิลปะ
10. เกียรติ : ต้องการให้ผู้อื่นยกย่องชมเชย ผลงานเป็นที่ยอมรับ และศรัทธาจากผู้อื่น
11. เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งพาใคร : การมีอิสระที่จะทำงานของตนเอง, วางโครงการเองไม่ชอบ การถูกบังคับให้ทำหรือการดูแลอย่างใกล้ชิด นึกอยากทำเมื่อไรก็ทำ ถ้าไม่อยากทำก็ไม่ทำ
12. ความหลากหลาย : การได้มีโอกาสที่จะทำกิจกรรมต่างๆได้หลายรูปแบบ
13. ได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ : การทำงานเพื่อให้ได้รายได้, จำนวนเงินที่ได้ดูจะ สำคัญมากกว่านั้นไม่ว่าจะเป็นงานชนิดไหน
14. รับใช้สังคม : ช่วยเหลือคนอื่น ดูแลทุกข์สุขให้เขา
15. ความพึงพอใจทางวิชาการ : มีการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว มีการท้าทายทางวิชาการ ที่ตรงกับ ความสามารถ
16. การผจญภัย : การได้ทำสิ่งที่น่าตื่นเต้น, เสี่ยง, โดยที่ไม่แน่ว่าผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร
17. ความคุ้นเคย : ได้มีการทำงานเกี่ยวกับความคิด, สถานการณ์หรือกับบุคคลที่เราคุ้นเคย และอบอุ่นใจ
18. ความสัมพันธ์กับนายจ้าง : มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนายจ้าง มีหัวหน้าที่ยุติธรรมกับลูกน้อง

เมื่อท่านได้ทำกิจกรรมนี้เสร็จแล้ว ขอให้กลับไปดูคำตอบของท่านอีกครั้งหนึ่ง ลองเขียนค่านิยมที่สำคัญ

เมื่อท่านได้ทำกิจกรรมนี้เสร็จแล้ว ขอให้กลับไปดูคำตอบของท่านอีกครั้งหนึ่ง ลองเขียนค่านิยมที่สำคัญสำหรับตัวท่านเองสัก 6 ข้อ ใส่กระดาษ ขอบเพียง 6 ข้อเท่านั้น ถ้าท่านไม่ได้ขอให้ถือว่า หากท่านมีเงินสัก 600 บาท และจะต้องซื้อค่านิยมเหล่านี้ 6 ข้อ ข้อใดท่านจะซื้อเป็นข้อแรก ข้อที่สอง.....จนครบ 6 ข้อ

หลังจากนั้นให้ทำเช่นเดียวกัน คือ เลือกค่านิยมที่ไม่มีความสำคัญต่อท่านเลย 6 ข้อ และค่านิยมทั้ง 6 ข้อที่ไม่สำคัญสำหรับชีวิตการทำงานของท่านนี้ ท่านอาจไม่ต้องนำมาพิจารณาเวลาเลือกงาน

ขอให้จำไว้อย่างหนึ่งว่า ค่านิยมที่สำคัญต่อชีวิตการทำงานของท่าน 6 ข้อนั้น ไม่จำเป็นต้องมีครบทุกข้อ ในอาชีพที่ท่านเลือก ขอเพียงให้ท่านเริ่มเข้าใจและระวังไว้เท่านั้นว่าตัวท่านมีค่านิยมอะไรที่สำคัญๆ จะได้ช่วยท่านในการตัดสินใจเลือกอาชีพของท่านในอนาคต

พยายามทำกิจกรรมนี้อีกครั้ง ในเวลาที่ห่างกันพอประมาณ เพราะค่านิยมของมนุษย์เรา มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ท่านอาจจะพบว่าสิ่งที่ท่านสืบทอดมาเพื่อจะได้มาในสมัยเด็ก ๆ อาจไม่มีความหมายกับชีวิตท่านเลยในขณะนี้

กระดาษคำตอบแบบทดสอบค่านิยม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

วันที่ทำ.....อาจารย์แนะแนว.....

1. ความคิดสร้างสรรค์	1	2	3	4	5
2. ผู้นำ	1	2	3	4	5
3. การวางกำหนดการ	1	2	3	4	5
4. ความสัมฤทธิ์ผล	1	2	3	4	5
5. เห็นผลเด่นชัด	1	2	3	4	5
6. สภาพการทำงาน	1	2	3	4	5
7. ความมั่นคง	1	2	3	4	5
8. ความพึงพอใจในผู้ร่วมงาน	1	2	3	4	5
9. การแสดงออกทางสุนทรีย์	1	2	3	4	5
10. เกียรติ	1	2	3	4	5
11. เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งใคร	1	2	3	4	5
12. ความหลากหลาย	1	2	3	4	5
13. ได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	1	2	3	4	5
14. รับผิดชอบต่อสังคม	1	2	3	4	5
15. ความพึงพอใจทางวิชาการ	1	2	3	4	5
16. การผจญภัย	1	2	3	4	5
17. ความคุ้นเคย	1	2	3	4	5
18. ความสัมพันธ์กับนายจ้าง	1	2	3	4	5

แบบทดสอบเรื่อง

The Self-Directed Search

คู่มือสำหรับวางแผนเพื่อการศึกษาและอาชีพ

แบบทดสอบนี้มี 5 หมวดใหญ่ๆ คือ หมวดกิจกรรม หมวดความสามารถ และหมวดอาชีพ อีก 2 หมวด เกี่ยวกับการประเมินผลความสามารถของตัวเอง

ชื่อ.....ชื่อสกุล.....

อายุ.....เพศ.....

วันที่.....

ครูแนะแนว.....

อาชีพในความฝัน

1. จงเขียนถึงอาชีพที่ท่านเคยใฝ่ฝันว่าอยากจะเป็น อาชีพดังกล่าวอาจเป็นอาชีพที่ท่าน
นึกชอบเอง หรือ จากการได้พูดคุยกับผู้อื่นก็ได้ พยายามนึกถึงความชอบของท่านตั้งแต่ในอดีตจนถึง
ปัจจุบัน และให้เขียนลงในบรรทัดสุดท้าย(ข้อ 8) ถึงอาชีพในอดีตสมัยท่านยังเป็นเด็กว่าเคยอยากเป็น
อะไรบ้าง บรรทัดที่เหนือขึ้นมาเป็นอาชีพที่ท่านมีการเปลี่ยนแปลงในการเลือกจนถึงบรรทัดแรก(ข้อ 1)
จะเป็นอาชีพที่ท่านตั้งใจจะเป็นในปัจจุบัน สมมติว่าสมัยเด็กอยากเป็นพยาบาล ก็ให้ใส่พยาบาลเป็น
อันดับ 8 ต่อมาโตขึ้นอยากเป็นครู นักสังคมสงเคราะห์ อาจารย์ นักแนะแนว ก็ให้ใส่ครูหมายเลข 7
นักสังคมสงเคราะห์หมายเลข 6 อาจารย์หมายเลข 5 นักแนะแนว หมายเลข 4 เป็นต้น

อาชีพ

1. _____	☐	☐	☐
2. _____	☐	☐	☐
3. _____	☐	☐	☐
4. _____	☐	☐	☐
5. _____	☐	☐	☐
6. _____	☐	☐	☐
7. _____	☐	☐	☐
8. _____	☐	☐	☐

2. หลังจากท่านเขียนอาชีพในฝันลงไปแล้ว ขอให้ใช้หนังสือรหัสอาชีพของฮอลแลนด์ค้นหา
รหัสสามตัวของอาชีพที่ท่านเลือกเหล่านั้น การค้นหารหัสอาชีพจะทำให้ท่านค้นพบอาชีพเพิ่มเติม
อีกมากมาย การค้นหาไม่ควรนานเกิน 15 นาที

ถ้าเผอิญท่านไม่สามารถพบรหัสของอาชีพในฝันของท่านจากสมุดรหัส ให้ใช้อาชีพที่มี
ในสมุดรหัสที่คล้ายกับอาชีพในฝันที่ท่านเลือก

หมวด 1

กิจกรรม

ขอให้ท่านระบายสีในช่อง "ชอบ" สำหรับกิจกรรมที่ท่านชอบทำ และช่อง "ไม่ชอบ" ในกิจกรรมที่ท่านไม่ชอบ หรือรู้สึกเฉยๆ ต่อไปนี้

R		ชอบ	ไม่ชอบ
1. แก่เครื่องไฟฟ้า		☐	☐
2. แก่เครื่องจักรกลต่างๆ		☐	☐
3. เรียนวิชาเครื่องจักรกล ช่างเครื่องยนต์			
จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด		☐	

I		ชอบ	ไม่ชอบ
1. อ่านหนังสือวารสารทางวิทยาศาสตร์		☐	☐
2. ทำงานในห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง		☐	☐
3. เรียนวิชาทฤษฎีวิทยา		☐	☐
จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด		☐	

A		ชอบ	ไม่ชอบ
1. ร่าง วาด ระบาย		☐	☐
2. ดูละคร		☐	☐
3. เรียนวิชาศิลปะ		☐	☐
จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด		☐	

S		ชอบ	ไม่ชอบ
1. เขียนจดหมายถึงเพื่อน		☐	☐
2. เข้าร่วมทำบุญและฟังเทศน์ หรือพิธีทางศาสนา		☐	☐
3. รู้จักเพื่อนใหม่		☐	☐
จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด		☐	

E		ชอบ	ไม่ชอบ
1. โนมน้าวจิตใจผู้อื่น		☐	☐
2. แสดงปาฐกถา การอภิปราย		☐	☐
3. มีส่วนร่วมในการรณรงค์ทางการเมือง		☐	☐
จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด		☐	

C

1. เก็บรักษาโต๊ะและห้องให้สะอาดมีระเบียบ
2. พิมพ์หนังสือหรือจดหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น
3. เขียนจดหมายเกี่ยวกับธุรกิจ

จำนวน "ชอบ" ทั้งหมด

ชอบ

☐☐☐☐

ไม่ชอบ

☐☐☐

หมวด 2

ความสามารถ

จงอ่านกิจกรรมต่างๆต่อไปนี้ และสำรวจว่าท่านมีความสามารถในกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่ ถ้ามี ให้ระบายช่อง "ใช่" ถ้าไม่มีให้ระบายช่อง "ไม่ใช่" ช่องไม่ใช่หมายความว่าความทักษะที่ท่านไม่มี หรือถ้ามีก็ทำได้ไม่ชำนาญ

R

1. ฉันสามารถใช้เครื่องมือทางช่างไม้ เช่น เลื่อย หรือเครื่องกลึง
2. ฉันใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า(Voltmeter) ได้
3. ฉันสามารถเขียนภาพเครื่องจักรกลได้

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

ใช่

☐☐☐☐

ไม่ใช่

☐☐☐

I

1. ฉันเข้าใจการทำงานของท่อสุญญากาศ(Vacuum tube)
2. ฉันบอกชื่ออาหาร 3 ชนิดที่มีโปรตีนสูงได้
3. ฉันเคยร่วมงานแสดงและประกวดสิ่งของทางวิทยาศาสตร์

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

ใช่

☐☐☐☐

ไม่ใช่

☐☐☐

A

1. ฉันเล่นเครื่องดนตรีบางชนิดได้
2. ฉันสามารถขับร้องเสียงประสานได้ ร่วมในการร้องเพลงหมู่ได้
3. ฉันแต่งเรื่องหรือโคลงกลอนได้ดี

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

ใช่

☐☐☐☐

ไม่ใช่

☐☐☐

S

1. ฉันสามารถอธิบายสิ่งต่างๆให้คนอื่นเข้าใจได้ดี
2. ฉันเป็นเจ้าของบ้านที่ดีกับแขกของฉัน
3. ฉันมองลักษณะของคนออก

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

ใช่

☐☐☐☐

ไม่ใช่

☐☐☐

E

1. ฉันได้รับเลือกให้ช่วยเหลืองานในโรงเรียนหรือวิทยาลัย
2. ฉันสามารถให้คำแนะนำการทำงานแก่ผู้อื่นได้
3. ฉันเป็นผู้จัดตั้งชุมชนรวมกลุ่มหรือแก๊งค์

ใช่

ไม่ใช่

☐☐☐☐☐☐

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

C

1. ฉันสามารถพิมพ์ดีด 40 คำต่อนาที
2. ฉันสามารถใช้เครื่องคิดเลข เครื่องถ่ายเอกสารได้
3. ฉันสามารถทำบันทึกการจ่ายและการขายได้

ใช่

ไม่ใช่

☐☐☐☐☐☐

จำนวน "ใช่" ทั้งหมด

หมวด 3

อาชีพ

แบบทดสอบต่อไปนี้ จะสำรวจความรู้สึกและเจตคติของท่านเกี่ยวกับงานหลากหลายชนิด หากอาชีพใดที่ท่านรู้สึกชอบหรือน่าสนใจ ให้ระบายสีด้านล่างในช่อง สนใจ และท่านเองเดียวกันหากท่านไม่ชอบอาชีพใด ให้ระบายสีด้านล่างในช่อง ไม่สนใจ ของอาชีพนั้นๆ

R

1. ช่างเทคนิคเครื่องบิน(Airplane Machine)
2. ผู้ชำนาญเครื่องยนต์เรือดำน้ำหรือสัตว์ป่า
3. ช่างเครื่องยนต์
4. ช่างไฟฟ้า

สนใจ

ไม่สนใจ

☐☐☐☐☐☐

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส R

I

1. นักอุตุนิยมวิทยา
2. ผู้ทำงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์
3. นักฟิสิกส์

ใช่

ไม่ใช่

☐☐☐☐☐☐

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส I

A

1. นักกวี
2. นักเขียนรูป
3. นักแต่งละคร

ใช่

ไม่ใช่

☐☐☐☐☐☐

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส A

S

1. นักสังคมวิทยา

2. ครูโรงเรียนมัธยม

3. ผู้อำนวยการค่ายเยาวชน

ใช่

ไม่ใช่

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส S

E

1. ผู้ซื้อขายหุ้น นักคาดการณ์ นักพยากรณ์

2. ผู้ซื้อ

3. ผู้จัดการฝ่ายขาย

ใช่

ไม่ใช่

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส E

C

1. ผู้ทำบัญชีรายการต่างๆ

2. ครูสอนวิชาบริหารธุรกิจ

3. ผู้ตรวจสอบบัญชีธนาคาร

ใช่

ไม่ใช่

รวมจำนวน "สนใจ" ของรหัส C

การประเมินผลตนเอง

จงให้คะแนนตัวท่านเองในความสามารถด้านต่างๆต่อไปนี้ ที่ท่านคิดว่าท่านมีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกับท่าน

พยายามตอบด้วยความรู้สึกแท้จริง เพื่อให้คะแนนที่ออกมาถูกต้องกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด และขอให้ท่านพยายามหลีกเลี่ยงการให้คะแนนซ้ำๆ กันในความสามารถด้านต่างๆ

ความสามารถทาง

เครื่องจักร กล	วิทยาศาสตร์	ศิลป์	การสอน	การขาย	ทางสำนักงาน (Clerical ability)
7	7	7	7	7	7
6	6	6	6	6	6
5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1
R	I	A	S	E	C

ทักษะทาง

	เคลื่อนไหวของมือ	วิทยาศาสตร์	ศิลปะ	การสอน	การขาย	ทางสำนักงาน (Clerical ability)
สูง	7	7	7	7	7	7
	6	6	6	6	6	6
	5	5	5	5	5	5
กลาง	4	4	4	4	4	4
	3	3	3	3	3	3
	2	2	2	2	2	2
ต่ำ	1	1	1	1	1	1
	R	I	A	S	E	C

การจัดการกับคำตอบ

เริ่มจากหน้า 1 ให้ท่านนับจำนวนครั้งที่ท่านตอบว่า ชอบ จากหมวด กิจกรรม หมวด ความสามารถ และจำนวนครั้งของความสนใจ ในหมวดอาชีพ ลงในตารางข้างล่างนี้

หมวดกิจกรรม						
	R	I	A	S	E	C
หมวดความสามารถ						
	R	I	A	S	E	C
หมวดอาชีพ						
การประเมินผลตนเอง	R	I	A	S	E	C
ให้ท่านลงหมายเลขที่ท่านวางในแต่ละรหัส						
ความสามารถของตนเอง						
	R	I	A	S	E	C
ทักษะทาง						
	R	I	A	S	E	C
จำนวนคะแนนทั้งหมด						
(บวกคะแนนทั้ง 5 ช่องของแต่ละรหัส) รวมกัน						
	R	I	A	S	E	C

หาตัวอักษรของคะแนนที่สูงอันดับ 1, 2 และ 3 ใส่ลงในช่องรหัสอาชีพของท่านดังนี้

รหัสที่มีคะแนนสูงอันดับ 1 สูงอันดับ 2 สูงอันดับ 3

ความหมายของรหัสอาชีพ

รหัสอาชีพหมายความว่าความถึงความพยายามที่บุคคลจะสำรวจแบบแผนความสนใจ และประเมินความสามารถออกมาเป็นกลุ่มต่างๆที่เหมาะสมถูกต้องกับคุณลักษณะและอุปนิสัยของตนเอง

วิธีใช้ก็คือ หลังจากที่ได้รหัสอาชีพแล้วให้ท่านเปิดหนังสือคู่มือของรหัสอาชีพ และหากกลุ่มอาชีพที่ได้เรียบเรียงเอาไว้ที่อยู่ภายใต้หัวข้อรหัสของท่านให้เขียนชื่ออาชีพลงไป ตัวอย่างเช่นถ้ารหัสอาชีพของท่านคือ CSA ก็ให้เปิดหาตัวว่า CSA นั้นอยู่ภายใต้อาชีพใด ในที่นี้ CSA นั้นตรงกับอาชีพเลขานุการ ก็ให้ท่านใส่อาชีพเลขานุการไว้บรรทัดแรกสุด เป็นต้น ส่วนบรรทัดอื่นๆก็ดูว่ามีอาชีพใดที่จะตกอยู่ภายใต้รหัส CSA บ้างก็ให้ใส่ลงไปให้มากที่สุด ท่านก็จะได้อาชีพที่ตรงกับความสนใจของท่าน หากท่านพบว่าในหนังสือไม่มีรหัสอาชีพตรงกับของท่าน ขอให้อ่านย่อหน้าถัดไป

อาชีพของท่านตามหนังสือรหัสอาชีพ

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

หากรหัสของท่านไม่ปรากฏในคำแปลรหัส ขอให้ใช้วิธีจัดเรียงตัวรหัสทั้ง 3 ตัวในลักษณะอื่นๆที่อาจเป็นไปได้ แล้วดูอาชีพจากการเรียงสลับตัวอักษรใหม่ของท่าน สมมติว่ารหัสของท่านคือ IRE และท่านหาไม่พบ ท่านอาจสลับอักษรไปมาเช่น REI, ERI หรือ IER และตรวจดูอาชีพที่เขียนไว้ภายใต้รหัสใหม่ทั้งสามนี้ก็ได้เช่นกัน เมื่อพบชื่ออาชีพในรหัสที่ได้จัดเรียงใหม่นี้ก็ให้ใส่ชื่ออาชีพลงในด้านล่าง

อาชีพตามรหัสใหม่

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

ความหมายของตัวอักษรย่อของทักษะแต่ละประเภท

ทักษะประเภทที่ 1	ใช้ตัวอักษร R มาจากคำว่า Realistic อาชีพกลุ่มช่าง และวิศวะ
ทักษะประเภทที่ 2	ใช้ตัวอักษร i มาจากคำว่า Investigative อาชีพกลุ่มนักวิทยาศาสตร์
ทักษะประเภทที่ 3	ใช้ตัวอักษร A มาจากคำว่า Artistic อาชีพกลุ่มศิลปิน
ทักษะประเภทที่ 4	ใช้ตัวอักษร S มาจากคำว่า Social อาชีพกลุ่มบริการสังคม
ทักษะประเภทที่ 5	ใช้ตัวอักษร E มาจากคำว่า Enterprising อาชีพกลุ่มธุรกิจ
ทักษะประเภทที่ 6	ใช้ตัวอักษร C มาจากคำว่า Conventional อาชีพกลุ่มเสมียน ธุรการ

กระดาษคำตอบแบบสำรวจ S.D.S.

ชื่อ.....ชั้น.....อายุ.....ปี
วันที่เริ่มทำ.....ครูแนะแนว.....

หมวดที่ 1 กิจกรรม

R		I		A	
ชอบ	ไม่ชอบ	ชอบ	ไม่ชอบ	ชอบ	ไม่ชอบ
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐		☐		☐	
จำนวนชอบทั้งหมด		จำนวนชอบทั้งหมด		จำนวนชอบทั้งหมด	

S		E		C	
ชอบ	ไม่ชอบ	ชอบ	ไม่ชอบ	ชอบ	ไม่ชอบ
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐		☐		☐	
จำนวนชอบทั้งหมด		จำนวนชอบทั้งหมด		จำนวนชอบทั้งหมด	

หมวดที่ II ความสามารถ

R

ชอบ ไม่ชอบ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

จำนวนชอบทั้งหมด^๕

1

ชอบ ไม่ชอบ

จำนวนชอบทั้งหมด^๕

A

ชอบ ไม่ชอบ

[illegible]

11

จำนวนชอบทั้งหมด^๕

\$

ชอบ ไม่ชอบ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

[illegible]

จำนวนข้อทั้งหมด

E

ชอบ ไม่ชอบ

[illegible]

จำนวนชอบทั้งหมด

C

ชอบ ไม่ชอบ

[illegible]

11

จำนวนข้อทั้งหมด

หมวดที่ III อาชีพ

	R	
	ชอบ	ไม่ชอบ
1.	☐	☐
2.	☐	☐
3.	☐	☐
4.	☐	☐
5.	☐	☐
6.	☐	☐
7.	☐	☐
8.	☐	☐
9.	☐	☐
10.	☐	☐
11.	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

	I	
	ชอบ	ไม่ชอบ
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

	A	
	ชอบ	ไม่ชอบ
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

	S	
	ชอบ	ไม่ชอบ
1.	☐	☐
2.	☐	☐
3.	☐	☐
4.	☐	☐
5.	☐	☐
6.	☐	☐
7.	☐	☐
8.	☐	☐
9.	☐	☐
10.	☐	☐
11.	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

	E	
	ชอบ	ไม่ชอบ
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

	C	
	ชอบ	ไม่ชอบ
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	
	จำนวนชอบทั้งหมด	

การประเมินผลตนเอง

สูง 7 6 5 กลาง 4 3 2 ต่ำ 1	ความสามารถทางจักรกล	ความสามารถทางวิทยาศาสตร์	ความสามารถทางศิลปะ	ความสามารถทางการสอน	ความสามารถทางการขาย	ความสามารถทางสำนักงาน(Clerical)
R	I	A	S	E	C	

ทักษะทางการเคลื่อนไหวทางมือ	ทักษะทางการคำนวณ	ทักษะทางดนตรี	ทักษะทางผูกมิตร	ทักษะทางการบริหารงาน	ทักษะทางสำนักงาน(Office skill)
R	I	A	S	E	C

สูง 7 6 5 กลาง 4 3 2 ต่ำ 1	
---	--

สรุปคำตอบ

รายการ	R	I	A	S	E	C
หมวดกิจกรรม						
หมวดความสามารถ						
หมวดอาชีพ						
การประเมินผลตนเอง						
ด้านความสามารถ						
ด้านทักษะ						
คะแนนรวมทั้งหมด						

รหัสย่อ
ของคะแนน

☐	☐	☐
สูงที่สุด	สูงที่สอง	สูงที่สาม

ภาคผนวก ข

การเปรียบเทียบคะแนนภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของจอห์น โอ. ไคร์ท์

การเปรียบเทียบคะแนนภาวะด้านอาชีพหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของจอห์น โอ. ไคร์ท์ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดู ภาวะด้านอาชีพด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ และภาวะด้านอาชีพด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านก่อนและหลัง
การเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาภาวะด้านอาชีพ

นัก เรียน คนที่	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			D		
	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	ภาวะ ด้าน อาชีพ	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	ภาวะ ด้าน อาชีพ	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	ภาวะ ด้าน อาชีพ
1	60	19	79	65	25	90	11	5	6
2	68	23	91	74	26	100	9	6	3
3	52	21	73	55	25	80	7	3	4
4	53	22	75	61	27	88	13	8	5
5	58	20	78	58	21	79	1	0	1
6	62	25	87	75	28	103	16	13	3
7	65	24	8	79	29	108	19	14	5
8	67	25	92	74	30	104	12	7	5
9	59	19	78	62	23	85	7	3	4
10	50	18	68	67	20	87	19	17	2
ΣX	594	216	670	254	810	924	114	76	38
$\bar{X}$	59.4	21.6	67.0	25.4	81.0	92.4	11.4	7.6	3.8

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนวุฒิภาวะด้านอาชีพโดยรวมและรายด้านหลังการเข้ารับ
การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นัก เรียน คนที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			D		
	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	วุฒิภาวะ ด้าน อาชีพ	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	วุฒิภาวะ ด้าน อาชีพ	ทัศนคติ ในการ เลือก อาชีพ	ความ สามารถใน การเลือก อาชีพ	วุฒิภาวะ ด้าน อาชีพ
1	53	19	72	53	17	70	-2	0	-2
2	65	22	87	64	23	87	0	-1	1
3	55	20	75	58	19	77	2	3	-1
4	58	21	79	58	21	79	0	0	0
5	68	18	86	63	18	81	-5	-5	0
6	62	18	80	55	18	73	-7	-7	0
7	53	23	76	52	20	72	-4	-1	-3
8	63	22	85	60	18	78	-7	-3	-4
9	58	19	77	57	19	76	-1	-1	0
10	51	21	72	53	21	74	2	2	0
ΣX	586	203	573	194	789	767	-22	-13	-9
$\bar{X}$	58.6	20.3	57.3	19.4	78.9	76.7	-2.2	-1.3	-0.9

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก
1	.41	21	.33	41	.19
2	.50	22	.35	42	.41
3	-.12	23	.07	43	.32
4	-.02	24	.29	44	.25
5	.09	25	.38	45	.36
6	-.04	26	.10	46	.44
7	.51	27	.19	47	.11
8	.21	28	.51	48	.42
9	-.05	29	.05	49	.14
10	-.02	30	.23	50	.31
11	-.30	31	-.11	51	.20
12	.51	32	.51	52	.50
13	-.22	33	.23	53	.38
14	.23	34	.07	54	.21
15	-.13	35	.04	55	.48
16	.51	36	.51	56	.37
17	-.04	37	-.11	57	.40
18	-.08	38	.04	58	.31
19	.20	39	.16	59	.38
20	-.18	40	.51	60	.43

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เท่ากับ .79

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะด้านอาชีพ
ด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก
1	.20	18	.43	35	.70
2	.18	19	.36	36	.36
3	.34	20	.56	37	.54
4	.45	21	.52	38	.08
5	.81	22	.13	39	.77
6	.47	23	.32	40	.75
7	.60	24	.26	41	.53
8	.51	25	.25	42	.21
9	.86	26	.62	43	.38
10	.50	27	.37	44	.38
11	.48	28	.66	45	.16
12	.34	29	.70	46	.21
13	.83	30	.46	47	.10
14	.22	31	.24	48	.36
15	.71	32	.59	49	.73
16	.55	33	.59	50	.46
17	.48	34	.68		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะด้านอาชีพด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ เท่ากับ .94

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวุฒิภาวะด้านอาชีพ
ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก
1	.06	35	.05	69	.30
2	.35	36	.20	70	.35
3	.39	37	.31	71	.22
4	.18	38	.24	72	.22
5	.27	39	.34	73	.20
6	.26	40	.09	74	.47
7	.31	41	.58	75	.24
8	.16	42	.17	76	.43
9	.22	43	.32	77	.39
10	.49	44	.61	78	.38
11	.26	45	.28	79	.25
12	.25	46	.33	80	.28
13	.17	47	.35	81	.28
14	.20	48	.58	82	.32
15	.13	49	.35	83	.30
16	.11	50	.14	84	.48
17	.29	51	.20	85	.43
18	.36	52	.36	86	.48
19	.26	53	.39	87	.51
20	.25	54	.19	88	.49
21	.37	55	.34	89	.33
22	.21	56	.52	90	.25
23	.31	57	.42	91	.45
24	.29	58	.34	92	.42
25	.33	59	.21	93	.37
26	.46	60	.27	94	.30
27	.23	61	.34	95	.31
28	.45	62	.41	96	.52
29	.41	63	.45	97	.39
30	.31	64	.31	98	.37
31	.38	65	.22	99	.24
32	.37	66	.24	100	.21
33	.36	67	.49		
34	.18	68	.24		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวุฒิภาวะด้านอาชีพด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ เท่ากับ .92

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาว พัชรภา วรรณแสง
วันเดือนปีเกิด	12 ธันวาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	35 / 145 หมู่ที่ 5 แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2529 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1 สุขวิทยาคารตั้งตรงจิต 15 พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม พ.ศ. 2539 ปริญญาตรี(ค.บ.) ศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี พ.ศ. 2546 การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) จิตวิทยาคารแนะแนว